

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 192 (XXXVI) — Nr. 863

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Miercuri, 28 august 2024

SUMAR

<u>Nr.</u>	<u>Pagina</u>
DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE	
Decizia nr. 708 din 12 decembrie 2023 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 14 alin. (1) lit. f) din Legea nr. 295/2004 privind regimul armelor și al munițiilor	2–5
Decizia nr. 91 din 5 martie 2024 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 61 lit. c) și ale art. 62 alin. (1) din Legea nr. 53/2003 — Codul muncii	5–9
Decizia nr. 252 din 14 mai 2024 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 1 alin. (1), ale art. 2 alin. (2) lit. d), alin. (4) fraza a doua teza întâi și alin. (5)—(14), ale art. 3 și ale art. 33 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 21/2024 privind unele măsuri pentru organizarea și desfășurarea alegerilor pentru membrii din România în Parlamentul European din anul 2024 și a alegerilor pentru autoritățile administrației publice locale din anul 2024, precum și a ordonanței de urgență, în ansamblul său	10–25
★	
Opinie separată	26–29
ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE	
4.350/1.278. — Ordin al ministrului sănătății și al președintelui Casei Naționale de Asigurări de Sănătate privind modificarea și completarea anexei nr. 22 la Normele metodologice de aplicare a Hotărârii Guvernului nr. 521/2023 pentru aprobarea pachetelor de servicii și a Contractului-cadru care reglementează condițiile acordării asistenței medicale, a medicamentelor și a dispozitivelor medicale în cadrul sistemului de asigurări sociale de sănătate, aprobate prin Ordinul ministrului sănătății și al președintelui Casei Naționale de Asigurări de Sănătate nr. 1.857/441/2023	30–31

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE**CURTEA CONSTITUȚIONALĂ****DECIZIA Nr. 708**

din 12 decembrie 2023

**referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 14 alin. (1) lit. f)
din Legea nr. 295/2004 privind regimul armelor și al munițiilor**

Marian Enache	— președinte
Mihaela Ciochină	— judecător
Cristian Deliorga	— judecător
Dimitrie-Bogdan Licu	— judecător
Laura-Iuliana Scânteii	— judecător
Gheorghe Stan	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Elena-Simina Tănăsescu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Fabian Niculae	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Loredana Brezeanu.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 14 alin. (1) lit. f) din Legea nr. 295/2004 privind regimul armelor și al munițiilor, excepție ridicată de Treitel Leopold Sorin în Dosarul nr. 1.829/112/2020 al Curții de Apel Cluj — Secția a III-a contencios administrativ și fiscal și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 2.003D/2022.

2. La apelul nominal se constată lipsa părților. Procedura de înștiințare este legal îndeplinită.

3. Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care pune concluzii de respingere, ca neîntemeiată, a excepției de neconstituționalitate. Acesta arată că instanța de contencios constituțional s-a mai pronunțat asupra dispozițiilor legale criticate, menționând în acest sens Decizia nr. 481 din 25 iunie 2020.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

4. Prin Încheierea din 12 mai 2022, pronunțată în Dosarul nr. 1.829/112/2020, **Curtea de Apel Cluj — Secția a III-a contencios administrativ și fiscal a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 14 alin. (1) lit. f) din Legea nr. 295/2004 privind regimul armelor și al munițiilor**, excepție ridicată de Treitel Leopold Sorin într-un dosar având ca obiect anularea unui act administrativ. Din dosarul cauzei transmis de Curtea de Apel Cluj, Secția a III-a de contencios administrativ și fiscal, ce face obiectul Dosarului nr. 2.003D/2022, rezultă că reclamantului, autor al excepției, i-a fost refuzată autorizarea pentru a deține, folosi arme și muniții letale și neletale, întrucât autoritatea competentă, pe baza informațiilor specifice, a apreciat că persoana în cauză prezintă pericol pentru ordinea publică și pentru viața și integritatea corporală a persoanelor motivat de faptul că a fost cercetat în trei dosare penale pentru săvârșirea infracțiunii de violare de domiciliu și lovire sau alte violențe.

5. **În motivarea excepției de neconstituționalitate**, autorul acesteia arată, în esență, că dispozițiile legale criticate sunt lipsite de claritate, precizie și previzibilitate și, astfel, nu prezintă garanțiile adecvate pentru apărarea drepturilor și libertăților persoanei vizate. Totodată, se apreciază că acestea nu prevăd

în mod concret natura datelor și informațiilor existente la organele competente care pot determina calificarea unei persoane ca fiind un pericol pentru ordinea publică, siguranța națională, viața și integritatea corporală a persoanelor și nici organele competente să culeagă astfel de informații.

6. Prin formularea lor ambiguă, dispozițiile criticate lasă loc unor interpretări abuzive ale legii de către organele abilitate să le pună în aplicare, mai ales că nu se înțelege în mod concret care este pericolul avut în vedere de legiuitor și de ce datele și informațiile menționate atrag o asemenea sancțiune.

7. **Curtea de Apel Cluj — Secția a III-a contencios administrativ și fiscal** apreciază că excepția de neconstituționalitate este neîntemeiată și că nu poate fi reținută o încălcare a principiului securității raporturilor juridice ca urmare a nerespectării standardelor de claritate și previzibilitate. Prevederile legale criticate sunt suficient de clare, astfel încât să poată permite instanței judecătorești o analiză temeinică prin raportare la aspectele fiecărei cauze în parte. De altfel, ține de conținutul fiecărei legi un anumit grad de generalitate, având în vedere categoria mare de subiecte cărora li se adresează. În același sens este și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, prin care a statuat că, din cauza principiului generalității legilor, conținutul acestora nu poate prezenta o precizie absolută.

8. Instanța apreciază că textul legal criticat nu contravine nici principiului reglementat de art. 16 din Constituție. Dispoziția legală contestată reprezintă o opțiune exclusivă a legiuitorului, care instituie criteriile în funcție de care urmează să fie stabilit dreptul persoanelor de a deține arme letale, criteriile aplicabile pentru toate persoanele aflate în aceeași situație, supuse cenzurii instanței de contencios administrativ. Norma legală se aplică în mod unitar tuturor persoanelor aflate în aria sa de incidență, fără a putea fi extinsă la alte situații care nu intră sub reglementarea acestui text de lege. De altfel, principiul egalității nu presupune uniformitate, ci aplicarea unui tratament juridic egal unor situații egale și aplicarea unui tratament juridic diferit dacă situațiile în care se află persoanele vizate sunt diferite.

9. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

10. **Guvernul** susține că excepția invocată este neîntemeiată și arată în punctul său de vedere că Legea nr. 295/2004 a fost adoptată ca urmare a armonizării legislației interne cu cea a Uniunii Europene în domeniul armelor, respectiv în vederea transpunerii Directivei 91/477/CEE a Consiliului din 18 iunie 1991 privind controlul achiziționării și deținerii de arme. Potrivit art. 3 din această directivă, statele membre pot adopta, în cadrul propriilor legislații, măsuri mai stricte decât cele prevăzute de directivă.

11. De asemenea, astfel cum reiese din expunerea de motive a proiectului de lege, la adoptarea acestuia s-a ținut cont de prevederile Convenției europene cu privire la controlul achiziționării și deținerii armelor de foc de către particulari adoptată la Strasbourg la 28 iunie 1978, ratificată prin Legea nr. 116/1997,

și de prevederile Protocolului împotriva fabricării și traficului ilegal de arme de foc, piese și componente ale acestora, precum și de muniții, adoptat la New York la 31 mai 2001, adițional la Convenția Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate, adoptată la New York la 15 noiembrie 2000, la care România a aderat prin Legea nr. 9/2004.

12. Se mai arată că prevederile legale criticate sunt îndeajuns de clare, noțiunea de pericol/pericol social neputând fi reglementată cu o precizie absolută, iar măsurile luate de autoritățile administrative sunt supuse cenzurii instanței de contencios administrativ.

13. De asemenea, aceleași prevederi criticate nu contravin principiului egalității în drepturi, având în vedere că acestea se aplică, în mod unitar, tuturor persoanelor care se află în ipoteza normei criticate.

14. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului și Avocatul Poporului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctul de vedere al Guvernului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

15. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

16. **Obiectul excepției de neconstituționalitate** îl reprezintă dispozițiile art. 14 alin. (1) lit. f) din Legea nr. 295/2004 privind regimul armelor și al munițiilor, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 425 din 10 iunie 2014 și modificată prin art. I pct. 18 din Legea nr. 196/2019 pentru modificarea și completarea Legii nr. 295/2004 privind regimul armelor și al munițiilor, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 880 din 1 noiembrie 2019, și care au următorul cuprins:

— Art. 14 alin. (1) lit. f) din Legea nr. 295/2004: „(1) *Autorizația de procurare a armelor letale se acordă persoanelor prevăzute la art. 13 alin. (2)–(5), dacă îndeplinesc, cumulativ, următoarele condiții: [...] f) nu prezintă pericol pentru ordinea publică, siguranța națională, viața și integritatea corporală a persoanelor;*”.

17. În opinia autorului excepției de neconstituționalitate, dispozițiile legale criticate contravin prevederilor constituționale cuprinse în art. 1 alin. (5) în componența sa privind calitatea legii, art. 16 — *Egalitatea în drepturi*, art. 20 — *Tratatele internaționale privind drepturile omului* și în art. 148 alin. (2) privind integrarea în Uniunea Europeană.

18. Examinând excepția de neconstituționalitate a prevederilor legale criticate, Curtea reține că s-a mai pronunțat asupra soluției legislative de principiu reglementată la art. 14 alin. (1) lit. f) din Legea nr. 295/2004 (inclusiv anterior modificării intervenite prin Legea nr. 196/2019), constatând constituționalitatea acestora.

19. Astfel, prin Decizia nr. 481 din 25 iunie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 37 din 13 ianuarie 2021, paragrafele 16, 17, 19, 20—22, 27 și 28, Curtea a reținut că Legea nr. 295/2004 a fost adoptată ca urmare a armonizării legislației interne cu cea a Uniunii Europene în domeniul armelor, în vederea integrării în Uniunea Europeană, în vederea transpunerii Directivei 91/477/CEE a Consiliului din 18 iunie 1991 privind controlul achiziționării și deținerii de arme, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, seria L, nr. 256 din 13 septembrie 1991. Potrivit art. 3 din această directivă, „statele membre pot adopta, în cadrul propriilor legislații, măsuri mai stricte decât cele prevăzute de prezenta directivă (...)”. Mai mult, Directiva 91/477/CEE a Consiliului, la art. 5 alin. (1) lit. b)

enumeră printre condițiile obligatorii pentru achiziționarea și deținerea de arme de foc inclusiv pe aceea ca persoana care solicită un astfel de permis să nu fie susceptibilă de a reprezenta un pericol pentru propria persoană sau pentru alții, pentru ordinea publică sau siguranța publică. În privința conținutului sintagmei „un pericol pentru propria persoană sau pentru alții, pentru ordinea publică sau siguranța publică”, Directiva 91/477/CEE a Consiliului prevede expres în teza finală a art. 5 alin. (1) lit. b) că „se consideră că existența unei condamnări pentru săvârșirea cu intenție și cu violență a unei infracțiuni indică un astfel de pericol”.

20. Astfel cum reiese din expunerea de motive a proiectului de lege, la adoptarea acestuia s-a ținut cont de prevederile Convenției europene cu privire la controlul achiziționării și deținerii armelor de foc de către particulari, adoptată la Strasbourg la 28 iunie 1978, ratificată prin Legea nr. 116/1997, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 143 din 8 iulie 1997, și de prevederile Protocolului împotriva fabricării și traficului ilegal de arme de foc, piese și componente ale acestora, precum și de muniții, adoptat la New York la 31 mai 2001, adițional la Convenția Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate, adoptată la New York la 15 noiembrie 2000, la care România a aderat prin Legea nr. 9/2004, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 179 din 2 martie 2004 (a se vedea Decizia nr. 421 din 15 octombrie 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 713 din 20 noiembrie 2013).

21. De asemenea, Legea nr. 238/2009 privind reglementarea prelucrării datelor cu caracter personal de către structurile/unitățile Ministerului Administrației și Internelor în activitățile de prevenire, cercetare și combatere a infracțiunilor, precum și de menținere și asigurare a ordinii publice (în prezent abrogată) transpune în legislația națională Decizia-cadru 2008/977/JAI a Consiliului din 27 noiembrie 2008 privind protecția datelor cu caracter personal prelucrate în cadrul cooperării polițienești și judiciare în materie penală, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, seria L, nr. 350 din 30 decembrie 2008, și creează cadrul juridic necesar aplicării art. 24—32 din Decizia 2008/615/JAI a Consiliului din 23 iunie 2008 privind intensificarea cooperării transfrontaliere, în special în domeniul combaterii terorismului și a criminalității transfrontaliere, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, seria L, nr. 210 din 6 august 2008. Astfel cum reiese din Legea nr. 238/2009, obiectul de reglementare al acestui act normativ îl constituie unele aspecte legate de prelucrarea datelor cu caracter personal de către structurile/unitățile Ministerului Administrației și Internelor în activitățile de prevenire, cercetare și combatere a infracțiunilor, precum și de menținere și asigurare a ordinii publice.

22. Referitor la criteriile privind calitatea legii, Curtea în jurisprudența sa a reținut că actele normative trebuie să respecte principiul legalității, care impune obligația ca normele adoptate să fie precise, clare și previzibile. Astfel, orice act normativ trebuie să îndeplinească anumite condiții calitative, printre acestea numărându-se previzibilitatea, ceea ce presupune că acesta trebuie să fie suficient de precis și clar pentru a putea fi aplicat. Așadar, formularea cu o precizie suficientă a actului normativ permite persoanelor interesate să prevadă într-o măsură rezonabilă, în circumstanțele speței, consecințele ce pot rezulta dintr-un act determinat (a se vedea, în acest sens, spre exemplu, Decizia nr. 189 din 2 martie 2006, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 307 din 5 aprilie 2006, Decizia nr. 903 din 6 iulie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 584 din 17 august 2010, sau Decizia nr. 26 din 18 ianuarie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 116 din 15 februarie 2012). În același sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului

a statuat că legea trebuie, într-adevăr, să fie accesibilă justițiabilului și previzibilă în ceea ce privește efectele sale. Pentru ca legea să satisfacă cerința de previzibilitate, aceasta trebuie să precizeze cu suficientă claritate întinderea și modalitățile de exercitare a puterii de apreciere a autorităților în domeniul respectiv, ținând cont de scopul legitim urmărit, pentru a oferi persoanei o protecție adecvată împotriva arbitrarului (a se vedea Hotărârea din 4 mai 2000, pronunțată în Cauza *Rotaru împotriva României*, paragraful 52, și Hotărârea din 25 ianuarie 2007, pronunțată în Cauza *Sissanis împotriva României*, paragraful 66). Astfel, sunt respectate cerințele de precizie și previzibilitate atunci când destinatarul normei juridice este capabil să își adapteze conduita în funcție de conținutul acesteia.

23. Or, cu privire la noțiunea de pericol pentru ordinea publică, prin Decizia nr. 99 din 25 februarie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 429 din 22 mai 2020, paragraful 20, Curtea a reținut că aceasta desemnează o stare de fapt, și nu un fapt, ce ar putea periclita în viitor relațiile sociale referitoare la suveranitatea, independența, unitatea și indivizibilitatea statului, la persoană, drepturile și libertățile acesteia, la proprietate (detenția și posesia bunurilor mobile și imobile), precum și la întreaga ordine de drept.

24. Referitor la pretinsa încălcare a art. 1 alin. (5) în componenta sa privind claritatea, precizia și previzibilitatea legii, prin Decizia nr. 567 din 12 iulie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 1016 din 19 decembrie 2016, paragraful 22, Curtea a constatat că prevederile art. 14 alin. (1) lit. f) și cele ale art. 57 alin. (4) lit. d) din Legea nr. 295/2004 sunt îndeajuns de clare, noțiunea de pericol/pericol social neputând fi reglementată cu o precizie absolută, măsurile luate de autoritățile administrative fiind supuse cenzurii instanței de contencios administrativ. În acest sens este și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului prin care s-a statuat că, din cauza principiului generalității legilor, conținutul acestora nu poate prezenta o precizie absolută. Una dintre tehnicile tip de reglementare constă în recurgerea mai degrabă la categorii generale decât la liste exhaustive. De asemenea, numeroase legi se folosesc de eficacitatea formulelor mai mult sau mai puțin vagi pentru a evita o rigiditate excesivă și a se putea adapta la schimbările de situație (de exemplu, Hotărârea din 15 noiembrie 1996, pronunțată în Cauza *Cantoni împotriva Franței*, paragraful 31).

25. Raportând considerentele de principiu mai sus enunțate la prevederile criticate, Curtea a observat în Decizia nr. 481 din 25 iunie 2020, precitată, că acestea sunt clare, precise și previzibile, stabilind că pentru acordarea autorizației de procurare a armelor letale, precum și a autorizației de procurare a armelor neletale prevăzute în categoria C, persoanele care solicită asemenea autorizații trebuie să îndeplinească anumite condiții, cumulativ, printre care se regăsește și aceea de a nu prezenta pericol pentru ordinea publică, siguranța națională, viața și integritatea corporală a persoanelor, conform datelor și informațiilor existente la organele competente, potrivit prevederilor legale în materie.

26. Față de această împrejurare, Curtea a constatat că este obligația legiuitorului să adopte reglementări privind gestionarea de către autoritățile publice îndrituite a aspectelor care să contribuie la evaluarea unei persoane, cum ar fi deținerea unor informații de către organele competente în legătură cu anumite fapte săvârșite, pentru a putea aprecia dacă persoana în discuție prezintă sau nu pericol pentru ordinea publică, siguranța națională, viața și integritatea corporală a persoanelor și, în consecință, raportat la speța de față, dacă i se poate acorda autorizația de procurare a armelor letale sau neletale. Or, această evaluare poate fi efectuată numai conform datelor și informațiilor existente la organele competente. În lumina datelor și informațiilor pe care le deține, autoritatea competentă

(autoritatea administrativă, instanța judecătorească) nu poate fi obligată *de plano* să constate îndeplinirea condiției de la art. 14 alin. (1) lit. f), ci, dimpotrivă, această analiză intră în marja de apreciere a autorității să stabilească dacă persoana care solicită o astfel de autorizație prezintă sau nu pericol pentru ordinea publică, siguranța națională, viața și integritatea corporală a persoanelor.

27. Având în vedere că societățile democratice sunt amenințate de un fenomen infracțional din ce în ce mai amplu și cu ramificații transfrontaliere, context în care regimul armelor și munițiilor necesită o reglementare specială din partea statului, inclusiv în ceea ce privește condițiile pe care trebuie să le îndeplinească persoanele pentru a putea procura, deține, purta și folosi arme letale și arme neletale, precum și muniția corespunzătoare acestora, asemenea dispoziții legislative precum cele criticate în prezenta cauză devin necesare într-o societate democratică, în vederea asigurării securității naționale, apărării ordinii publice ori prevenirii săvârșirii de infracțiuni (*ad similes*, a se vedea Decizia nr. 97 din 25 februarie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 401 din 15 mai 2020, paragraful 15).

28. Întrucât nu au intervenit elemente noi, de natură să determine reconsiderarea jurisprudenței Curții, atât soluția, cât și considerentele cuprinse în aceste decizii își păstrează valabilitatea și în prezenta cauză.

29. Referitor la principiul egalității în drepturi, menționat în susținerea excepției de neconstituționalitate, printr-o jurisprudență constantă, Curtea a statuat că acesta presupune instituirea unui tratament egal pentru situații care, în funcție de scopul urmărit, nu sunt diferite. Ca urmare, situațiile în care se află anumite categorii de persoane trebuie să difere în esență pentru a se justifica deosebirea de tratament juridic, iar această deosebire de tratament trebuie să se bazeze pe un criteriu obiectiv și rațional (Decizia nr. 755 din 16 decembrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 101 din 9 februarie 2015, paragraful 23). Principiul egalității în drepturi nu înseamnă uniformitate, încălcarea principiului egalității și nediscriminării existând atunci când se aplică un tratament diferențiat unor cazuri egale, fără o motivare obiectivă și rezonabilă, sau dacă există o disproporție între scopul urmărit prin tratamentul inegal și mijloacele folosite (Decizia nr. 20 din 24 ianuarie 2002, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 243 din 10 aprilie 2002). Nesocotirea principiului egalității are drept consecință neconstituționalitatea discriminării care a determinat, din punct de vedere normativ, încălcarea acestuia. Curtea Constituțională a mai stabilit că discriminarea se bazează pe noțiunea de „excludere de la un drept” (Decizia nr. 62 din 21 octombrie 1993, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 49 din 25 februarie 1994), iar remediul constituțional specific în cazul constatării neconstituționalității discriminării îl reprezintă acordarea sau accesul la beneficiul dreptului (Decizia nr. 685 din 28 iunie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 470 din 11 iulie 2012). În același sens este și jurisprudența constantă a Curții Europene a Drepturilor Omului, care a statuat, în aplicarea prevederilor art. 14 privind interzicerea discriminării din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, că reprezintă o încălcare a acestor prevederi orice diferență de tratament săvârșită de stat între indivizi aflați în situații analoage, fără o justificare obiectivă și rezonabilă (Hotărârea din 13 iunie 1979, pronunțată în Cauza *Marckx împotriva Belgiei*, Hotărârea din 13 noiembrie 2007, pronunțată în Cauza *D.H. și alții împotriva Republicii Cehe*, paragraful 175, Hotărârea din 29 aprilie 2008, pronunțată în Cauza *Burden împotriva Regatului Unit*, paragraful 60, Hotărârea din 16 martie 2010, pronunțată în Cauza *Carson și alții împotriva Regatului Unit*, paragraful 61).

Or, prevederile legale criticate se aplică tuturor persoanelor aflate în aceeași situație juridică.

30. În aceste condiții nu se poate reține încălcarea prevederilor constituționale ale art. 1 alin. (5) în componenta sa privind claritatea și previzibilitatea legii, ale art. 16 privind egalitatea în fața legii ori ale art. 20 — *Tratatele internaționale privind drepturile omului*.

31. Cu privire la invocarea dispozițiilor art. 148 alin. (2) din Constituție, care prevăd prioritatea de aplicare a prevederilor tratatelor constitutive ale Uniunii Europene, precum și a celorlalte reglementări europene cu caracter obligatoriu față de dispozițiile contrare din dreptul intern, Curtea constată că aceste norme constituționale nu au incidență în materia supusă controlului, întrucât nu este relevant niciun act european cu caracter obligatoriu care să susțină criticile formulate.

32. Distinct de cele de mai sus, Curtea mai reține că prin Decizia nr. 421 din 15 octombrie 2013, precitată, Curtea, examinând sistematic prevederile Constituției, respectiv ale

33. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de Treitel Leopold Sorin în Dosarul nr. 1.829/112/2020 al Curții de Apel Cluj — Secția a III-a contencios administrativ și fiscal și constată că dispozițiile art. 14 alin. (1) lit. f) din Legea nr. 295/2004 privind regimul armelor și al munițiilor sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Curții de Apel Cluj — Secția a III-a contencios administrativ și fiscal și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 12 decembrie 2023.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE
MARIAN ENACHE

Magistrat-asistent,
Fabian Niculae

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 91

din 5 martie 2024

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 61 lit. c) și ale art. 62 alin. (1) din Legea nr. 53/2003 — Codul muncii

Marian Enache	— președinte
Mihaela Ciochină	— judecător
Cristian Deliorga	— judecător
Dimitrie-Bogdan Licu	— judecător
Laura-Iuliana Scânteii	— judecător
Gheorghe Stan	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Elena-Simina Tănăsescu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Patricia-Marilena Ionea	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Ioan-Sorin-Daniel Chiriazii.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 61 lit. c) și ale art. 62 alin. (1) din Legea nr. 53/2003 — Codul muncii. Excepția a fost ridicată de

titlului II care consacră drepturile, libertățile și îndatoririle fundamentale, a concluzionat că **dreptul de a obține permis de armă nu este un drept constituțional, nefiind prevăzut în Constituție**, acesta fiind, prin urmare, reglementat prin lege, singura care stabilește limitele de exercitare, inclusiv condițiile care, pe de o parte, să asigure exercitarea acestui drept, iar, pe de altă parte, să nu permită accesul facil la procurarea armelor letale de către persoane care prezintă pericol pentru ordinea publică, siguranța națională, viața și integritatea corporală a persoanelor. Or, această stare de pericol ține de competența exclusivă a organelor competente să o analizeze, potrivit legii, iar instituirea ei în cadrul condițiilor pentru acordarea autorizației de procurare a armelor letale, precum și pentru procurarea și înstrăinarea armelor neletale este pe deplin justificată prin raportare la domeniul de reglementare și scopul legii criticate, măsura legală fiind determinată de rațiuni evidente ce țin în primul rând de opțiunea legiuitorului în materia regimului armelor și munițiilor.

2. La apelul nominal se prezintă, pentru autoarea excepției, doamnele avocat Andreea Livădaru și Anca Stăncescu, având împuterniciri avocațiale atașate la dosar. Lipsește partea Aurelian-Ion Lechea. Procedura de înștiințare este legal îndeplinită.

3. Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul reprezentantelor autoarei excepției, care solicită admiterea acesteia. Arată că aptitudinea condiționată la care face referire litigiul pune în dificultate îndeplinirea obligațiilor angajatorului de protejare a salariatului în realizarea atribuțiilor asumate prin contractul de muncă. Societatea a fost în

Societatea Algernon Impex — S.R.L. din București în Dosarul nr. 34.406/3/2018 al Curții de Apel București — Secția a VII-a pentru cauze privind conflicte de muncă și asigurări sociale și constituie obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 1.398D/2020.

2. La apelul nominal se prezintă, pentru autoarea excepției, doamnele avocat Andreea Livădaru și Anca Stăncescu, având împuterniciri avocațiale atașate la dosar. Lipsește partea Aurelian-Ion Lechea. Procedura de înștiințare este legal îndeplinită.

3. Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul reprezentantelor autoarei excepției, care solicită admiterea acesteia. Arată că aptitudinea condiționată la care face referire litigiul pune în dificultate îndeplinirea obligațiilor angajatorului de protejare a salariatului în realizarea atribuțiilor asumate prin contractul de muncă. Societatea a fost în

imposibilitatea de a aplica dispozițiile legale criticate, care nu îndeplinesc cerințele de claritate, precizie și previzibilitate a legii. Consideră că prevederile art. 61 lit. c) din Legea nr. 53/2003 vizează și aptitudinea condiționată, în condițiile în care atribuțiile pe care trebuie să le îndeplinească salariatul potrivit fișei postului nu mai corespund din punctul de vedere al condițiilor și recomandărilor medicale. Astfel, în conformitate cu prevederile Legii securității și sănătății în muncă nr. 319/2006, supravegherea sănătății lucrătorilor este asigurată de către medicii specialiști de medicina muncii. Prin art. 4 alin. (1) se definește aptitudinea în muncă. În aceste condiții, sunt luate în considerare aptitudinile salariatului raportate la fișa postului și la activitățile pe care le desfășoară. De asemenea, potrivit Hotărârii Guvernului nr. 355/2007 privind supravegherea sănătății lucrătorilor, organele competente de expertiză medicală emit fișa de aptitudine privind capacitatea în muncă. În condițiile în care această fișă conține recomandări sau are mențiunea „apt condiționat”, se apreciază că este obligația angajatorului de a evalua în ce condiții lucrătorul poate să își desfășoare activitatea și un raport în acest sens poate duce la concluzia îndeplinirii acestei obligații. Termenul de 30 de zile impus prin art. 62 din Legea nr. 53/2003 este un termen care nu poate fi aplicat în condițiile în care avizul este „apt condiționat”, întrucât angajatorul nu are posibilitatea să evalueze situația angajatului, să emită măsurile de protecție cu privire la locul de muncă și o decizie de a continua activitatea în raport cu condițiile impuse de avizul „apt condiționat”. Se mai susține că măsura de încetare a contractului individual de muncă trebuie văzută ca o măsură de protecție socială a salariatului, iar dispozițiile de lege criticate sunt neconstituționale în măsura în care angajatorul nu poate dispune concedierea, în condițiile în care se constată aptitudinea condiționată a salariatului. Dispozițiile art. 62 alin. (2) din Legea nr. 53/2003 sunt lipsite de claritate și previzibilitate, în măsura în care concedierea trebuie emisă în 30 de zile de la data primirii avizului „apt condiționat”, întrucât acestea trebuie să dea posibilitatea angajatorului să facă o evaluare dacă și în ce condiții salariatul își poate continua activitatea.

4. Reprezentantul Ministerului Public pune concluzii de respingere a excepției ca inadmisibilă, considerând că dispozițiile art. 61 lit. c) din Legea nr. 53/2003 nu au nicio incidență asupra soluției date de instanță în cauză. Cât privește dispozițiile art. 62 din Legea nr. 53/2003, apreciază că au un conținut clar, iar stabilirea, în cauză, a datei de la care curge termenul de 30 de zile prevăzut de dispozițiile de lege criticate este apanajul instanței de judecată. Prin urmare, solicită respingerea criticii aduse acestui text de lege ca neîntemeiată.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

5. Prin Încheierea din 20 decembrie 2019, pronunțată în Dosarul nr. 34.406/3/2018, **Curtea de Apel București — Secția a VII-a pentru cauze privind conflicte de muncă și asigurări sociale a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 61 lit. c) și ale art. 62 alin. (1) din Legea nr. 53/2003 — Codul muncii**. Excepția a fost ridicată de Societatea Algernon Impex — S.R.L. din București într-o cauză având ca obiect o contestație formulată împotriva unei decizii de concediere, aflată în etapa procesuală a apelului.

6. În motivarea excepției de neconstituționalitate autoarea acesteia susține, în esență, că dispozițiile art. 61 lit. c) din Legea nr. 53/2003 încalcă art. 41 alin. (2) din Constituție, în măsura în care nu permit angajatorului să înceteze contractul individual de muncă în cazul în care se constată aptitudinea condiționată fizică și/sau psihică a salariatului, iar condiționările (recomandările) medicului de medicina muncii fac imposibilă pentru salariat îndeplinirea în continuare a atribuțiilor corespunzătoare locului de muncă ocupat fără a-i fi periclitată starea de sănătate.

7. Dispoziția constituțională a art. 41 alin. (2) teza întâi instituie pentru angajator obligația de a le asigura salariaților cele mai bune condiții de muncă, în scopul apărării vieții, a integrității corporale și a sănătății salariaților și a altor persoane participante la procesul de muncă. Pentru apărarea acestor drepturi au fost adoptate Legea securității și sănătății în muncă nr. 319/2006, care prevede la art. 6 obligația corelativă a angajatorului „de a asigura securitatea și sănătatea lucrătorilor în toate aspectele legate de muncă”, și Hotărârea Guvernului nr. 355/2007 privind supravegherea sănătății lucrătorilor, care stabilește o serie de obligații pentru angajator de a supraveghea și de a asigura securitatea salariaților în muncă. Între altele, acest din urmă act normativ stabilește că supravegherea sănătății lucrătorilor este asigurată de către medicii specialiști de medicina muncii. Art. 4 alin. (1) definește aptitudinea în muncă drept capacitatea lucrătorului din punct de vedere medical de a desfășura activitatea la locul de muncă în profesia/funcția pentru care se solicită examenul medical, iar art. 9 alin. (1) și art. 10 stabilesc că în condițiile în care medicul de medicina muncii face recomandări de tip medical, aptitudinea este condiționată de respectarea acestora, iar în fișa de aptitudine, anexa nr. 5, avizul medicului va fi „apt condiționat”.

8. Conform Hotărârii Guvernului nr. 355/2007, organele competente de expertiză medicală emit fișa de aptitudine privind capacitatea de muncă a salariatului cu una dintre următoarele mențiuni: „apt”, „inapt”, „inapt temporar”, „apt condiționat”, ca rezultat al evaluării capacității de muncă a salariatului. Atunci când medicul de medicina muncii stabilește aptitudinea în muncă a salariatului și eliberează avizul „apt condiționat”, angajatorul trebuie să evalueze modul în care restricțiile și recomandările medicului de medicina muncii înscrise în fișa de aptitudine, ca urmare a eliberării avizului „apt condiționat”, vor fi implementate în practică.

9. Cu alte cuvinte, avizul „apt condiționat” instituie în sarcina angajatorului obligația de a lua măsuri de protecție socială la locul de muncă, de asigurare a securității și sănătății în muncă: unele dintre aceste măsuri pot fi adaptarea locului de muncă, prin mijloace tehnice, în măsura în care acest lucru este posibil. Se pune însă întrebarea ce măsuri de asigurare a sănătății și securității în muncă are angajatorul, atunci când recomandările medicului de medicina muncii care însoțesc avizul „apt condiționat” fac imposibilă desfășurarea muncii de către salariat fără a-i fi agravată starea de sănătate.

10. Nici Codul muncii, nici actele normative speciale mai sus indicate nu reglementează nicio măsură în această situație. O măsură de protecție socială, care privește securitatea și sănătatea salariaților, o reprezintă însă posibilitatea încetării contractului individual de muncă pentru inaptitudine fizică și/sau psihică, în temeiul art. 61 lit. c) din Codul muncii, deoarece măsura încetării contractului individual de muncă pentru inaptitudine fizică sau psihică este reglementată ca un caz de concediere — act unilateral de decizie al angajatorului —, iar nu de demisie — act unilateral al salariatului, pentru care Codul muncii prevede la art. 81 alin. (3) dreptul salariatului de a nu o motiva —, având în vedere că angajatorul este cel care are în atribuții întocmirea fișelor de post, a fișelor de risc, asigurarea serviciilor de medicina muncii, așadar poartă responsabilitatea pentru sănătatea și securitatea în muncă a salariaților. De asemenea, un salariat care este inapt din punct de vedere fizic sau psihic și care nu își poate îndeplini atribuțiile corespunzătoare locului de muncă ocupat este un salariat care își are puse în pericol grav sănătatea și securitatea la locul de muncă, iar decizia de încetare a contractului individual de muncă într-un asemenea caz trebuie să aparțină în primul rând angajatorului.

11. În concluzie, pentru ca art. 61 lit. c) din Codul muncii să îndeplinească exigențele de constituționalitate prevăzute în art. 41 alin. (2) teza întâi din Constituție, dispozițiile Codului muncii trebuie să permită angajatorului să aplice măsura încetării contractului individual de muncă pentru motive care țin de persoana salariatului în ambele situații care se pot întâlni în

practică, respectiv: salariatul primește o decizie a organelor competente de expertiză medicală (fișă de aptitudine) prin care se constată inaptitudinea fizică și/sau psihică a salariatului; salariatul primește o decizie a organelor competente de expertiză medicală (fișă de aptitudine) prin care se constată aptitudinea condiționată fizică și/sau psihică a salariatului, care nu îi permite să își îndeplinească atribuțiile corespunzătoare locului de muncă ocupat.

12. Se mai arată că dispozițiile art. 61 lit. c) din Codul muncii încalcă și prevederile art. 20 alin. (1) din Constituție și ale art. 31 alin. (1) din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, în măsura în care nu permit angajatorului să înceteze contractul individual de muncă în cazul în care se constată aptitudinea condiționată fizică și/sau psihică a salariatului, iar condiționările (recomandările) medicului de medicina muncii fac imposibilă pentru salariat îndeplinirea în continuare a atribuțiilor corespunzătoare locului de muncă ocupat fără a-i fi periclitată starea de sănătate.

13. Referitor la dispozițiile art. 62 alin. (1) din Legea nr. 53/2003, autoarea excepției susține că acestea încalcă art. 1 alin. (5) din Constituție, deoarece nu întrunesc exigențele de claritate, precizie și previzibilitate ale legii în ceea ce privește momentul de la care începe să curgă termenul de 30 de zile calendaristice pentru emiterea deciziei de concediere (data constatării cauzei concedierii prin fișa de aptitudine). Astfel, nu este cert dacă acest termen se aplică și în ipoteza concedierii pentru „aptitudine condiționată”, care nu îi permite salariatului să își îndeplinească atribuțiile corespunzătoare locului de muncă ocupat. Dispozițiile de lege criticate au aplicabilitate pentru toate situațiile reglementate de art. 61 lit. b)—d) din Codul muncii și nu permit să se facă distincție între situațiile prevăzute de art. 61 lit. c), când prin decizia organelor competente de expertiză medicală se constată inaptitudinea fizică și/sau psihică a salariatului — în această situație fiind posibilă aplicarea termenului-limită de emitere a deciziei de concediere în 30 de zile, începând cu data constatării cauzei concedierii, care este data luării la cunoștință de către angajator a fișei de aptitudine cu avizul „inapt” — și situația când prin decizia organelor competente de expertiză medicală se constată aptitudinea condiționată fizică și/sau psihică a salariatului, care nu îi permite acestuia să își îndeplinească atribuțiile corespunzătoare locului de muncă ocupat. În acest din urmă caz, data de la care curge termenul de 30 de zile în care se poate emite decizia de concediere nu poate fi data luării la cunoștință de către angajator a fișei de aptitudine în muncă a salariatului cu evaluarea „apt condiționat”, deoarece angajatorul este cel care are obligația de a decide care sunt măsurile de protecție ce urmează a fi luate, după ce a analizat dacă, în raport cu condițiile concrete de muncă și cu atribuțiile ce îi revin salariatului, poate să îi asigure acestuia îndeplinirea atribuțiilor prevăzute în fișa postului, în condiții de siguranță și de securitate în muncă.

14. Se susține și că dispozițiile art. 62 alin. (1) din Legea nr. 53/2003 — Codul muncii încalcă și dispozițiile art. 41 alin. (2) și ale art. 20 alin. (1) din Constituție, precum și pe cele ale art. 31 alin. (1) din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, în măsura în care termenul de 30 de zile calendaristice se aplică și în ipoteza concedierii pentru „aptitudine condiționată”, care nu îi permite salariatului să își îndeplinească atribuțiile corespunzătoare locului de muncă ocupat. În acest sens, arată că, în situația în care angajatorul dispune concedierea salariatului pentru „aptitudine condiționată”, care nu îi permite salariatului să își îndeplinească atribuțiile corespunzătoare locului de muncă ocupat, revine angajatorului să evalueze de la caz la caz dacă recomandările medicului de medicina muncii înscrise în fișa de aptitudine îi permit sau nu salariatului să își îndeplinească atribuțiile prevăzute în fișa postului, în condiții de siguranță a sănătății. Având în vedere că este necesară o astfel de analiză punctuală (deoarece, după cum tot în practică s-a demonstrat, avizul „apt condiționat” nu conduce, automat, la imposibilitatea salariatului de a-și mai desfășura activitatea la locul de muncă), termenul de 30 de zile prevăzut de art. 62

alin. (1) din Codul muncii nu poate curge decât de la data la care angajatorul, după ce a analizat fișa de aptitudine, recomandările medicului de medicina muncii, fișa de risc și fișa postului, decide asupra măsurilor care trebuie luate.

15. În ipoteza în care angajatorul decide că măsura cea mai potrivită pentru asigurarea sănătății și securității salariatului este încetarea contractului de muncă, termenul de 30 de zile pentru emiterea deciziei de concediere nu poate curge decât de la data constatării, printr-un raport intern, a imposibilității concilierii recomandărilor medicului de medicina muncii cu atribuțiile din fișa postului.

16. Situația este similară cu cea prevăzută de dispozițiile art. 252 alin. (1) din Codul muncii, în care termenul de 30 de zile calendaristice pentru aplicarea sancțiunii disciplinare este data înregistrării raportului final al cercetării disciplinare prealabile la registratura unității.

17. În lipsa unei interpretări similare a datei de la care începe să curgă termenul de 30 de zile, angajatorul nu poate asigura, ca adevărat, respectarea art. 41 alin. (2) și a art. 31 alin. (1) din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, în condițiile în care și concedierea salariatului pentru inaptitudine/aptitudine condiționată, fizică sau psihică, reprezintă o măsură de asigurare a sănătății și securității lucrătorilor la locul de muncă.

18. **Curtea de Apel București — Secția a VII-a pentru cauze privind conflicte de muncă și asigurări sociale** apreciază că dispozițiile criticate sunt constituționale prin raportare la textele de referință constituționale și cele cuprinse în tratatele și pactele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care România este parte, incidente prin filtrul art. 20 din Constituție. Plecând de la scopul reglementării, nu se poate admite ca sub umbrela prevederilor art. 61 lit. c) din Codul muncii angajatorul să dispună măsura concedierii salariatului pentru inaptitudine fizică și/sau psihică, dacă atribuțiile din fișa postului pot fi în continuare exercitate, cu implementarea unor măsuri de protecție a sănătății în muncă. De altfel, din interpretarea textului de lege supus controlului de constituționalitate rezultă că inaptitudinea trebuie să conducă la imposibilitatea exercitării atribuțiilor corespunzătoare locului de muncă ocupat. Instanța mai reține că stabilirea limitei dintre inaptitudine și aptitudine condiționată nu este lăsată de legiuitor la aprecierea angajatorului (chiar dacă justifică interes în acest sens) și că nu se poate aprecia că aptitudinea condiționată reprezintă o subcategorie a inaptitudinii fizice/psihice, prevăzută expres și limitativ de art. 61 lit. c) din Codul muncii, întrucât acest tip de concediere a fost prevăzut în favoarea salariatului. Normele de drept material criticate nu trebuie interpretate în mod singular, disparat, ci trebuie coroborate cu întregul cadru legislativ în materie. În concret, limitarea cazurilor în care se poate dispune concedierea pentru inaptitudine fizică/psihică reprezintă o materializare a principiului constituțional prevăzut de art. 41 alin. (2) din Constituție, conform căruia angajatorul are obligația de a le asigura salariaților cele mai bune condiții de muncă, cu scopul apărării vieții, a integrității corporale și a sănătății acestora și a altor persoane participante la procesul de muncă. Atunci când medicul de medicina muncii stabilește aptitudinea în muncă a salariatului și eliberează avizul „apt condiționat”, angajatorul are obligația să se conformeze recomandărilor dispuse și să adapteze condițiile de muncă nevoilor salariatului, fără să mai facă o evaluare proprie a posibilităților salariatului de a-și îndeplini atribuțiile. Cu alte cuvinte, avizul „apt condiționat” instituie în sarcina angajatorului obligația de a lua măsuri de protecție socială la locul de muncă, de asigurare a securității și sănătății în muncă; una dintre aceste măsuri poate fi adaptarea locului de muncă, prin mijloace tehnice, dacă acest lucru este posibil.

19. Perioada de 30 de zile calendaristice prevăzută de art. 62 alin. (1) din Codul muncii în care angajatorul are posibilitatea să emită decizia de concediere reprezintă un interval de timp prevăzut de lege în termeni imperativi, depășirea acestuia conducând la imposibilitatea angajatorului de a mai proceda la concedierea salariatului. Acest termen de prescripție a fost

reglementat în considerarea specificului acestor cazuri de concediere ce țin de persoana salariatului: situația medicală a salariatului poate, prin trecerea timpului, deopotrivă să se amelioreze sau să se agraveze, indicațiile medicului de medicina muncii putând fi schimbate în urma reevaluării. De aceea, angajatorul este limitat la a lua o decizie într-un termen rezonabil, astfel încât să se preîntâmpine adoptarea unor eventuale măsuri neconforme.

20. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) și ale art. 33 din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate ridicate.

21. Președinții celor două Camere ale Parlamentului, Guvernul și Avocatul Poporului nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, raportul întocmit de judecătorul-raportor, susținerile reprezentantelor autorului excepției de neconstituționalitate, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

22. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

23. **Obiectul excepției de neconstituționalitate** îl constituie dispozițiile art. 61 lit. c) și ale art. 62 alin. (1) din Legea nr. 53/2003 — Codul muncii, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 345 din 18 mai 2011, dispoziții potrivit cărora:

— Art. 61 lit. c): *„Angajatorul poate dispune concedierea pentru motive care țin de persoana salariatului în următoarele situații: [...]*

c) în cazul în care, prin decizie a organelor competente de expertiză medicală, se constată inaptitudinea fizică și/sau psihică a salariatului, fapt ce nu permite acestuia să își îndeplinească atribuțiile corespunzătoare locului de muncă ocupat;”;

— Art. 62 alin. (1): *„(1) În cazul în care concedierea intervine pentru unul dintre motivele prevăzute la art. 61 lit. b)—d), angajatorul are obligația de a emite decizia de concediere în termen de 30 de zile calendaristice de la data constatării cauzei concedierii.”*

24. Autoarea excepției susține că dispozițiile de lege criticate sunt contrare următoarelor prevederi din Constituție: art. 1 alin. (5) privind obligația respectării Constituției, a supremației sale și a legilor, art. 20 alin. (1) referitor la tratatele internaționale privind drepturile omului, art. 41 alin. (2) referitor la protecția socială a muncii. De asemenea, susține că sunt încălcate prevederile art. 31 alin. (1) din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, referitor la condiții de muncă echitabile și corecte.

25. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea constată că dispozițiile art. 61 din Legea nr. 53/2003 reglementează cauzele desfacerii contractului individual de muncă din motive ce țin de persoana salariatului. Dispozițiile de lege supuse controlului de constituționalitate, respectiv art. 61 lit. c), se referă la situația când concedierea are loc ca urmare a constatării de către organele competente de expertiză medicală a inaptitudinii fizice sau psihice a salariatului de a mai îndeplini atribuțiile corespunzătoare locului de muncă ocupat. Prin urmare, încetarea contractului de muncă, în acest caz, nu implică existența unei culpe a salariatului, ci doar o inaptitudine fizică și/sau psihică de a desfășura munca ce îi revine potrivit contractului individual de muncă aflat în desfășurare, iar nu o inaptitudine generală a muncii, care ar determina încadrarea persoanei într-un grad de invaliditate. Curtea mai reține și faptul că este avută în vedere o inaptitudine fizică și/sau psihică

intervenită pe parcursul desfășurării contractului individual de muncă.

26. Prin Decizia nr. 7 din 4 aprilie 2016, pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 399 din 26 mai 2016, instanța supremă a decis că, în interpretarea dispozițiilor art. 61 lit. c) din Legea nr. 53/2003 — Codul muncii, republicată, cu modificările și completările ulterioare, prin decizie a organelor de expertiză medicală (prin care se constată inaptitudinea fizică și/sau psihică a salariatului) se înțelege rezultatul evaluării medicului specialist de medicina muncii privind aptitudinea în muncă, constând în fișa de aptitudine, necontestată sau devenită definitivă după contestare, prin emiterea deciziei de către entitatea cu atribuții legale în acest sens.

27. Așa cum rezultă din dispozițiile Hotărârii Guvernului nr. 355/2007 privind supravegherea sănătății lucrătorilor, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 332 din 17 mai 2007, aptitudinea în muncă reprezintă capacitatea lucrătorului din punct de vedere medical de a desfășura activitatea la locul de muncă în profesia/funcția pentru care se solicită examenul medical [art. 9 alin. (1)]. În condițiile în care medicul de medicina muncii face recomandări de tip medical, aptitudinea este condiționată de respectarea acestora, iar în fișa de aptitudine avizul medical va fi „apt condiționat” [art. 10]. În situația în care lucrătorul se află temporar, din cauza unei boli, în situația de incapacitate medicală privind desfășurarea activității la locul de muncă în profesia/funcția pentru care se solicită examenul medical de medicina muncii, medicul de medicina muncii stabilește inaptitudinea temporară până la dispariția cauzei medicale, iar în fișa de aptitudine avizul medical va fi „inapt temporar” [art. 11 alin. (2)]. Inaptitudinea permanentă în muncă, în sensul Hotărârii Guvernului nr. 355/2007, reprezintă incapacitatea medicală permanentă a lucrătorului de a desfășura activitatea la locul de muncă în profesia/funcția pentru care se solicită examenul medical privind aptitudinea în muncă [art. 12].

28. Deciziile organelor competente de expertiză medicală referitoare la aptitudinea salariatului de a-și îndeplini atribuțiile corespunzătoare locului de muncă ocupat determină efecte juridice diferite. Astfel, în ceea ce privește situațiile puse în discuție de autoarea prezentei excepții de neconstituționalitate, respectiv decizia prin care se stabilește că salariatul este „apt condiționat” și cea prin care se stabilește inaptitudinea permanentă a acestuia, Curtea observă că acestea generează obligații diferite din partea angajatorului. În primul caz, în temeiul art. 41 alin. (2) din Constituție, potrivit căruia salariații au dreptul la protecția socială a muncii, care privește, între altele, securitatea și sănătatea acestora, precum și al Legii securității și sănătății în muncă nr. 319/2006, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 646 din 26 iulie 2006, angajatorul este ținut să ia măsuri pentru asigurarea celor mai bune condiții în desfășurarea procesului de muncă, apărarea vieții, integrității fizice și psihice, a sănătății lucrătorilor și a altor persoane participante la procesul de muncă. În acest sens, art. 6 alin. (1) din Legea nr. 319/2006 dispune că angajatorul are obligația de a asigura securitatea și sănătatea lucrătorilor în toate aspectele legate de muncă. Dispozițiile art. 7 alin. (1) lit. d) și alin. (3) din aceeași lege obligă angajatorul să asigure cadrul organizatoric și mijloacele necesare securității și sănătății în muncă, potrivit următoarelor principii: a) evitarea riscurilor; b) evaluarea riscurilor care nu pot fi evitate; c) combaterea riscurilor la sursă; d) adaptarea muncii la om, în special în ceea ce privește proiectarea posturilor de muncă, alegerea echipamentelor de muncă, a metodelor de muncă și de producție, în vederea reducerii monotoniei muncii, a muncii cu ritm predeterminat și a diminuării efectelor acestora asupra sănătății; e) adaptarea la progresul tehnic; f) înlocuirea a ceea ce este periculos cu ceea ce nu este periculos sau cu ceea ce este mai puțin periculos; g) dezvoltarea unei politici de prevenire coerente care să cuprindă tehnologiile, organizarea muncii, condițiile de muncă,

relațiile sociale și influența factorilor din mediul de muncă; h) adoptarea, în mod prioritar, a măsurilor de protecție colectivă față de măsurile de protecție individuală; i) furnizarea de instrucțiuni corespunzătoare lucrătorilor. Prin urmare, în cazul în care condițiile stabilite prin decizia organelor competente de expertiză medicală de constatare a aptitudinii condiționate a lucrătorului privesc obligații ce îi revin angajatorului potrivit dispozițiilor Legii nr. 319/2006, acesta este ținut să îndeplinească și să adapteze activitatea și condițiile de desfășurare a acesteia în raport cu necesitățile impuse de starea de sănătate a lucrătorului.

29. Această reglementare relevă, în mod evident, intenția legiuitorului de a proteja salariatul și dreptul său la muncă, având în vedere că intervenirea unor cauze care diminuează aptitudinea fizică și/psihică de a munci nu îi poate fi imputată acestuia. Astfel, angajatorul este obligat să facă acele eforturi necesare în vederea asigurării unor condiții de muncă ce nu afectează sănătatea lucrătorului. În jurisprudența sa, Curtea Constituțională a statuat că dreptul la muncă este un drept complex, ce implică diferite aspecte, dintre care libertatea alegerii profesiei și a locului de muncă reprezintă numai una dintre componentele acestui drept. Astfel, odată dobândit un loc de muncă, acesta trebuie să se bucure de o serie de garanții care să-i asigure stabilitatea, neputând fi de conceput că prevederile constituționale ar asigura libertatea de a obține un loc de muncă, dar nu și garantarea păstrării acestuia, cu respectarea, evidentă, a condițiilor și limitelor constituționale (a se vedea în acest sens paragraful 30 din Decizia nr. 279 din 23 aprilie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 431 din 17 iunie 2015).

30. În măsura în care prin decizia organului competent de expertiză medicală se constată inaptitudinea lucrătorului de a-și mai îndeplini atribuțiile corespunzătoare locului de muncă ocupat, angajatorul poate dispune concedierea, așa cum prevede art. 61 lit. c) din Legea nr. 53/2003. În acest caz, angajatorul are obligația de a emite decizia de concediere în termen de 30 de zile calendaristice de la data constatării cauzei concedierii. Salariatul, nefiind culpabil, se bucură de un preaviz, potrivit art. 75 alin. (1) din Legea nr. 53/2003.

31. Autoarea excepției susține, în esență, că, în situațiile în care respectarea condițiilor prevăzute în decizia medicală prin care s-a constatat că lucrătorul este „apt condiționat” nu pot fi realizate de angajator, atunci consecințele juridice ar trebui să fie identice cu cele ce decurg din decizia de constatare a inaptitudinii lucrătorului de a-și mai îndeplini atribuțiile corespunzătoare locului de muncă ocupat. Astfel, dispozițiile art. 61 lit. c) din Legea nr. 53/2003 ar fi neconstituționale în măsura în care se referă doar la cazul de inaptitudine a lucrătorului, nu și la cazul de aptitudine condiționată.

36. Pentru considerentele expuse, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de Societatea Algernon Impex — S.R.L. în Dosarul nr. 34.406/3/2018 al Curții de Apel București — Secția a VII-a pentru cauze privind conflicte de muncă și asigurări sociale și constată că dispozițiile art. 61 lit. c) și ale art. 62 alin. (1) din Legea nr. 53/2003 — Codul muncii sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Curții de Apel București — Secția a VII-a pentru cauze privind conflicte de muncă și asigurări sociale și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 5 martie 2024.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE
MARIAN ENACHE

32. Față de aceste critici, Curtea reține că cele două situații comparate de autoarea excepției sunt, în mod evident, diferite, astfel că instituirea unui tratament juridic diferit este justificată. Susținerile autoarei excepției propun, în realitate, o modificare legislativă care are drept scop derobarea angajatorului de obligațiile constituționale și legale ce îi revin în vederea asigurării securității și sănătății lucrătorilor atunci când aceste obligații sunt dificil de realizat. Or, așa cum Curtea a reținut mai sus, intenția legiuitorului, în deplin acord cu prevederile constituționale, este tocmai aceea de a menține aceste obligații, astfel încât reducerea aptitudinilor fizice și/sau psihice ale salariatului de a desfășura munca să nu conducă la consecința dramatică pentru acesta de a pierde locul de muncă și salariul prin care își asigură venitul necesar traiului. Prin urmare, dispoziția art. 61 lit. c) din Legea nr. 53/2003 este în perfect acord cu prevederile constituționale ale art. 41 alin. (2) și cu art. 31 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene.

33. Curtea apreciază că nu pot fi primite nici susținerile potrivit cărora menținerea în muncă a unei persoane constatate ca fiind aptă condiționat pentru desfășurarea muncii ar aduce atingere sănătății acesteia, întrucât această critică se fundamentează pe premisa nelegală a nerespectării de către angajator a obligațiilor ce îi revin în vederea asigurării securității și sănătății în muncă a salariaților.

34. Cu privire la critica referitoare la pretinsa lipsă de claritate și previzibilitate a dispozițiilor art. 61 lit. c) din Legea nr. 53/2003, Curtea observă că reglementarea este clară în ceea ce privește ipoteza pe care legiuitorul a avut-o în vedere, respectiv aceea a concedierii doar atunci când salariatul este declarat inapt din punct de vedere fizic și/sau psihic pentru munca ce îi revine potrivit contractului individual de muncă. Critica autoarei excepției reiterează intenția acesteia de a modifica soluția legislativă, în sensul extinderii sale și la cazurile în care salariatul este declarat apt condiționat, aspect la care Curtea s-a mai referit și în cele mai sus reținute.

35. În ceea ce privește criticile aduse art. 62 alin. (1) din Legea nr. 53/2003, Curtea constată că și acestea se întemeiază pe o premisă falsă, respectiv aceea că acest text de lege este aplicabil și în situația în care salariatul este declarat apt condiționat. Or, așa cum s-a mai arătat, reglementarea art. 61 lit. c) din Legea nr. 53/2003 are un conținut clar circumscris doar la cazurile de inaptitudine a salariatului de a mai desfășura munca. Astfel, criticile referitoare la efectele acestui articol în situația concedierii salariatului potrivit art. 61 lit. c) din Legea nr. 53/2003 atunci când acesta a fost declarat apt condiționat pentru desfășurarea muncii sunt lipsite de temei.

Magistrat-asistent,
Patricia-Marilena Ionea

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 252

din 14 mai 2024

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 1 alin. (1), ale art. 2 alin. (2) lit. d), alin. (4) fraza a doua teza întâi și alin. (5)—(14), ale art. 3 și ale art. 33 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 21/2024 privind unele măsuri pentru organizarea și desfășurarea alegerilor pentru membrii din România în Parlamentul European din anul 2024 și a alegerilor pentru autoritățile administrației publice locale din anul 2024, precum și a ordonanței de urgență, în ansamblul său

Marian Enache	— președinte
Cristian Deliorga	— judecător
Dimitrie-Bogdan Licu	— judecător
Laura-Iuliana Scânteii	— judecător
Gheorghe Stan	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Elena-Simina Tănăsescu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Benke Károly	— prim-magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Ioana Codruța Dărăngă.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 21/2024 privind unele măsuri pentru organizarea și desfășurarea alegerilor pentru membrii din România în Parlamentul European din anul 2024 și a alegerilor pentru autoritățile administrației publice locale din anul 2024, excepție ridicată de Partidul Reînnoim Proiectul European al României — REPER în Dosarul nr. 622/1/2024/a1 al Înaltei Curți de Casație și Justiție — Secția contencios administrativ și fiscal și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 968D/2024.

2. La apelul nominal se prezintă, pentru autorul excepției de neconstituționalitate, domnul avocat Ion Dragne și doamna avocat Cristina-Luminița Bălănuță, cu împuterniciri avocațiale depuse la dosarul cauzei. Lipsește cealaltă parte. Procedura de înștiințare este legal îndeplinită.

3. Prim-magistratul-asistent referă asupra faptului că, prin Încheierea din 23 aprilie 2024, Curtea a respins cererea autorului excepției de neconstituționalitate de preschimbare a termenului de judecată. De asemenea, menționează că, la dosarul cauzei, autorul excepției a depus concluzii scrise, prin care solicită admiterea acesteia.

4. Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul domnului avocat Ion Dragne, care pune concluzii de admitere a excepției de neconstituționalitate a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 21/2024, în ansamblul său, și, în subsidiar, a dispozițiilor art. 2 alin. (1) lit. d), alin. (4) și (14) din aceeași ordonanță de urgență. Se apreciază că Guvernul nu a indicat situația extraordinară, urgența reglementării și nu a motivat, în mod corespunzător, adoptarea ordonanței de urgență. Se subliniază că aspectele de oportunitate nu sunt de natură să justifice existența situației extraordinare. Referirile la caracterul complex al anului 2024 din punct de vedere electoral, din cuprinsul expunerii de motive, sunt unele generice. Încă din anul 2023, Guvernul a făcut referire la existența a 4 cicluri electorale în cadrul aceluiași an și, ca atare, nu putea să fie surprins de acest aspect în cursul anului 2024. Mai mult, la data adoptării ordonanței criticate, pe rolul Parlamentului era înregistrată o propunere legislativă având ca obiect interdicția organizării în același timp a două categorii distincte de alegeri,

astfel că, în concordanță cu principiul constituțional al colaborării loiale, Guvernul nu putea să emită o astfel de ordonanță de urgență și să intervină în activitatea de legiferare decât cu încălcarea art. 1 alin. (4) și a art. 115 alin. (6) din Constituție. Se subliniază că o asemenea conduită instituțională reprezintă un precedent periculos pentru democrație.

5. Cu privire la încălcarea art. 115 alin. (6) din Constituție, se mai arată că ordonanța de urgență criticată afectează drepturile electorale, cu referire la drepturile alegătorilor, sens în care se invocă Decizia nr. 51 din 25 ianuarie 2012, precum și la compunerea Biroului Electoral Central, sens în care se menționează încălcarea dreptului partidelor politice de a controla corecta desfășurare a alegerilor corelativ cu atingerea adusă drepturilor candidaților. Se arată că trebuie respectate cele statuate de Curtea Constituțională prin Decizia nr. 51 din 25 ianuarie 2012, precum și recomandările Comisiei de la Veneția. Se mai invocă Decizia Curții Constituționale nr. 148 din 20 martie 2024 cu referire la obligativitatea respectării regulilor privind buna desfășurare a alegerilor, considerându-se că este neconstituțional să se interzică unui partid politic care are membri în Parlamentul European să participe la constituirea Biroului Electoral Central.

6. Doamna avocat Cristina-Luminița Bălănuță pune, de asemenea, concluzii de admitere a excepției de neconstituționalitate, arătând că, în urma adoptării acestei ordonanțe de urgență, autorul excepției a pierdut dreptul de a avea un membru de drept în componența Biroului Electoral Central constituit pentru organizarea alegerilor locale și europarlamentare din 9 iunie 2024.

7. Având cuvântul, reprezentantul Ministerului Public pune concluzii de respingere, ca neîntemeiată, a excepției de neconstituționalitate. Cu privire la criticile de neconstituționalitate extrinsecă invocate, se arată că situația extraordinară a cărei reglementare nu poate fi amânată a fost motivată în mod corespunzător în cadrul preambulului ordonanței de urgență supuse controlului. Disfuncțiile instituționale, administrative și financiare sunt un risc la adresa bunei desfășurări a procesului electoral, astfel că, în aceste condiții, Guvernul a fost îndreptățit să adopte ordonanța de urgență. Faptul că pe rolul Parlamentului există o propunere legislativă care vizează aceeași problemă, fără să fi fost însă adoptată, nu înseamnă decât că această situație vine în susținerea adoptării ordonanței de urgență. Se subliniază că art. 2 și 3 din actul normativ criticat nu contravin art. 53 și art. 115 alin. (6) din Constituție, din moment ce nu afectează reprezentarea partidelor politice care au participat la alegeri în compunerea Biroului Electoral Central, partide care au o legitimitate ce derivă din actul alegerii. Autorului excepției de neconstituționalitate nu i se restrânge niciun drept, întrucât, pe de o parte, acest partid politic nu a participat la alegeri și, pe de altă parte, nu este nici succesorul vreunui partid care să fi participat la alegeri. Astfel, la

compunerea Biroului Electoral Central, ordonanța de urgență supusă controlului a ținut cont de voința alegătorilor.

8. În replică, se menționează că procurorul care a participat la dezbaterile cauzei în fața instanței *a quo* a avut o altă opinie față de cea expusă de reprezentantul Ministerului Public în fața Curții Constituționale.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

9. Prin Încheierea din 19 martie 2024, pronunțată în Dosarul nr. 622/1/2024/a1, **Înalta Curte de Casație și Justiție — Secția contencios administrativ și fiscal a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 21/2024 privind unele măsuri pentru organizarea și desfășurarea alegerilor pentru membrii din România în Parlamentul European din anul 2024 și a alegerilor pentru autoritățile administrației publice locale din anul 2024**, excepție ridicată de Partidul Reînnoim Proiectul European al României — REPER într-o cauză având ca obiect soluționarea unei contestații formulate împotriva Procesului-verbal nr. 1 din 16 martie 2024 privind constituirea Biroului Electoral Central pentru alegerile pentru membrii din România în Parlamentul European din anul 2024 și pentru autoritățile administrației publice locale din anul 2024, prin care se solicită anularea actului administrativ contestat și obligarea Biroului Electoral Central la emiterea unui nou proces-verbal prin care să fie menționat în componența sa și domnul Petrescu Tiberiu-Ionuț ca reprezentant al partidului REPER.

10. În motivarea excepției de neconstituționalitate sunt invocate critici de neconstituționalitate extrinsecă și intrinsecă.

11. Cu privire la criticile de neconstituționalitate extrinsecă se arată că Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 21/2024 încalcă art. 115 alin. (4) din Constituție, întrucât argumentele invocate pentru adoptarea sa nu demonstrează existența unei situații extraordinare. Comasarea alegerilor europarlamentare cu cele locale are la bază exclusiv calculul politic, această operațiune fiind preconizată a avea efecte favorabile în beneficiul cel puțin a unuia dintre cele două partide din arcul guvernamental din punctul de vedere al scorului ce ar putea fi obținut în situația în care aceste alegeri se vor organiza simultan. Intenția comasării acestor alegeri a fost prezentată în spațiul public încă din toamna anului 2023, existând timp suficient ca această intenție politică să facă obiectul unei propuneri legislative care să fie dezbătută în Parlament. Prezentarea, în mod repetat, în spațiul public a dorinței de comasare a alegerilor încă din cursul anului 2023 arată că, în realitate, nu există o situație de urgență care să reclame o intervenție legislativă imediată, aceasta reprezentând doar impunerea voinței politice a conducătorilor coaliției de guvernare printr-o metodă ce nu lasă loc dezbaterilor democratice. Or, potrivit jurisprudenței Curții Constituționale, utilitatea sau oportunitatea, chiar și din punct de vedere politic, a adoptării unei reglementări cum este și cea de față nu conduce automat și la reținerea caracterului de urgență al acesteia, sens în care se fac referiri la deciziile nr. 255 din 11 mai 2005 și nr. 258 din 14 martie 2006. Totodată, se arată că reglementarea vizează un eveniment cert și previzibil, ce rezidă în caracterul de periodicitate al proceselor electorale, nefiind necunoscut actorilor politici faptul că în anul 2024 trebuie să fie organizate nu mai puțin de 4 scrutinuri electorale.

12. Nu se poate reține nici faptul că adoptarea, în procedură obișnuită ori de urgență, a unui proiect de lege inițiat de Guvern nu ar fi fost posibilă, în contextul în care structura politică a Parlamentului actual permite adoptarea unui asemenea proiect de lege, de vreme ce există o majoritate parlamentară. Ocolirea

premeditată a procedurii de examinare și dezbateri a unui proiect de lege cu același conținut precum cel al ordonanței de urgență ce formează obiectul prezentei excepții, atât în cadrul comisiilor de specialitate, cât și în plenul fiecărei Camere a Parlamentului, potrivit competențelor stabilite de art. 75 din Constituție, și recurgerea la adoptarea de către Guvern a unei ordonanțe de urgență nu își găsesc nicio motivare rezonabilă într-un stat democratic și în care se respectă principiul separației puterilor.

13. Întrucât pe rolul Parlamentului a fost înregistrată o propunere legislativă cu același obiect, îi revine Guvernului obligația de a respecta principiul cooperării loiale cu puterea legislativă, în acest sens fiind imperios să se abțină de la adoptarea reglementărilor ce constituie deja obiectul dezbaterilor parlamentare. Încercarea de contracarare a unei propuneri legislative ce vizează aceleași aspecte prin adoptarea de către Guvern a unei ordonanțe de urgență conduce la apariția unui vădit conflict cu autoritatea legiuitoare, situație ce nu poate rămâne nesancționată într-o democrație constituțională, sens în care se menționează Decizia nr. 1.221 din 12 noiembrie 2008. Mai mult, la data adoptării actului normativ criticat existau norme juridice edictate de Parlament cu privire la modalitatea de organizare atât a alegerilor locale, cât și a alegerilor pentru Parlamentul European, norme ce se regăsesc în cuprinsul Legii nr. 33/2007 privind organizarea și desfășurarea alegerilor pentru Parlamentul European, republicată, cu modificările ulterioare, și al Legii nr. 115/2015 pentru alegerea autorităților administrației publice locale, pentru modificarea Legii administrației publice locale nr. 215/2001, precum și pentru modificarea și completarea Legii nr. 393/2004 privind Statutul aleșilor locali, cu modificările și completările ulterioare, neputându-se reține existența unui vid legislativ, ci doar dorința Guvernului de a deroga, în mod total nejustificat, de la textele legale în vigoare. Prin urmare, Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 21/2024 încalcă art. 1 alin. (4) și art. 61 alin. (1) din Constituție.

14. Se susține că art. 2 și 3 din ordonanța de urgență criticată încalcă dispozițiile art. 53 și ale art. 115 alin. (6) din Constituție, întrucât afectează în mod nejustificat drepturile electorale prin atingerea adusă modalității de constituire a birourilor electorale, organisme care au rol deosebit de important în asigurarea respectării drepturilor electorale ale cetățenilor. Anularea drepturilor unor partide de a avea delegați în cadrul birourilor electorale reprezintă o încălcare a principiilor democratice fundamentale, precum și a dreptului la un proces electoral care să se desfășoare în mod echitabil. Asigurarea integrității și echității procesului electoral prin conferirea dreptului partidelor politice de a desemna delegați în birourile electorale trebuie să reprezinte linii directoare de la care autoritățile unui stat ce se dorește a fi considerat democratic și european nu ar trebui să se abată. Or, dispozițiile criticate anulează dreptul unor formațiuni politice — cum este și cazul partidului REPER — de a fi reprezentate și de a-și desemna membrii de drept în cadrul acestor birouri electorale, deci implicit și în cadrul Biroului Electoral Central. Se subliniază că partidul REPER are 5 membri din România în Parlamentul European și, cu toate acestea, prin dispozițiile derogatorii ale ordonanței de urgență criticate de la Legea nr. 33/2007, a pierdut dreptul de a avea membri de drept în cadrul birourilor electorale. Ca atare, interzicerea dreptului de desemnare de drept a unor delegați în cadrul birourilor electorale pentru partidul REPER, drept care este consacrat de dispozițiile Legii nr. 33/2007, conduce la o restrângere a drepturilor electorale, încălcând art. 53 din Constituție.

15. Modalitatea prin care s-a ales legiferarea acestei chestiuni, respectiv prin adoptarea de către Guvern a unei ordonanțe de urgență, reprezintă o încălcare a dispozițiilor art. 115 din Constituție. Modificările aduse reglementărilor privind

instituții esențiale în procesul electoral, cum este și cazul birourilor electorale, și mai cu seamă modalitatea de compunere a acestora, modificări care elimină drepturile unor competitori electorali de a desemna delegați în cadrul acestor birouri, încalcă inclusiv normele edictate de Comisia de la Veneția. Or, normele edictate de această comisie au fost receptate în jurisprudența Curții Constituționale.

16. Se mai susține că ordonanța de urgență criticată încalcă dispozițiile art. 1 alin. (5) din Constituție, întrucât reformează în mod radical legislația electorală cu doar 3 luni înainte de data stabilită a alegerilor locale și a celor pentru Parlamentul European, nerespectând astfel standardele europene în materie electorală. De asemenea, prin reglementarea organizării la aceeași dată atât a alegerilor pentru Parlamentul European, cât și a celor pentru autoritățile administrației publice locale, se creează o evidentă confuzie în rândul electoratului, care se confruntă cu un număr ridicat de buletine de vot, situație care este de natură să creeze confuzie în rândul cetățenilor. Modificările legislative realizate intempestiv vor crea dificultăți atât autorităților însărcinate cu punerea lor în aplicare, cât și cetățenilor, care își exercită cu dificultate dreptul la vot. De asemenea, modificările efectuate afectează în mod categoric instituții și proceduri esențiale ale procesului electoral, încălcând în mod evident principiul stabilității normelor în materie electorală. În sensul celor arătate se fac referiri la jurisprudența Curții Constituționale și la Codul bunelor practici în materie electorală — linii directoare și raport explicativ, adoptat de Comisia Europeană pentru Democrație prin Drept în cadrul celei de-a 52-a sesiuni plenare, care pune accentul cu precădere asupra stabilității și predictibilității reglementărilor în materie electorală.

17. Se apreciază că Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 21/2024 încalcă dispozițiile art. 2 alin. (1) din Constituție, întrucât Guvernul încearcă să afecteze caracterul liber și corect al alegerilor ce urmează să se desfășoare în cursul anului 2024. Astfel, se aduc modificări fundamentale în ceea ce privește modalitatea de constituire și compunere a organismelor care veghează la buna desfășurare a alegerilor, și anume asupra birourilor electorale, strict pentru scrutinurile electorale ce vor fi organizate împreună la data de 9 iunie 2024. Fără a aduce vreo justificare rezonabilă, Guvernul stabilește noi criterii în funcție de care partidele politice beneficiază de reprezentanți proprii în cadrul birourilor electorale de la toate nivelurile. Ordonanța de urgență criticată restrânge categoria partidelor politice care au dreptul de a avea reprezentanți proprii în cadrul alegerilor, ceea ce conduce la creșterea posibilității ca procesul electoral să fie viciat și afectat de fenomenul fraudelor electorale.

18. Se menționează că această ordonanță de urgență încalcă și principiul constituțional al egalității în drepturi, discriminând într-un mod nejustificat competitorii electorali care participă la scrutinul electoral din data de 9 iunie 2024.

19. Se consideră că ordonanța de urgență criticată încalcă obligativitatea deciziilor Curții Constituționale, întrucât nu respectă cele statuate de instanța constituțională cu ocazia soluționării altor obiecții/exceptții de neconstituționalitate având același obiect. Se arată că, prin Decizia nr. 51 din 25 ianuarie 2012, Curtea Constituțională a statuat, cu putere de lucru judecat, că o soluție legislativă prin care se comasează organizarea mai multor tipuri de alegeri la aceeași dată este de natură să îngreuneze în mod excesiv procesul de vot, cu consecința încălcării liberei exprimări a cetățenilor la momentul exercitării dreptului la vot. Or, atât timp cât o soluție legislativă a fost invalidată de către Curtea Constituțională, o nouă încercare a Guvernului de a adopta un set de norme juridice cu aceeași finalitate nu poate rămâne nesancționată de către Curtea Constituțională.

20. Se mai arată că soluția legislativă prin care se acordă posibilitatea tuturor aleșilor locali, fie ei primari, președinți de consiliu județean, consilieri locali sau județeni, să își dea demisia din partidul pe listele căruia au fost aleși pentru a se înscrie într-un partid politic diferit, fără a suferi consecința imediată a pierderii mandatului câștigat, este contrară Deciziei Curții Constituționale nr. 761 din 17 decembrie 2014.

21. **Înalta Curte de Casație și Justiție — Secția contencios administrativ și fiscal** observă că, în preambulul ordonanței de urgență criticate, Guvernul a explicat urgența reglementării, precum și situațiile excepționale care impun o asemenea modalitate de legiferare, astfel că nu se încalcă art. 115 alin. (4) din Constituție. Se mai apreciază că modificările legislative operate cu doar trei luni înainte de data alegerilor, ca urmare a organizării simultane a două tipuri de alegeri naționale, nu încalcă art. 1 alin. (5) și art. 147 alin. (4) din Constituție, sens în care se invocă Decizia Curții Constituționale nr. 150 din 12 martie 2020.

22. Instanța supremă consideră întemeiată critica de neconstituționalitate intrinsecă invocată în legătură cu dispozițiile art. 2 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 21/2024 în raport cu art. 115 alin. (6) din Constituție, potrivit căruia măsurile adoptate prin ordonanță de urgență nu pot afecta drepturi electorale. Prin art. 2 alin. (2) lit. d) din ordonanța de urgență, Guvernul a stabilit că Biroul Electoral Central este alcătuit prin includerea membrilor propuși de partidele politice și organizațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale cărora le-au fost repartizate mandate la alegerile pentru membrii din România în Parlamentul European din anul 2019, în condițiile în care, anterior, Parlamentul, prin Legea nr. 33/2007, a recunoscut dreptul partidelor politice care au membri în Parlamentul European de a-și desemna un reprezentant în Biroul Electoral Central, drept care însă a fost suprimat prin actul normativ criticat. Întrucât modalitatea de constituire a comisiilor electorale reprezintă un element esențial al exercitării drepturilor electorale, modificarea prin ordonanță de urgență a modului în care acestea sunt reglementate prin lege, în măsura în care conduce la suprimarea unor drepturi recunoscute prin lege, atrage încălcarea art. 115 alin. (6) din Constituție.

23. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate ridicate.

24. **Președintele Senatului** apreciază că excepția de neconstituționalitate este, în principal, inadmisibilă și, în subsidiar, neîntemeiată.

25. Cu privire la criticile de neconstituționalitate extrinsecă consideră că acestea sunt neîntemeiate și invocă jurisprudența instanței de contencios constituțional referitoare la art. 115 alin. (4) din Constituție, care a statuat că Guvernul poate adopta o ordonanță de urgență în următoarele condiții, întrunite în mod cumulativ: (i) existența unei situații extraordinare; (ii) reglementarea acesteia să nu poată fi amânată; (iii) urgența să fie motivată în cuprinsul ordonanței (a se vedea, de exemplu, Decizia nr. 255 din 11 mai 2005, Decizia nr. 55 din 5 februarie 2014 și Decizia nr. 761 din 17 decembrie 2014). Situația extraordinară are un caracter obiectiv și cuantificabil, existența sa nu depinde de voința Guvernului, care, în asemenea împrejurări, este constrâns să reacționeze prompt pentru apărarea unui interes public pe calea ordonanței de urgență. Din analiza argumentelor cuprinse în preambulul Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 21/2024 rezultă că situația de fapt care a determinat urgența reglementării este determinată de un context electoral intern și extern obiectiv, generat, pe de o parte, de faptul că, la nivelul statelor membre ale Uniunii Europene, alegerile europarlamentare se desfășoară, în mod frecvent, la aceeași dată cu cele locale și, pe de altă parte, de dificultățile generate

de organizarea în România a patru tipuri de scrutinuri distincte într-un singur an. Soluția legislativă a Guvernului pentru gestionarea situației extraordinare a fost reglementarea, prin derogare de la prevederile legale specifice, a organizării alegerilor locale odată cu alegerile pentru Parlamentul European, în data de 9 iunie 2024. Soluția legislativă adoptată de Guvern pentru a gestiona situația extraordinară a condus în mod necesar și la adaptarea cadrului legislativ în materie electorală, prin măsuri corelative care au ca finalitate respectarea drepturilor electorale ale persoanelor care doresc să candideze la cele două tipuri de scrutin, a duratei mandatelor în curs ale aleșilor locali, protejarea datelor cu caracter personal și, în particular, buna desfășurare a procesului electoral pentru alegerile locale și alegerile pentru Parlamentul European, care urmează să se desfășoare simultan.

26. În ceea ce privește urgența reglementării, Curtea Constituțională a arătat în jurisprudența sa că aceasta nu echivalează cu existența situației extraordinare, reglementarea operativă putându-se realiza și pe calea procedurii obișnuite de legiferare (Decizia nr. 421 din 9 mai 2007). Esențial este că urgența reglementării apare atunci când o situație extraordinară determină necesitatea reglementării imediate, fără întârziere, a unor măsuri prompte și adecvate, în lipsa cărora ar exista riscul iminent al producerii unor consecințe negative de natură să afecteze un anumit interes public sau chiar un drept fundamental. Din acest motiv, urgența reglementării este consecutivă situației extraordinare și nu poate fi acreditată sau motivată de utilitatea/opportunitatea/rațiunea reglementării (a se vedea Decizia nr. 255 din 11 mai 2005 și Decizia nr. 60 din 12 februarie 2020). În cazul ordonanței de urgență criticate, urgența reglementării rezultă din însăși situația extraordinară existentă la momentul adoptării ordonanței, fiind justificată exclusiv de necesitatea reglementării imediate, fără întârziere, a unor măsuri prompte și adecvate, în lipsa cărora ar exista un risc iminent de producere a unor consecințe negative de natură să afecteze un anumit interes public sau chiar drept fundamental (în cazul de față, înseși securitatea și integritatea procesului electoral). Astfel, nu au nicio relevanță în analiza excepției de neconstituționalitate intențiile exprimate în spațiul public de actori politici cu privire la comasarea alegerilor locale cu cele pentru Parlamentul European, caracterul periodic al alegerilor sau faptul că în Parlament exista depusă o propunere legislativă cu un obiect de reglementare similar cu al Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 21/2024. Ceea ce contează în analiza excepției de neconstituționalitate este situația de fapt extraordinară de la momentul adoptării ordonanței de urgență și faptul că soluția legislativă identificată de Guvern este de natură să evite o gravă atingere a interesului public. Președintele Senatului consideră că urgența adoptării actului normativ criticat a fost motivată în mod adecvat, iar reglementările cuprinse în ordonanța de urgență sunt expresia soluției legislative identificate de Guvern pentru gestionarea situației extraordinare a cărei reglementare nu mai putea fi amânată.

27. Totodată, consideră neîntemeiate și criticile de neconstituționalitate referitoare la încălcarea prevederilor constituționale ale art. 1 alin. (4) și ale art. 61 alin. (1), având în vedere că premisele pentru aplicarea jurisprudenței Curții Constituționale în materie nu se aplică în ceea ce privește Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 21/2024, întrucât Parlamentul nu a adoptat o lege cu obiect similar, fiind doar înregistrată o propunere legislativă, iar Guvernul nu a adoptat ordonanța de urgență criticată cu scopul de a contracara o măsură de politică legislativă sau de a împiedica ca o lege adoptată de Parlament să își producă efectele.

28. Cu privire la criticile de neconstituționalitate intrinsecă, președintele Senatului consideră că prevederile care au o legătură relevantă cu soluționarea cauzei pendinte, respectiv

dispozițiile art. 2 alin. (2) lit. d) și alin. (4) din ordonanța de urgență criticată, nu contravin prevederilor art. 115 alin. (6) și ale art. 53 din Constituție, iar criticile privind art. 2 și 3 din ordonanța de urgență ar trebui respinse ca inadmisibile. În ceea ce privește interdicția prevăzută la art. 115 alin. (6) din Constituție de a adopta ordonanțe de urgență care să afecteze drepturile electorale, Curtea Constituțională a precizat în jurisprudența sa că drepturile electorale formează o categorie distinctă între drepturile și libertățile cetățenilor. Acestea se referă atât la drepturile electorale menționate de Constituție, cât și la drepturile electorale prevăzute în legislația infraconstituțională — cum ar fi, de exemplu, dreptul alegătorilor de a face întâmpinări împotriva omisiunilor, a înscrisurilor greșite sau a oricăror erori din Registrul electoral; dreptul alegătorilor de a verifica înscrierea în listele electorale, de a face întâmpinări împotriva omisiunilor, a înscrisurilor greșite și a oricăror erori; dreptul alegătorilor de a face contestație cu privire la listele electorale; dreptul alegătorilor de a obține cartea de alegător; dreptul de contestare a candidaturilor; dreptul candidaților de a contesta operațiunile electorale; dreptul candidaților de a avea acces la mijloacele de informare în masă (Decizia nr. 150 din 12 martie 2020). În consecință, afectarea prin intermediul unei ordonanțe de urgență a oricăruia dintre drepturile prevăzute de legislația electorală în beneficiul alegătorilor/votanților și/sau, după caz, al candidaților atrage neconstituționalitatea acesteia (Decizia nr. 143 din 13 martie 2019). Totodată, Curtea Constituțională a precizat că, pe calea ordonanțelor de urgență, se poate interveni asupra drepturilor electorale procedurale prevăzute în legislația infraconstituțională, în măsura în care nu se aduce atingere existenței dreptului, nu se „afectează” substanța dreptului ca atare (Decizia nr. 1.189 din 6 noiembrie 2008 și Decizia nr. 150 din 12 martie 2020). Prin urmare, drepturile electorale care nu pot fi afectate aparțin alegătorilor/votanților și/sau, după caz, candidaților. Procedura de constituire a birourilor electorale și corolarul acestei proceduri (desemnarea de drept a unor reprezentanți din partea competitorilor electorali) reprezintă o garanție a unui proces electoral liber, transparent și echitabil, nu un drept electoral în sensul art. 115 alin. (6) din Constituție, așa cum a fost explicat în jurisprudența Curții Constituționale. Ca atare, compunerea unui birou electoral și procedura de constituire a acestuia trebuie analizate prin raportare la scopul urmărit de legiuitor într-o societate democratică, și anume asigurarea unor garanții suficiente pentru desfășurarea unui proces electoral liber, transparent și echitabil.

29. Mai mult, ca urmare a organizării unui singur Birou Electoral Central pentru a coordona și supraveghea procesul electoral pentru două tururi de scrutin distincte (alegerile locale și alegerile pentru Parlamentul European), prin derogare atât de la Legea nr. 33/2007, cât și de la Legea nr. 115/2015, legiuitorul derivat a ales să reglementeze compunerea și procedura de constituire a Biroului Electoral Central de o manieră distinctă, specifică situației electorale generate de comasarea alegerilor locale cu cele pentru Parlamentul European, ceea ce se încadrează în marja de apreciere de care dispune, sub condiția ca această compunere și procedură de constituire a Biroului Electoral Central să nu afecteze caracterul liber, transparent și echitabil al procesului electoral. Rezultă că sunt respectate garanțiile pentru un proces electoral liber, transparent și echitabil, fără a fi afectate drepturi electorale substanțiale sau procedurale ale votanților/alegătorilor sau ale candidaților. Compunerea birourilor electorale este o chestiune care se încadrează în marja de apreciere a legiuitorului, fie primar, fie derivat, singura limită constituțională fiind determinată de respectarea caracterului echitabil al procesului electoral în cadrul unei societăți democratice, aspect care poate fi verificat în cadrul unui control de constituționalitate prin prisma

principiului pluralismului politic și al garanțiilor legale suficiente pentru respectarea caracterelor votului cetățenilor. În consecință, întrucât soluția legislativă criticată reprezintă o garanție a unui proces electoral liber, transparent și echitabil, și nu un drept electoral în sensul art. 115 alin. (6) din Constituție, nu încalcă nici prevederile art. 53 din Constituție care se referă la restrângerea exercițiului unor drepturi și al unor libertăți fundamentale, ca urmare a existenței unor scopuri legitime de rang constituțional precum: apărarea securității naționale, a ordinii, a sănătății ori a moralei publice, a drepturilor și a libertăților cetățenilor; desfășurarea instrucției penale; prevenirea consecințelor unei calamități naturale, ale unui dezastru ori ale unui sinistru deosebit de grav.

30. Se apreciază că invocarea art. 2 alin. (1) din Constituție este formală, susținerile formulate fiind generale și ipotetice, neputându-se desluși în mod rezonabil critica de neconstituționalitate.

31. Cu privire la încălcarea art. 1 alin. (5) din Constituție, se consideră că argumentele privind neconstituționalitatea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 21/2024, în ansamblul ei, fundamentate pe jurisprudența Curții (Decizia nr. 51 din 25 ianuarie 2012), nu au o legătură relevantă cu cauza pendinte. Argumentele formulate de autorul excepției de neconstituționalitate vizează ansamblul reglementărilor dispuse prin ordonanța de urgență criticată prin raportare la recomandările Comisiei Europene pentru Democrație prin Drept (Comisia de la Veneția) și la o jurisprudență a Curții Constituționale care viza o reglementare diferită de cea dispusă prin ordonanța de urgență. Or, reglementările care au o legătură relevantă cu litigiul pendinte sunt cele prevăzute la art. 2 alin. (2) lit. d) și alin. (4) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 21/2024, neputând fi reținută în acest sens încălcarea art. 1 alin. (5) din Constituție cu referire la întreaga ordonanță de urgență, *in corpore*. Pentru aceleași argumente, solicită respingerea, ca inadmisibile, a criticilor privind încălcarea prevederilor art. 147 alin. (4) din Constituție, întrucât vizează dispoziții care nu au o legătură relevantă cu litigiul pendinte în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate.

32. **Președintele Camerei Deputaților, Guvernul și Avocatul Poporului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

33. La dosarul cauzei, domnul Marian-Nicolae Henzulea, în calitate de *amicus curiae*, a depus un înscris prin care apreciază că Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 21/2024, în ansamblul său, precum și art. 2, 3, 14, 16 și 34 din aceasta sunt neconstituționale.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctul de vedere al președintelui Senatului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, înscrisurile depuse, susținerile orale, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

34. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

35. **Obiectul excepției de neconstituționalitate**, astfel cum a fost formulat, îl constituie dispozițiile Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 21/2024 privind unele măsuri pentru organizarea și desfășurarea alegerilor pentru membrii din România în Parlamentul European din anul 2024 și a alegerilor pentru autoritățile administrației publice locale din anul 2024, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 195 din 8 martie 2024. Examinând motivarea excepției de neconstituționalitate, Curtea observă că sunt criticate, în mod punctual, prevederile art. 1 alin. (1), ale art. 2 alin. (2) lit. d), alin. (4) fraza a doua teza

întâi și alin. (5)—(14), ale art. 3 și ale art. 33 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 21/2024, precum și ordonanța de urgență, în ansamblul său, texte asupra cărora Curtea urmează să se pronunțe prin prezenta decizie. Textele legale punctual criticate au următorul cuprins:

— **Art. 1 alin. (1):** „*Alegerile pentru membrii din România în Parlamentul European din anul 2024 și pentru autoritățile administrației publice locale din anul 2024 se desfășoară în ziua de duminică, 9 iunie 2024.*”;

— **Art. 2 alin. (2) lit. d), alin. (4) fraza a doua teza întâi, alin. (5)—(14):** „(2) *Biroul Electoral Central este alcătuit din 21 de membri, după cum urmează: [...]*

d) membri propuși de partidele politice și organizațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale cărora le-au fost repartizate mandate la alegerile pentru membrii din România în Parlamentul European din anul 2019; [...]

(4) *În termen de 24 de ore de la investire, cei 7 judecători aleg din rândul lor, prin vot secret, președintele Biroului Electoral Central și loțiitorul acestuia. În termen de 24 de ore de la alegerea președintelui său, Biroul Electoral Central se completează cu președintele și vicepreședinții Autorității Electorale Permanente și cu câte un reprezentant al fiecărui partid politic și al fiecărei organizații a cetățenilor aparținând minorităților naționale prevăzute la alin. (2) lit. c), d) și e), iar în termen de 48 de ore de la rămânerea definitivă a candidaturilor, cu câte un reprezentant al fiecărui partid politic și al fiecărei organizații a cetățenilor aparținând minorităților naționale care participă la alegeri, altele decât cele prevăzute la alin. (2) lit. c), d) și e), în limita numărului de membri prevăzut la alin. (2).*

(5) *Biroul electoral pentru secțiile de votare din străinătate este constituit din 3 judecători în exercițiu ai Tribunalului București, un reprezentant al Autorității Electorale Permanente și cel mult 10 reprezentanți ai partidelor politice, alianțelor politice, alianțelor electorale sau organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale care au membri în Parlamentul European la data începerii perioadei electorale și participă la alegerile pentru membrii din România în Parlamentul European din anul 2024. Desemnarea judecătorilor se face în ședință publică, cu 60 de zile înainte de ziua alegerilor, de către președintele Tribunalului București, prin tragere la sorți, dintre judecătorii în exercițiu ai acestuia. Data ședinței se aduce la cunoștința publică, prin presă, de președintele Tribunalului București, cu cel puțin 24 de ore înainte. Tragerea la sorți se face pe funcții, președinte și loțiitor, și se consemnează într-un proces-verbal semnat de președintele Tribunalului București, care constituie actul de investire. Biroul electoral pentru secțiile de votare din străinătate astfel constituit îndeplinește toate atribuțiile ce îi revin potrivit legii, urmând a fi completat în termen de 24 de ore cu reprezentantul Autorității Electorale Permanente.*

(6) *Cel mai târziu cu 20 de zile înainte de data alegerilor, biroul electoral pentru secțiile de votare din străinătate se completează cu câte un reprezentant al fiecărui partid politic, al fiecărei organizații a cetățenilor aparținând minorităților naționale, alianțe politice sau electorale care are membri în Parlamentul European la data începerii perioadei electorale și participă la alegerile pentru membrii din România în Parlamentul European din anul 2024. Până la această dată, partidele politice, organizațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale, alianțele politice sau electorale dintre acestea care au membri în Parlamentul European la data începerii perioadei electorale și participă la alegerile pentru membrii din România în Parlamentul European din anul 2024 au obligația de a transmite numele și prenumele reprezentantului lor biroului electoral pentru secțiile de votare din străinătate. Comunicările transmise după acest termen nu se mai iau în considerare.*

(7) În termen de 5 zile de la expirarea termenului de completare a biroului electoral pentru secțiile de votare din străinătate cu reprezentanții partidelor politice, organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale, alianțelor politice sau electorale care are membri în Parlamentul European la data începerii perioadei electorale și participă la alegerile pentru membrii din România în Parlamentul European din anul 2024 se va proceda la completarea biroului cu câte un reprezentant al fiecărui partid politic, al fiecărei organizații a cetățenilor aparținând minorităților naționale, alianțe politice sau electorale dintre acestea care nu are membri în Parlamentul European la data începerii perioadei electorale și care participă la alegerile pentru membrii din România în Parlamentul European din anul 2024 de către președintele biroului, prin tragere la sorți în prezența membrilor biroului și a persoanelor delegate de partidele politice, organizațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale, alianțele politice și alianțele electorale care au comunicat reprezentanții. Până la această dată, partidele politice, organizațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale, alianțele politice sau electorale dintre acestea care nu au membri în Parlamentul European la data începerii perioadei electorale și care participă la alegerile pentru membrii din România în Parlamentul European din anul 2024 au obligația de a transmite biroului electoral pentru secțiile de votare din străinătate numele și prenumele reprezentanților lor. Comunicările transmise după acest termen nu se mai iau în considerare.

(8) Biroul electoral de circumscripție județeană, Biroul electoral de circumscripție a municipiului București și birourile electorale de circumscripție ale sectoarelor municipiului București pentru alegerile din data de 9 iunie 2024 sunt formate din președinte, un loctiitor al acestuia, un reprezentant al Autorității Electorale Permanente și din 12 reprezentanți ai partidelor politice și organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale.

(9) Biroul electoral de circumscripție orășenească și biroul electoral de circumscripție municipală pentru alegerile din data de 9 iunie 2024 sunt formate din președinte, un loctiitor al acestuia și din 9 reprezentanți ai partidelor politice și organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale.

(10) Biroul electoral de circumscripție comunală pentru alegerile din data de 9 iunie 2024 este format din președinte, un loctiitor al acestuia și din 7 reprezentanți ai partidelor politice și organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale.

(11) Desemnarea președinților birourilor electorale de circumscripție și a loctiitorilor acestora, prevăzuți la alin. (8)—(10), se face potrivit dispozițiilor Legii nr. 115/2015, cu modificările și completările ulterioare, în termen de 35 de zile de la data începerii perioadei electorale. La alegerile din data de 9 iunie 2024, Autoritatea Electorală Permanentă transmite președinților tribunalelor, cu cel puțin 48 de ore înaintea datei desemnării președinților birourilor electorale de circumscripție și a loctiitorilor acestora, prin intermediul poștei electronice, lista juriștilor înscriși în Corpul experților electorali care au acceptat să fie desemnați în birourile electorale de circumscripție și care cuprinde numele, prenumele, codurile numerice personale, domiciliile, adresele de e-mail și numerele de telefon ale acestora. Persoanele prevăzute în lista juriștilor înscriși în Corpul experților electorali care au acceptat să fie desemnați în birourile electorale de circumscripție și care nu au fost desemnate președinți ai birourilor electorale de circumscripție și loctiitori ai acestora, conform art. 26 alin. (5)—(11) din Legea nr. 115/2015, cu modificările și completările ulterioare, vor putea fi desemnate președinți ai birourilor electorale ale secțiilor de votare și loctiitori ai acestora.

(12) Birourile electorale ale secțiilor de votare din țară sunt constituite dintr-un președinte, un loctiitor al acestuia și

7 membri, reprezentanți ai partidelor politice și organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale.

(13) Desemnarea președinților birourilor electorale ale secțiilor de votare din țară și a loctiitorilor acestora se face cel mai târziu cu 20 de zile înainte de data votării, cu aplicarea corespunzătoare a prevederilor art. 15 alin. (2) din Legea nr. 208/2015 privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților, precum și pentru organizarea și funcționarea Autorității Electorale Permanente, cu modificările și completările ulterioare. În cazul în care președinții birourilor electorale ale secțiilor de votare nu se prezintă la secția de votare la orele stabilite de lege, aceștia sunt înlocuiți de îndată, cu aplicarea corespunzătoare a art. 15 alin. (2) din Legea nr. 208/2015, cu modificările și completările ulterioare.

(14) La alegerile din 9 iunie 2024, cu excepția biroului electoral pentru secțiile de votare din străinătate și a birourilor electorale ale secțiilor de votare din străinătate, completarea birourilor electorale se face, în prima etapă, cu reprezentanți ai partidelor politice parlamentare și ai organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale care au avut grup parlamentar propriu în cel puțin una dintre Camerele Parlamentului la data constituirii acestuia ca urmare a alegerilor pentru Senat și Camera Deputaților din anul 2020, în ordinea descrescătoare a numărului de mandate de parlamentar obținute, precum și cu reprezentantul grupului organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale reprezentate în Camera Deputaților. În a doua etapă, completarea birourilor electorale se face cu câte un reprezentant al partidelor politice și organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale cărora le-au fost repartizate mandate la alegerile pentru membrii din România în Parlamentul European din anul 2019, altele decât cele cărora li s-a alocat reprezentant în prima etapă, în ordinea descrescătoare a numărului de mandate obținute. În caz de egalitate a numărului de mandate, departajarea se face prin tragere la sorți. În a treia etapă, dacă au rămas locuri libere, completarea birourilor electorale se face cu reprezentanți ai partidelor politice, alianțelor politice sau electorale, formațiunilor politice și ai organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale neparlamentare în ordinea descrescătoare a numărului de candidaturi depuse în circumscripția respectivă, altele decât cele cărora li s-au alocat reprezentanți în primele două etape.”;

— **Art. 3:** „(1) Prin derogare de la prevederile art. 30 alin. (1) din Legea nr. 33/2007, republicată, cu modificările ulterioare, la alegerile pentru membrii din România în Parlamentul European din anul 2024, birourile electorale ale secțiilor de votare din străinătate sunt alcătuite dintr-un președinte, un loctiitor al acestuia și un număr între 1 și 8 membri. Birourile electorale ale secțiilor de votare din străinătate nu pot funcționa cu mai puțin de 3 membri, dintre care unul este președinte.

(2) Președinții birourilor electorale ale secțiilor de votare din străinătate și loctiitorii acestora sunt desemnați de către șefii misiunilor diplomatice și ai oficiilor consulare cel mai târziu cu 20 de zile înaintea zilei votării. Desemnarea se realizează în baza cererilor cetățenilor cu drept de vot, semnate și datate, prin care se declară și îndeplinirea condițiilor prevăzute la art. 16 alin. (1) lit. a)—e) și g) din Legea nr. 208/2015, cu modificările și completările ulterioare, transmise prin poștă, fax ori e-mail sau depuse la misiunile diplomatice și oficiile consulare. Deciziile privind desemnarea președinților birourilor secțiilor de votare din străinătate și a loctiitorilor acestora se comunică biroului electoral pentru secțiile de votare din străinătate care le aduce la cunoștința publică prin afișare pe site-ul propriu.

(3) În 5 zile de la data desemnării președinților birourilor electorale ale secțiilor de votare din străinătate și a loctiitorilor acestora, partidele politice, organizațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale, alianțele politice sau electorale dintre acestea care au membri în Parlamentul European la data

începerii perioadei electorale și care participă la alegerile pentru membrii din România în Parlamentul European din anul 2024 transmit biroului electoral pentru secțiile de votare din străinătate, prin mijloace electronice, listele reprezentanților lor în birourile electorale ale secțiilor de votare din străinătate, cuprinzând numele, prenumele, numerele de telefon, adresele de e-mail și codurile numerice personale ale titularului și ale supleanților, însoțite de declarațiile lor de acceptare. O formațiune politică poate avea un titular și 2 supleanți ai acestuia pentru fiecare secție de votare. Supleanții pot înlocui titularii când aceștia nu pot participa la activitatea birourilor electorale ale secțiilor de votare din străinătate.

(4) În 48 de ore de la data expirării termenului prevăzut la alin. (3), președintele biroului electoral pentru secțiile de votare din străinătate completează birourile electorale ale secțiilor de votare din străinătate, ai căror președinți și loțiitori au fost desemnați. În această componentă, birourile electorale ale secțiilor de votare din străinătate îndeplinesc toate atribuțiile prevăzute de lege. Operațiunile de completare a birourilor electorale ale secțiilor de votare din străinătate se consemnează în procese-verbale care reprezintă actele de investire, fiind aduse la cunoștința publică prin afișare pe site-ul biroului electoral pentru secțiile de votare din străinătate și comunicate Ministerului Afacerilor Externe.

(5) Operațiunile de completare a birourilor electorale ale secțiilor de votare din străinătate trebuie să se finalizeze până cel mai târziu cu 10 zile înaintea zilei votării.

(6) În urma investirii într-un birou electoral al secției de votare din străinătate, președintele, loțiitorul și ceilalți membri sunt obligați să îndeplinească atribuțiile ce le revin conform legii, aceștia răspunzând pentru buna gestiune a materialelor ce le sunt predate pentru desfășurarea procesului electoral.

(7) În cazul în care numărul persoanelor propuse de formațiunile politice este insuficient pentru completarea birourilor electorale ale secțiilor de votare din străinătate, acestea sunt completate cu cetățeni români cu drept de vot propuși de către șefii misiunilor diplomatice sau ai oficiilor consulare, după caz.

(8) În situația în care birourile electorale ale secțiilor de votare nu pot fi completate conform alin. (3) și (7), acestea se completează de către președintele biroului electoral pentru secțiile de votare din străinătate cu personal asigurat de către Ministerul Afacerilor Externe, precum și de alte autorități publice, la solicitarea Ministerului Afacerilor Externe. Costurile deplasării și cazării personalului trimis în străinătate pentru a face parte din birourile electorale ale secțiilor de votare sunt suportate de către Ministerul Afacerilor Externe.

(9) În cazul în care numărul persoanelor propuse potrivit alin. (3) este insuficient sau când acestea nu au confirmat până cu 3 zile înaintea datei votării, în scris, prin e-mail sau mesaj text, că se vor prezenta la activitatea biroului electoral al secției de votare din străinătate, acesta este completat cu supleanții propuși de aceeași formațiune politică, până cel mai târziu cu două zile înaintea zilei votării, iar dacă aceștia nu confirmă prezența, se completează, inclusiv în ziua votării, de către președinții birourilor electorale ale secțiilor de votare din străinătate, după informarea biroului electoral ierarhic superior, cu cetățeni români cu drept de vot propuși de către șefii misiunilor diplomatice și ai oficiilor consulare.

(10) În cazul în care președinții birourilor electorale ale secțiilor de votare din străinătate nu își îndeplinesc atribuțiile ce le revin sau săvârșesc contravenții prevăzute de Legea nr. 33/2007, republicată, cu modificările ulterioare, sunt înlocuiți, de îndată, la solicitarea biroului electoral ierarhic superior, cu loțiitorii acestora. În cazul în care ceilalți membri ai birourilor electorale ale secțiilor de votare nu își îndeplinesc atribuțiile ce le revin sau săvârșesc contravenții prevăzute de Legea nr. 33/2007, republicată, cu modificările ulterioare, sunt înlocuiți,

de îndată, de către președinții birourilor electorale ale secțiilor de votare din străinătate, după informarea biroului electoral ierarhic superior, cu cetățeni români cu drept de vot propuși de către șefii misiunilor diplomatice și ai oficiilor consulare.

(11) Cetățenii români cu drept de vot prevăzuți la alin. (8)—(10) trebuie să îndeplinească condițiile prevăzute la art. 16 alin. (1) lit. a)—e) și g) din Legea nr. 208/2015, cu modificările și completările ulterioare, dovedite prin declarație pe propria răspundere.

(12) Modelul cererilor prevăzute la alin. (2), modelul declarației de acceptare prevăzută la alin. (3) și modelul declarației pe propria răspundere prevăzută la alin. (11) se stabilesc prin hotărâre a Autorității Electorale Permanente, în termen de 20 de zile de la data începerii perioadei electorale.”;

— **Art. 33 alin. (1):** „Persoanele care, la data intrării în vigoare a prezentei ordonanțe de urgență, dețin un mandat de ales local se pot înscrie în orice partid politic pentru a candida din partea acestuia la alegerile autorităților administrației publice locale din data de 9 iunie 2024, fără să le înceteze, în condițiile art. 160 alin. (1) lit. h), art. 193 alin. (2) și art. 204 alin. (2) lit. j), după caz, din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2019 privind Codul administrativ, cu modificările și completările ulterioare, mandatul deținut, pe care îl pot exercita până la momentul intrării în exercițiul mandatului autorităților administrației publice locale alese în anul 2024, în condițiile prevăzute de art. 34.”

36. În opinia autorului excepției de neconstituționalitate, prevederile legale criticate contravin dispozițiilor constituționale ale art. 1 alin. (4) și (5) privind separația puterilor în stat și securitatea juridică, ale art. 2 alin. (1) privind suveranitatea, ale art. 16 privind egalitatea în drepturi, ale art. 53 privind restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți, ale art. 61 alin. (1) privind rolul Parlamentului, ale art. 115 alin. (4) și (6) privind condițiile adoptării ordonanțelor de urgență și ale art. 147 alin. (4) privind efectul general obligatoriu al deciziilor Curții Constituționale.

(1.) Admisibilitatea excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 1 alin. (1), ale art. 2 alin. (5)—(13), ale art. 3 și ale art. 33 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 21/2024

37. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea observă că aceasta a fost invocată într-o cauză având ca obiect soluționarea unei contestații formulate împotriva Procesului-verbal nr. 1 din 16 martie 2024 privind constituirea Biroului Electoral Central pentru alegerile pentru membrii din România în Parlamentul European din anul 2024 și pentru autoritățile administrației publice locale din anul 2024, prin care se solicită anularea actului administrativ contestat și obligarea Biroului Electoral Central la emiterea unui nou proces-verbal prin care să fie menționat în componentă sa și domnul Petrescu Tiberiu-Ionuț ca reprezentant al Partidului Reînnoim Proiectul European al României — REPER.

38. Respingerea cererii partidului REPER s-a întemeiat pe art. 2 alin. (4) fraza a doua teza întâi din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 21/2024, acestui partid nefiindu-i repartizate mandate la alegerile pentru membrii din România în Parlamentul European din anul 2019, întrucât a fost înregistrat ca partid politic în Registrul partidelor politice prin Sentința civilă nr. 49/DEC/P, pronunțată la data de 11 iulie 2022 de Tribunalul București — Secția a III-a civilă în Dosarul nr. 14.787/3/2022, definitivă prin neapelare din data de 3 august 2022.

39. Prin Procesul-verbal nr. 1 din 16 martie 2024 a fost constituit Biroul Electoral Central pentru alegerile pentru membrii din România în Parlamentul European din anul 2024 și pentru alegerile pentru autoritățile administrației publice locale din anul 2024, denumite în continuare, generic, „alegerile din data de 9 iunie 2024”, în conformitate cu dispozițiile art. 2 alin. (4) și (14)

din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 21/2024. Astfel, Biroul Electoral Central a fost completat, în prima etapă, „cu câte un reprezentant al fiecărui partid politic și al fiecărei organizații a cetățenilor aparținând minorităților naționale prevăzute la alin. (2) lit. c), d) și e)”, respectiv cu membrii propuși de partidele politice parlamentare și organizațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale care au avut grup parlamentar propriu în cel puțin una dintre Camerele Parlamentului la data constituirii acestuia ca urmare a alegerilor pentru Senat și Camera Deputaților din anul 2020, cu membrii propuși de partidele politice și organizațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale cărora le-au fost repartizate mandate la alegerile pentru membrii din România în Parlamentul European din anul 2019 și cu un membru desemnat în baza propunerii grupului parlamentar al minorităților naționale din Camera Deputaților. Întrucât partidul REPER nu face parte din categoria partidelor menționate la art. 2 alin. (2) lit. c), d) sau e) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 21/2024 și ținând seama de faptul că cele 5 mandate pe care le deține în Parlamentul European la data înființării Biroului Electoral Central pentru alegerile din data de 9 iunie 2024 nu au fost repartizate acestui partid ca urmare a participării sale la alegerile din anul 2019, având în vedere data înființării acestuia, ci prin cooptarea, după înființare, a unui număr de 5 membri ai Parlamentului European care obținuseră mandatele candidând în anul 2019 pe lista Partidului Uniunea Salvați România — USR (care a fuzionat ulterior cu Partidul Libertate, Unitate și Solidaritate — PLUS, prin absorbție), cererea partidului REPER privind completarea Biroului Electoral Central în prima etapă, inclusiv cu reprezentantul propus de partidul REPER, a fost respinsă în raport cu dispozițiile art. 2 alin. (4) fraza a doua teza întâi din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 21/2024.

40. Până la termenul de judecată a prezentei excepții de neconstituționalitate, Biroul Electoral Central pentru alegerile din data de 9 iunie 2024 a fost completat în cea de-a treia etapă, pentru locurile rămase libere, în termen de 48 de ore de la rămânerea definitivă a candidaturilor, cu câte un reprezentant al fiecărui partid politic și al fiecărei organizații a cetățenilor aparținând minorităților naționale care participă la alegeri, altele decât cele prevăzute la art. 2 alin. (2) lit. c), d) și e), în ordinea descrescătoare a numărului de candidaturi depuse în circumscripția respectivă, conform art. 2 alin. (2) lit. f), alin. (4) teza finală și alin. (14) teza finală. Astfel, prin Procesul-verbal nr. 5 din 10 mai 2024, Biroul Electoral Central a fost completat cu trei membri noi, unul dintre aceștia fiind Tiberiu-Ionuț Petrescu, propus de partidul REPER prin Adresa din data de 15 martie 2024.

41. Raportat la cauză, Curtea constată că prevederile art. 1 alin. (1), ale art. 2 alin. (5)—(13), ale art. 3 și ale art. 33 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 21/2024 nu au legătură cu soluționarea litigiului *pendinte*, întrucât privesc:

— organizarea concomitentă a alegerilor locale cu cele pentru Parlamentul European în ziua de duminică, 9 iunie 2024 [art. 1 alin. (1)];

— organizarea biroului electoral pentru secțiile de votare din străinătate, a birourilor electorale de circumscripție din țară (biroul electoral de circumscripție județeană, Biroul electoral de circumscripție a municipiului București, birourile electorale de circumscripție ale sectoarelor municipiului București, biroul electoral de circumscripție orășenească, cel de circumscripție municipală și cel de circumscripție comunală)[art. 2 alin. (5)—(13)];

— organizarea birourilor electorale ale secțiilor de votare din străinătate (art. 3);

— eliminarea sancțiunii încetării mandatului de ales local în privința persoanelor care se înscriu într-un alt partid politic pentru a candida din partea acestuia la alegerile autorităților administrației publice locale din data de 9 iunie 2024 [art. 33 alin. (1)].

42. În jurisprudența sa, Curtea Constituțională a reținut, cu privire la condiția de admisibilitate referitoare la „legătura cu soluționarea cauzei”, cuprinsă în art. 29 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, că aceasta presupune atât aplicabilitatea textului criticat în cauza dedusă judecării, cât și necesitatea invocării excepției de neconstituționalitate în scopul restabilirii stării de legalitate, condiții ce trebuie întrunite cumulativ, pentru a fi satisfăcute exigențele pe care le stabilesc dispozițiile art. 29 alin. (1) din Legea nr. 47/1992 în privința pertinentei excepției de neconstituționalitate în desfășurarea procesului (a se vedea Decizia nr. 210 din 17 aprilie 2018, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 805 din 20 septembrie 2018, paragraful 20).

43. În cauza de față, Curtea reține că partidul REPER, înființat în anul 2022, nu a îndeplinit condițiile referitoare la ocuparea de drept a unui loc în cadrul Biroului Electoral Central, în prima etapă de constituire, prin valorificarea mandatelor pe care le deține în Parlamentul European, fără ca acestea să îi fi fost repartizate în anul 2019 (data alegerilor pentru Parlamentul European, dată la care partidul REPER nu exista). Prin urmare, textele legale care nu privesc componerea Biroului Electoral Central din perspectiva menționată nu au nicio legătură cu soluționarea cauzei aflate pe rolul instanței *a quo*. **Rezultă că excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 1 alin. (1), ale art. 2 alin. (5)—(13), ale art. 3 și ale art. 33 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 21/2024 este inadmisibilă.**

(2.) Criticile de neconstituționalitate extrinsecă privind Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 21/2024, în ansamblul său

(2.1.) Criticile privind încălcarea art. 115 alin. (4) din Constituție

44. Cu privire la criticile de neconstituționalitate extrinsecă a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 21/2024, Curtea reține că, potrivit jurisprudenței sale referitoare la art. 115 alin. (4) din Constituție, Guvernul poate adopta ordonanțe de urgență în următoarele condiții, întrunite în mod cumulativ: existența unei situații extraordinare, reglementarea acesteia să nu poată fi amânată și urgența să fie motivată în cuprinsul ordonanței (a se vedea Decizia nr. 255 din 11 mai 2005, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 511 din 16 iunie 2005).

45. Situațiile extraordinare exprimă un grad mare de abatere de la obișnuit sau comun și au un caracter obiectiv, în sensul că existența lor nu depinde de voința Guvernului, care, în asemenea împrejurări, este constrâns să reacționeze prompt pentru apărarea unui interes public pe calea ordonanței de urgență (a se vedea, *mutatis mutandis*, Decizia nr. 83 din 19 mai 1998, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 211 din 8 iunie 1998). Mai mult, **de esența situației extraordinare nu este caracterul de noutate al acesteia. Situația extraordinară se poate raporta și la evenimente sau situații neprevăzute, apărute intempestiv, dar nu impune cu necesitate atributul ineditului sau o anumită particularitate necunoscută până la momentul reglementării prin ordonanță de urgență** (a se vedea și Decizia nr. 60 din 12 februarie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 369 din 8 mai 2020, paragraful 53).

46. Inexistența sau neexplicarea urgenței reglementării situațiilor extraordinare constituie în mod evident o barieră constituțională în calea adoptării de către Guvern a unei ordonanțe de urgență. A decide altfel înseamnă a goli de conținut dispozițiile art. 115 din Constituție privind delegarea legislativă și a lăsa libertate Guvernului să adopte în regim de urgență acte normative cu putere de lege, oricând și — ținând seama de împrejurarea că prin ordonanță de urgență se poate reglementa și în materii care fac obiectul legilor organice — în orice domeniu (a se vedea Decizia nr. 258 din 14 martie 2006,

publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 341 din 17 aprilie 2006, și Decizia nr. 366 din 25 iunie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 644 din 2 septembrie 2014, paragraful 31).

47. Așa fiind, pentru emiterea unei ordonanțe de urgență este necesară existența unei stări de fapt obiective, cuantificabile, independente de voința Guvernului, care pune în pericol un interes public. Curtea a mai reținut că invocarea elementului de oportunitate, prin definiție de natură subiectivă, căruia i se conferă o eficiență contributivă determinantă a urgenței, ceea ce, implicit, îl convertește în situație extraordinară, impune concluzia că aceasta nu are, în mod necesar și univoc, caracter obiectiv, ci poate da expresie și unor factori subiectivi (a se vedea Decizia nr. 255 din 11 mai 2005, precitată).

48. Din analiza jurisprudenței menționate rezultă că numai existența unor elemente cu caracter obiectiv, care nu au putut fi prevăzute, poate determina apariția unei situații a cărei reglementare se impune cu celeritate. Constatarea acestor elemente se realizează de Guvern, care este obligat să motiveze intervenția sa în preambulul actului normativ adoptat (Decizia nr. 56 din 31 ianuarie 2024, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 281 din 2 aprilie 2024, paragraful 42).

49. Curtea observă că Guvernul a motivat situația extraordinară în preambulul Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 21/2024 prin următoarele considerente:

— *Declarația Consiliului Uniunii Europene din 22 mai 2023, prin care s-a luat act de faptul că următoarele alegeri pentru Parlamentul European vor avea loc în perioada care rezultă din aplicarea articolului 11 alineatul (2) primul paragraf din Actul privind alegerea membrilor Parlamentului European prin vot universal direct (JO L 278, 8.10.1976, p. 5), și anume între 6 și 9 iunie 2024;*

— *alegerile pentru Parlamentul European din iunie 2024 vor avea loc într-un context deosebit, provocările politice cu care se confruntă Uniunea și statele sale membre fiind semnificative;*

— *rolul definitoriu al alegerilor europene din iunie 2024 pentru viitorul Uniunii Europene în anii următori;*

— *Recomandarea Comisiei Europene nr. C (2023) 8626 din 12 decembrie 2023 referitoare la procese electorale incluzive și reziliente în Uniune și la consolidarea caracterului european și a desfășurării eficiente a alegerilor pentru Parlamentul European;*

— *asigurarea unei reprezentativități mai mari a membrilor din România în Parlamentul European și consolidarea poziției României în Uniunea Europeană, prin transmiterea unui semnal clar că își dorește să urmeze poziția pro-UE și proiectele pentru dezvoltarea Uniunii până în cele mai mici unități administrative-teritoriale, pentru evitarea repetării incidentelor produse la secțiile de votare din străinătate la alegerile pentru membrii din România în Parlamentul European din anul 2019 și pentru prevenirea apariției unor disfuncționalități majore în desfășurarea procesului electoral din străinătate;*

— *necesitatea asigurării accesului la vot al alegătorilor din străinătate și necesitatea asigurării exercitării dreptului de vot de către alegătorii care în ziua votării desfășoară activități care nu le permit să părăsească locul de muncă;*

— *eliminarea blocajelor determinate de înscrierea olografă în listele electorale suplimentare a alegătorilor resortisanți care în ziua votării se află în străinătate;*

— *necesitatea asigurării unei fluidități constante a procesului de votare din străinătate și a unei funcționări optime a birourilor electorale ale secțiilor de votare din străinătate, prin evitarea aglomerării și a riscului ca unii dintre alegători să nu își poată exercita dreptul de vot, pentru asigurarea obiectivității, transparenței, corectitudinii și integrității modului de desfășurare a procesului electoral în străinătate și pentru prevenirea și*

depistarea eventualelor fraude electorale, pentru crearea premiselor ca un număr cât mai mare de alegători să se prezinte la urne;

— *reducerea perioadei electorale și optimizarea eforturilor, în condițiile în care în România în anul 2024 se vor desfășura 4 tipuri de scrutinuri electorale;*

— *la nivelul statelor membre ale Uniunii Europene, alegerile europarlamentare se desfășoară în mod frecvent, la aceeași dată cu cele locale;*

— *prevederile art. 120 alin. (1) din Legea nr. 208/2015 privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților, precum și pentru organizarea și funcționarea Autorității Electorale Permanente, cu modificările și completările ulterioare;*

— *necesitatea reglementării primare a datelor personale care vor fi incluse în listele de susținători, precum și a implementării în context electoral a Regulamentului (UE) 2016/679 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 aprilie 2016, astfel încât partidele politice și candidații independenți să poată îndeplini formalitățile necesare depunerii candidaturilor, în considerarea termenului rămas până la data-limită a depunerii candidaturilor;*

— *această situație este de natură să genereze disfuncționalități instituționale, administrative și financiare, cu riscuri pentru securitatea și integritatea procesului electoral, autoritățile cu atribuții privind organizarea și desfășurarea alegerilor pentru membrii din România în Parlamentul European din anul 2024 nedisponând de cadrul juridic, resursele și garanțiile necesare pentru a asigura evitarea acestora;*

— *consecințele negative ale neadoptării, în regim de urgență, a actului normativ asupra bunei organizări și desfășurării a alegerilor pentru membrii din România în Parlamentul European și pentru autoritățile administrației publice locale din anul 2024, precum și a angajamentelor asumate de statul român în materie electorală;*

— *în acord cu principiul periodicității alegerilor autorităților administrației publice locale, dar și cu îndeplinirea condiției de tratament egal atât pentru autoritățile administrației publice locale aflate în exercițiul mandatului, cât și pentru cele care urmează să înceapă un nou mandat, pentru situația specială din anul 2024, când se propune ca data desfășurării alegerilor pentru autoritățile administrației publice locale să fie în aceeași zi cu data desfășurării alegerilor pentru Parlamentul European;*

— *o astfel de prevedere ține cont de necesitatea de a nu li se încălca acestor persoane dreptul de asociere în partide politice și dreptul de a fi ales, ca efect al deciziei de a decala alegerile autorităților administrației publice locale;*

— *pierderea de drept a mandatelor de către aceste persoane, ca urmare a faptului că și-au depus candidaturi din partea altui partid decât cel pe listele căruia au fost aleși, s-ar transforma într-o sancțiune pentru dreptul lor de asociere în partide politice, inclusiv din perspectiva depunerii candidaturilor;*

— *raportarea exactă la momentul intrării în exercițiul mandatului de către autoritățile administrației publice locale alese în 2024;*

— *aceste elemente vizează interesul general public și constituie o situație de urgență și extraordinară, în vederea desfășurării în bune condiții a alegerilor pentru membrii din România în Parlamentul European și a asigurării condițiilor necesare pentru consultarea corpului electoral, a cărei reglementare nu poate fi amânată.*

50. Toate cele de mai sus formează conținutul obiectiv ce justifică existența unei situații extraordinare a cărei reglementare nu putea fi amânată, întrucât exista riscul organizării în condiții deficitare a celor două scrutinuri care s-ar fi repercutat în mod negativ asupra dreptului de a fi ales și de a alege. Astfel, în situația în care unul sau mai multe drepturi fundamentale riscă să fie lezate într-o situație de fapt existentă, ca cea descrisă în

preambulul actului normativ criticat, Guvernul are întreaga legitimitate constituțională de a adopta ordonanțe de urgență fără a se considera că încalcă limitele constituționale prevăzute de art. 115. Ca atare, situația de fapt existentă poate fi calificată ca una ce exprimă o abatere de la cadrul firesc al desfășurării proceselor electorale din anul 2024 în măsura în care prezintă un risc la adresa exercitării în bune condiții a drepturilor și libertăților fundamentale și, întrucât această situație nu a fost creată de Guvern, rezultă că acesteia i se poate conferi eficiența normativă a unei situații extraordinare în sensul art. 115 alin. (4) din Constituție.

51. Așadar, din analiza considerentelor invocate de Guvern în preambulul ordonanței de urgență criticate rezultă că situația de fapt care a determinat urgența reglementării este determinată de un context electoral intern și extern obiectiv, generat, pe de o parte, de faptul că la nivelul statelor membre ale Uniunii Europene alegerile pentru Parlamentul European se desfășoară, în mod frecvent, la aceeași dată cu cele locale și, pe de altă parte, de dificultățile ivite ca urmare a organizării în România a patru tipuri de scrutinuri distincte într-un singur an. Soluția legislativă a Guvernului pentru gestionarea situației extraordinare a fost reglementarea, prin derogare de la prevederile legale specifice, a organizării alegerilor locale concomitent cu alegerile pentru Parlamentul European, în data de 9 iunie 2024. Soluția legislativă adoptată de Guvern pentru a gestiona situația extraordinară a condus în mod necesar și la adaptarea cadrului legislativ în materie electorală, prin măsuri corelative ce au ca finalitate respectarea drepturilor electorale ale persoanelor care doresc să candideze la cele două tipuri de scrutin, a duratei mandatelor în curs ale aleșilor locali, protejarea datelor cu caracter personal și, în particular, buna desfășurare a procesului electoral pentru alegerile locale și alegerile pentru Parlamentul European, care urmează să se desfășoare simultan.

52. Criteriul urgenței reglementării este, de asemenea, îndeplinit, având în vedere că alegerile pentru Parlamentul European trebuie să se desfășoare în perioada 6—9 iunie 2024, astfel că era imperioasă adoptarea ordonanței de urgență cu cât mai repede posibil anterior acestui termen. Mai mult, Recomandarea (UE) 2023/2.829 a Comisiei din 12 decembrie 2023 referitoare la procese electorale incluzive și reziliante în Uniune și la consolidarea caracterului european și a desfășurării eficiente a alegerilor pentru Parlamentul European [identificată în preambulul Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 21/2024 sub denumirea *Recomandarea Comisiei Europene nr. C (2023) 8626 din 12 decembrie 2023*], ce are ca obiect promovarea standardelor democratice înalte pentru alegerile din Uniunea Europeană și consolidarea caracterului european și a desfășurării eficiente a alegerilor pentru Parlamentul European și menționată în expunerea de motive a Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 21/2024, a fost publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene din 20 decembrie 2023, aspect care justifică, de asemenea, urgența adoptării actului normativ criticat.

53. Intențiile politice exprimate prin declarații politice în spațiul public cu privire la comasarea alegerilor locale cu cele pentru Parlamentul European, exprimate anterior deciziei Guvernului de a adopta Ordonanța de urgență nr. 21/2024, criticate de autorul excepției, nu reprezintă situații extraordinare în sensul jurisprudenței Curții Constituționale, de esența celor din urmă fiind caracterul lor real, obiectiv, cuantificabil. Situația extraordinară reprezintă o situație de fapt care există la momentul luării deciziei de către Guvern de a adopta ordonanța de urgență, acesta fiind constrâns să reacționeze prompt pentru apărarea unui interes public.

54. În ceea ce privește urgența reglementării, Curtea a constatat în jurisprudența sa că, urgența reglementării nu echivalează cu existența situației extraordinare, aceasta din

urmă generând urgența reglementării imediate a unor măsuri prompte și adecvate, în lipsa cărora ar exista riscul iminent al producerii unor consecințe negative de natură să afecteze un anumit interes public sau chiar un drept fundamental. Din acest motiv, urgența reglementării este consecutivă situației extraordinare și nu poate fi acreditată sau motivată de utilitatea, oportunitatea sau rațiunea reglementării (a se vedea, în mod similar, Decizia nr. 255 din 11 mai 2005 sau Decizia nr. 60 din 12 februarie 2020, paragraful 57, precitate). Curtea reține așadar, că urgența reglementării există atunci când mecanismul comun de legiferare specific Parlamentului, chiar și în procedură de urgență, nu este în măsură să răspundă cu celeritate necesității de a se interveni de îndată, astfel că reglementarea de către Guvern, prin procedura ordonanței de urgență, este singura soluție pentru evitarea unui risc iminent de producere a unor consecințe negative de natură să afecteze un anumit interes public sau chiar un drept fundamental (în cazul de față, înșeși securitatea și integritatea procesului electoral).

55. În fine, Curtea constată că urgența adoptării este motivată în mod adecvat de Guvern în cuprinsul ordonanței de urgență analizate, actul normativ îndeplinind exigența motivării urgenței în acord cu jurisprudența Curții Constituționale (Decizia nr. 255 din 11 mai 2005, Decizia nr. 109 din 9 februarie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 175 din 18 martie 2010).

56. Curtea nu poate reține în analiza criticilor de neconstituționalitate extrinsecă argumentele de natură politică, ce nu pot fi justificate în mod obiectiv, precum existența „unor efecte favorabile în beneficiul cel puțin a unuia dintre cele două partide din arcul guvernamental din punctul de vedere al scorului ce ar putea fi obținut în situația în care aceste alegeri se vor organiza simultan”.

57. Având în vedere cele expuse, Curtea constată că Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 21/2024 nu încalcă dispozițiile art. 115 alin. (4) din Constituție.

(2.2.) Criticile privind încălcarea art. 1 alin. (4) și a art. 61 alin. (1) din Constituție

58. Prin Decizia nr. 1.221 din 12 noiembrie 2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 804 din 2 decembrie 2008, Curtea a statuat că adoptarea de către Guvern a unei ordonanțe de urgență motivat de contracararea unei măsuri de politică legislativă a Parlamentului încalcă art. 1 alin. (4) și art. 61 alin. (1) din Constituție exclusiv în situația în care Parlamentul a adoptat legea, iar nu în situația în care, în Parlament, au fost înregistrate propuneri legislative care reglementează soluții legislative identice, similare sau distincte în același domeniu în care Guvernul decide să reglementeze prin ordonanță de urgență. Or, în cauză, Curtea constată că la momentul adoptării ordonanței de urgență criticate exista un cadru legislativ pentru desfășurarea alegerilor pentru Parlamentul European (Legea nr. 33/2007 privind organizarea și desfășurarea alegerilor pentru Parlamentul European, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 627 din 31 august 2012) și a celor locale (Legea nr. 115/2015 pentru alegerea autorităților administrației publice locale, pentru modificarea Legii administrației publice locale nr. 215/2001, precum și pentru modificarea și completarea Legii nr. 393/2004 privind Statutul aleșilor locali, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 349 din 20 mai 2015), iar motivația adoptării Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 21/2024 nu a fost aceea de a contracara soluțiile legislative cuprinse în aceste legi, ci de a facilita organizarea acestora la aceeași dată, în condiții optime. Întrucât Parlamentul nu a adoptat o lege a comasării alegerilor care să reglementeze situația organizării alegerilor pentru Parlamentul European și a celor locale la aceeași dată, nu se poate reține argumentul că prin adoptarea ordonanței de urgență criticate Guvernul a urmărit împiedicarea unei legi adoptate de Parlament să își producă efectele sau încălcarea atribuției de legiferare a Parlamentului.

59. Totodată, invocarea imposibilității adoptării ordonanței de urgență în considerarea faptului că în Senat a fost înregistrată (la data de 9 februarie 2024) o propunere legislativă potrivit căreia data alegerilor locale nu poate fi stabilită în aceeași zi cu un alt tip de scrutin, pe motiv că, astfel, Guvernul contracarează o propunere legislativă aflată pe rolul Parlamentului, nu poate fi reținută. Autorul excepției invocă, în susținerea acesteia, Decizia Curții Constituționale nr. 1.221 din 12 noiembrie 2008, însă aceasta se referă la contracararea de către Guvern a unei opțiuni legislative deja materializate într-un text de lege, și nu a unei propuneri legislative, astfel că aceasta nu are incidență în cauză. Curtea mai observă Decizia nr. 1.431 din 3 noiembrie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 758 din 12 noiembrie 2010, prin care a constatat că angajarea răspunderii Guvernului asupra unui proiect de lege în condițiile în care acesta se afla în proces de legiferare la Senat, în calitate de Cameră decizională, „a declanșat un conflict juridic de natură constituțională între Guvern și Parlament, întrucât prin exercitarea de către Guvern a unei competențe, cu nerespectarea cadrului constituțional care o circumstanțiază, s-a încălcat competența Parlamentului de unică autoritate legiuitoare”. Însă aceste considerente nu sunt aplicabile în privința ordonanțelor și a ordonanțelor de urgență ale Guvernului, întrucât art. 115 din Constituție nu reglementează o asemenea condiție negativă, iar Curtea nu o poate adăuga pe cale jurisprudențială la cele expres și limitativ stabilite pentru adoptarea unei ordonanțe (a se vedea Decizia nr. 355 din 25 iunie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 509 din 8 iulie 2014, paragrafele 59 și 60) sau a unei ordonanțe de urgență. Cu alte cuvinte, existența în procedură legislativă parlamentară a unor proiecte sau propuneri legislative nu are nicio incidență cu privire la competența Guvernului de a adopta ordonanțe de urgență. Singurele condiții necesare a fi întrunite sunt cele expres prevăzute de art. 115 alin. (4)—(6) din Constituție. **Având în vedere cele expuse, Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 21/2024 nu încalcă art. 1 alin. (4) și art. 61 alin. (1) din Constituție.**

(2.3.) Criticile privind încălcarea art. 1 alin. (5), a art. 2 alin. (1) și a art. 147 alin. (4) din Constituție

(2.3.1.) Reglementări referitoare la compunerea Biroului Electoral Central

60. Sub aspectul evoluției reglementării referitoare la compunerea Biroului Electoral Central cu referire la alegerile pentru Parlamentul European, Curtea remarcă faptul că Legea nr. 33/2007, în forma sa inițială (intrată în vigoare la 19 ianuarie 2007), nu reglementa compunerea Biroului Electoral Central. Legea nr. 33/2007 modificată prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 1/2007 privind unele măsuri pentru organizarea și desfășurarea alegerilor pentru Parlamentul European (intrată în vigoare la 8 februarie 2007) prevedea la art. 14 că Biroul Electoral Central este alcătuit din 5 judecători ai Înaltei Curți de Casație și Justiție, președintele și vicepreședinții Autorității Electorale Permanente, 10 reprezentanți ai partidelor politice și ai alianțelor acestora, precum și ai organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale care au grup parlamentar propriu în ambele Camere ale Parlamentului, care participă la alegeri, precum și un reprezentant desemnat de grupul parlamentar al minorităților naționale din Camera Deputaților. De asemenea, puteau face parte din Biroul Electoral Central, în limita celor 10 locuri, reprezentanții partidelor politice neparlamentare participante la alegeri, ai alianțelor politice și ai alianțelor electorale dintre acestea, prin tragere la sorți, pentru ocuparea locurilor rămase libere. Legea nr. 33/2007 modificată prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 11/2009 pentru modificarea și completarea Legii nr. 33/2007 privind organizarea și desfășurarea alegerilor pentru Parlamentul European (intrată în vigoare la 4 martie 2009) prevedea că Biroul Electoral Central

este alcătuit din 5 judecători ai Înaltei Curți de Casație și Justiție, președintele și vicepreședinții Autorității Electorale Permanente și cel mult 10 reprezentanți ai partidelor politice, ai organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale, ai alianțelor politice sau electorale dintre acestea care participă la alegeri. Competitorii electorali erau reprezentați de câte un reprezentant al fiecărui partid politic și al fiecărei organizații a cetățenilor aparținând minorităților naționale care au membri în Parlamentul European. În termen de 2 zile de la rămânerea definitivă a candidaturilor, se proceda la completarea, prin tragere la sorți (în limita locurilor alocate competitorilor electorali), a Biroului Electoral Central cu reprezentanți ai fiecărui partid politic, fiecărei organizații a cetățenilor aparținând minorităților naționale, alianțe politice sau electorale dintre acestea care participă la alegeri și care nu are membri în Parlamentul European. Legea nr. 33/2007 a fost, ulterior, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 627 din 31 august 2012, menținând soluția legislativă anterior menționată în art. 24 alin. (1), (4) și (6).

61. Sub aspectul evoluției reglementării referitoare la compunerea Biroului Electoral Central în cazul alegerii autorităților administrației publice locale, Curtea remarcă faptul că art. 38 din Legea nr. 115/2015 pentru alegerea autorităților administrației publice locale, pentru modificarea Legii administrației publice locale nr. 215/2001, precum și pentru modificarea și completarea Legii nr. 393/2004 privind Statutul aleșilor locali, în forma sa inițială publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 349 din 20 mai 2015, prevedea că Biroul Electoral Central este alcătuit din 7 judecători ai Înaltei Curți de Casație și Justiție, președintele și vicepreședinții Autorității Electorale Permanente și 11 reprezentanți ai partidelor politice, ai alianțelor politice, ai alianțelor electorale, ai organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale și un reprezentant al grupului parlamentar al minorităților naționale din Camera Deputaților. În termen de 24 de ore de la alegerea președintelui Biroului Electoral Central, biroul se completează în prima etapă, cu președintele și vicepreședinții Autorității Electorale Permanente, cu câte un reprezentant al partidelor politice și organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale care au grup parlamentar propriu în cel puțin una dintre Camerele Parlamentului și reprezentantul grupului parlamentar al minorităților naționale din Camera Deputaților. În etapa a doua, în termen de 48 de ore de la rămânerea definitivă a candidaturilor, partidele politice, alianțele politice și alianțele electorale, organizațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale neparlamentare, care au depus liste complete pentru consiliile județene în cel puțin 18 județe, pot propune câte un reprezentant în Biroul Electoral Central până la completarea numărului de 11 membri. Completarea se face în funcție de numărul candidaturilor depuse pentru consiliile județene de către partidele politice, alianțele politice și alianțele electorale, iar în caz de egalitate, prin tragere la sorți.

62. Legea nr. 115/2015 modificată prin Legea nr. 91/2020 privind modificarea Legii nr. 115/2015 pentru alegerea autorităților administrației publice locale, pentru modificarea Legii administrației publice locale nr. 215/2001, precum și pentru modificarea și completarea Legii nr. 393/2004 privind Statutul aleșilor locali, precum și pentru modificarea Legii nr. 208/2015 privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților, precum și pentru organizarea și funcționarea Autorității Electorale Permanente prevede la art. 38 (soluție legislativă în vigoare) că, în termen de 24 de ore de la alegerea președintelui său, Biroul Electoral Central se completează cu președintele și vicepreședinții Autorității Electorale Permanente, cu câte un reprezentant al fiecărui partid politic care are ca membri cel puțin 7 senatori sau 10 deputați sau care a obținut

reprezentare parlamentară la scrutinul anterior, precum și un reprezentant al grupului parlamentar al minorităților naționale din Camera Deputaților în numele organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale reprezentate în acest grup. Completarea Biroului Electoral Central cu reprezentanții partidelor politice și ai organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale care au ca membri cel puțin 7 senatori sau 10 deputați sau care au obținut reprezentare parlamentară la scrutinul anterior se face în ordinea numărului cumulativ al deputaților și senatorilor, în limita numărului maxim de 11 membri prevăzut la alin. (1). În etapa a doua, respectiv în termen de 48 de ore de la rămânerea definitivă a candidaturilor, **partidele politice și organizațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale, altele decât cele prevăzute la alin. (4), alianțele politice și alianțele electorale care au depus liste complete pentru consiliile județene în cel puțin 18 județe** pot propune câte un reprezentant în Biroul Electoral Central. Completarea se face în limita numărului maxim de 11 membri prevăzut la alin. (1), în termen de 24 de ore de la data propunerii reprezentanților, în funcție de numărul candidaturilor depuse pentru consiliile județene, iar în caz de egalitate, prin tragere la sorți.

63. **În condițiile existenței unei situații de urgență motivate obiectiv și adoptării de către Guvern a soluției legislative a comasării alegerilor pentru Parlamentul European și a celor pentru alegerea autorităților administrației publice locale, a fost necesar să se modifice cadrul legislativ procedural de organizare a acestor alegeri prin norme derogatorii de la Legea nr. 33/2007 și de la Legea nr. 115/2015, fiind adoptată în acest scop Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 21/2024**, care prevede, în privința organizării Biroului Electoral Central ca birou unic pentru ambele scrutini, criteriile referitoare la ambele categorii de alegeri, dar în împrejurarea nou-reglementată a organizării acestora la aceeași dată. Astfel, Biroul Electoral Central (birou unic pentru alegerile din data de 9 iunie 2024) este alcătuit din 21 de membri, după cum urmează:

a) 7 judecători ai Înaltei Curți de Casație și Justiție, dintre care un președinte și un locțiitor;

b) președintele și vicepreședinții Autorității Electorale Permanente;

c) membri propuși de partidele politice parlamentare și organizațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale care au avut grup parlamentar propriu în cel puțin una dintre Camerele Parlamentului la data constituirii acestuia ca urmare a alegerilor pentru Senat și Camera Deputaților din anul 2020;

d) membri propuși de partidele politice și organizațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale cărora le-au fost repartizate mandate la alegerile pentru membrii din România în Parlamentul European din anul 2019;

e) un membru desemnat în baza propunerii grupului parlamentar al minorităților naționale din Camera Deputaților;

f) membri propuși de partidele politice care participă la alegerile din data de 9 iunie 2024, altele decât cele prevăzute la lit. c), d) și e), în ordinea descrescătoare a numărului de candidaturi depuse pentru alegerile din data de 9 iunie 2024 și, în caz de egalitate, prin tragere la sorți.

64. **Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 21/2024 prevede trei etape pentru completarea Biroului Electoral Central. În prima etapă**, potrivit art. 2 alin. (4), Biroul Electoral Central se completează, în termen de 24 de ore de la alegerea președintelui său, cu președintele și vicepreședinții Autorității Electorale Permanente și cu reprezentanți ai partidelor politice parlamentare și ai organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale care au avut grup parlamentar propriu în cel puțin una dintre Camerele Parlamentului la data constituirii acestuia ca urmare a alegerilor pentru Senat și Camera Deputaților din anul 2020 [art. 2 alin. (2) lit. c)], în ordinea

descrescătoare a numărului de mandate de parlamentar obținute, precum și cu reprezentantul grupului organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale reprezentate în Camera Deputaților. **În a doua etapă**, completarea Biroului Electoral Central se face cu câte un reprezentant al partidelor politice și organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale cărora le-au fost repartizate mandate la alegerile pentru membrii din România în Parlamentul European din anul 2019 [art. 2 alin. (2) lit. d)], altele decât cele cărora li s-a alocat reprezentant în prima etapă, în ordinea descrescătoare a numărului de mandate obținute, precum și cu un membru desemnat în baza propunerii grupului parlamentar al minorităților naționale din Camera Deputaților. În caz de egalitate a numărului de mandate, departajarea se face prin tragere la sorți. **În a treia etapă, dacă au rămas locuri libere și în limita numărului de membri prevăzut la alin. (2)**, în termen de 48 de ore de la rămânerea definitivă a candidaturilor [art. 2 alin. (4) teza finală], **completarea Biroului Electoral Central se face cu reprezentanți ai partidelor politice, ai alianțelor politice sau electorale, ai formațiunilor politice și ai organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale neparlamentare care participă la alegeri, în ordinea descrescătoare a numărului de candidaturi depuse în circumscripția respectivă, altele decât cele cărora li s-au alocat reprezentanți în primele două etape.**

65. Potrivit Procesului-verbal nr. 1 din 16 martie 2024 privind constituirea Biroului Electoral Central pentru alegerile pentru membrii din România în Parlamentul European din anul 2024 și pentru autoritățile administrației publice locale din anul 2024, în compunerea Biroului Electoral Central au fost ocupate 8 locuri de reprezentanți ai partidelor politice dintre cele 11 locuri prevăzute de lege.

66. Într-adevăr, spre deosebire de reglementările anterioare aplicabile alegerilor din anii 2009, 2014 și 2019, în anul 2024 pot avea membri direct desemnați în Biroul Electoral Central din prima etapă de constituire (din perspectiva alegerilor pentru Parlamentul European) numai **partidele politice și organizațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale** cărora le-au fost repartizate mandate la alegerile pentru membrii din România în Parlamentul European din anul 2019, ceea ce înseamnă că această calitate nu mai poate fi revendicată de competitorii electorali care, deși au membri în Parlamentul European la data constituirii Biroului Electoral Central, nu au participat efectiv la alegerile din anul 2019.

67. Totodată, se poate observa faptul că actul normativ criticat — precum și cele anterioare acestuia — reglementează și situația competitorilor electorali care nu întrunesc condițiile referitoare la desemnarea directă a membrilor în Biroul Electoral Central în prima etapă. Ca atare, un competitor electoral, dacă nu îndeplinește condițiile referitoare la ocuparea directă a unui loc în cadrul Biroului Electoral Central (în primele două etape de alcătuire a acestuia), are deschisă calea solicitării unui loc din compunerea Biroului Electoral Central în etapa a treia de alcătuire, cu condiția de a se încadra în numărul maxim de locuri alocat competitorilor electorali, criteriul de departajare fiind **ordinea descrescătoare a numărului de candidaturi depuse** pentru alegerile din data de 9 iunie 2024, atât pentru alegerile locale, cât și pentru alegerile europarlamentare. Dacă nici acest criteriu nu duce la ocuparea locurilor libere din Biroul Electoral Central, se organizează tragerea la sorți în vederea departajării respectivelor formațiuni politice. Curtea mai reține că, prin **Procesul-verbal nr. 5 din 10 mai 2024**, Biroul Electoral Central a fost completat cu 3 membri noi în cea de-a treia etapă, în termen de 48 de ore de la rămânerea definitivă a candidaturilor, respectiv cu membrii propuși de Partidul Umanist Social Liberal, **Partidul Reînnoim Proiectul European al României — REPER** și Partidul Forța Dreptei.

(2.3.2.) Analiza propriu-zisă a criticilor de neconstituționalitate

68. Autorul excepției de neconstituționalitate precizează că ordonanța de urgență criticată reformează în mod radical legislația electorală cu doar 3 luni înainte de data stabilită a alegerilor locale și pentru Parlamentul European, încălcând standardele europene în materie electorală stabilite în Codul bunelor practici în materie electorală adoptat de Comisia Europeană pentru Democrație prin Drept (Comisia de la Veneția). Deși nu le-a atribuit în mod expres un caracter obligatoriu, Curtea Constituțională a reținut în jurisprudența sa că aceste recomandări din Codul bunelor practici în materie electorală nu pot fi ignorate (Decizia nr. 51 din 25 ianuarie 2012, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 90 din 3 februarie 2012, Decizia nr. 334 din 26 iunie 2013, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 407 din 5 iulie 2013, sau Decizia nr. 150 din 12 martie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 215 din 17 martie 2020, paragraful 66), întrucât aceste recomandări „constituie coordonate ale unui scrutin democratic, în raport cu care statele — care se caracterizează ca aparținând acestui tip de regim — își pot manifesta opțiunea liberă în materie electorală, cu respectarea drepturilor fundamentale ale omului, în general, și a dreptului de a fi ales și de a alege, în special”. Mai mult, instabilitatea legislativă în materie electorală, determinată de modificarea acestei legislații, cu precădere în anii electorali, s-a relevat a fi nu doar un factor de incertitudine juridică, ci și o cauză a deficiențelor acestei legislații, constatate cu prilejul aplicării sale. În cazul în care au fost aduse modificări substanțiale legii electorale cu mai puțin de un an înainte de data alegerilor, observând că modificările operate de lege au generat „dificultăți suplimentare autorităților însărcinate cu aplicarea sa, sub aspectul adaptării la procedura nou-instituită și operațiunile de ordin tehnic pe care aceasta le presupune”, „dificultăți în exercitarea dreptului de vot, dificultăți care pot avea ca efect, în cele din urmă, restrângerea exercițiului acestui drept”, Curtea a constatat neconstituționalitatea prin raportare la dispozițiile constituționale ale art. 1 alin. (3) și (5) privind statul de drept și obligația respectării Constituției nu doar în considerarea modificării legislației electorale cu mai puțin de un an înainte de alegeri, ci pentru că dispozițiile respectivelor acte normative criticate vizau fie restrângerea exercițiului dreptului de vot, fie restrângerea exercițiului dreptului de a fi ales (Decizia nr. 51 din 25 ianuarie 2012, precitată), fie competența de reglementare a Parlamentului prin lege organică (Decizia nr. 240 din 3 iunie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 504 din 12 iunie 2020, paragraful 115). Așadar, Curtea a subliniat necesitatea stabilității legilor în materia electorală, ca expresie a principiului securității juridice (Decizia nr. 51 din 25 ianuarie 2012, precitată).

69. Așa cum Codul bunelor practici în materie electorală recomandă, ceea ce este necesar să se evite nu este atât modificarea sistemelor de scrutin, care pot fi întotdeauna îmbunătățite, adaptate, ci modificarea lor frecventă sau cu mai puțin de un an înainte de momentul organizării alegerilor. Așadar, un prim aspect al principiului securității juridice în materie electorală îl vizează frecvența modificărilor legislative, care determină impredictibilitatea cadrului normativ și confuzia alegătorilor cu privire la sistemul de scrutin aplicabil. Alternativ, este momentul în care intervin modificările legislative. Cu cât acesta este mai apropiat de data organizării alegerilor, cu atât este mai puternică prezumția că modificările respective au ca scop crearea unui beneficiu/avantaj pentru partidul politic care le-a adoptat, fiind dictate de interesele lui iminente, și pot avea ca rezultat manipularea electoratului (Decizia nr. 150 din 12 martie 2020, paragraful 68).

70. Codul bunelor practici în materie electorală stabilește că una dintre modalitățile de evitare a manipulărilor este definirea, în Constituție sau într-un text superior legii ordinare, a „elementelor celor mai sensibile” — enumerând: sistemul electoral propriu-zis, componența comisiilor electorale, circumscripțiile și regulile de constituire a circumscripțiilor —, pentru restul (normele care reglementează chestiunile de ordin tehnic și de detaliu) fiind suficient un cadru legal ordinar sau chiar infralegal. Cu alte cuvinte, al doilea aspect al principiului securității juridice în materia electorală îl vizează reglementarea elementelor esențiale ale legii electorale, care trebuie să se bucure de o stabilitate sporită, pe care o poate conferi doar legea constituțională sau legea organică. Aceste elemente sunt identificate în mod expres (*sistemul electoral propriu-zis, componența comisiilor electorale, circumscripțiile și regulile de constituire a circumscripțiilor*), ele fiind cele care dau consistență drepturilor electorale ale cetățeanului (Decizia nr. 150 din 12 martie 2020, paragraful 69).

71. Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 21/2024 a urmărit să reglementeze măsurile necesare pentru organizarea în mod simultan a două tururi de scrutin (alegerile locale și alegerile pentru Parlamentul European), cuprinzând măsuri legislative care erau imperioase în vederea evitării disfuncționalităților instituționale, administrative și financiare care ar fi rezultat în absența unei legislații specifice, derogatorii de la legislația-cadru în materia alegerilor europarlamentare și a alegerilor locale. Curtea reține că situația excepțională analizată anterior a determinat Guvernul să decidă ca soluție legislativă organizarea celor două tipuri de alegeri la aceeași dată. Ca atare, legiuitorul delegat, în vederea asigurării principiului securității juridice și a evitării producerii unui grav prejudiciu interesului public, a adoptat o legislație specifică, derogatorie de la legislația-cadru în materie, care să permită desfășurarea în mod simultan a două tururi de scrutin distincte. O astfel de soluție legislativă are menirea de a reglementa o situație extraordinară a cărei reglementare nu mai putea fi amânată, în vederea asigurării securității și integrității procesului electoral, astfel încât autoritățile cu atribuții privind organizarea și desfășurarea alegerilor locale și a alegerilor pentru Parlamentul European din anul 2024 să dispună de cadrul juridic, resursele și garanțiile necesare pentru a asigura buna derulare a procesului electoral.

72. Având în vedere că, pentru a atrage incidența principiului securității juridice, cele două aspecte pe care le comportă (frecvența cu care/momentul în care intervin modificările legislative, respectiv reglementarea să vizeze elemente esențiale ale legii electorale) trebuie îndeplinite cumulativ, Curtea observă că ordonanța de urgență criticată a fost adoptată cu 3 luni înainte de data alegerilor, iar, din perspectiva art. 2 alin. (2) lit. d) și alin. (4) fraza a doua teza întâi din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 21/2024, are loc o reasezare a regulilor privind modul de compunere a Biroului Electoral Central, în sensul că față de legislația aplicabilă alegerilor europarlamentare din anii 2009, 2014 și 2019, acesta nu se mai compune, printre altele, din „câte un reprezentant al fiecărui partid politic și al fiecărei organizații a cetățenilor aparținând minorităților naționale **care au membri în Parlamentul European**”, ci din câte un reprezentant propus de partidele politice și organizațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale „**cărora le-au fost repartizate mandate la alegerile pentru membrii din România în Parlamentul European din anul 2019**”. În mod similar, compunerea birourilor de circumscripție (județeană, de sector, orașenească, municipală sau comunală) urmează aceeași regulă mai sus menționată, fiind exceptate **birourile electorale din străinătate** pentru care s-a păstrat regula din Legea nr. 33/2007 privind compunerea acestora din

reprezentanți ai fiecărui partid politic și ai fiecărei organizații a cetățenilor aparținând minorităților naționale care **au membri în Parlamentul European. Modificarea regulilor de compunere a comisiilor electorale cu mai puțin de un an înainte de alegeri nu este una aleatorie, ci se integrează în contextul mai larg al organizării celor două scrutinuri la aceeași dată. Curtea reține că legiuitorul delegat a trebuit să îmbine criteriile din Legea nr. 115/2015 cu cele din Legea nr. 33/2007, care sunt, la rândul lor, divergente, și să realizeze o congruență între acestea pentru a asigura respectarea principiului securității juridice.**

73. Astfel, Curtea observă că art. 38 alin. (4) din Legea nr. 115/2015 prevede că „(4) În termen de 24 de ore de la alegerea președintelui său, Biroul Electoral Central se completează cu președintele și vicepreședinții Autorității Electorale Permanente, cu câte un reprezentant al fiecărui partid politic care are ca membri cel puțin 7 senatori sau 10 deputați sau care au obținut reprezentare parlamentară la scrutinul anterior, precum și un reprezentant al grupului parlamentar al minorităților naționale din Camera Deputaților în numele organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale reprezentate în acest grup. Completarea Biroului Electoral Central cu reprezentanții partidelor politice și ai organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale care au ca membri cel puțin 7 senatori sau 10 deputați sau care au obținut reprezentare parlamentară la scrutinul anterior se face în ordinea numărului cumulativ al deputaților și senatorilor, în limita numărului maxim de 11 membri prevăzut la alin. (1)”. În contrast, art. 2 alin. (2) lit. c) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 21/2024 stabilește că „(2) Biroul Electoral Central este alcătuit din 21 de membri, după cum urmează: [...] c) membri propuși de partidele politice parlamentare și organizațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale care au avut grup parlamentar propriu în cel puțin una dintre Camerele Parlamentului la data constituirii acestuia ca urmare a alegerilor pentru Senat și Camera Deputaților din anul 2020”.

74. În cazul reglementărilor incidente în privința alegerilor pentru Parlamentul European, art. 24 alin. (4) din Legea nr. 33/2007 stabilește că „(4) În termen de 24 de ore de la investire, judecătorii desemnați îi aleg din rândul lor, prin vot secret, pe președintele Biroului Electoral Central și pe locțiitorul acestuia. În termen de 24 de ore de la alegerea președintelui Biroului Electoral Central, în componența Biroului Electoral Central intră președintele și vicepreședinții Autorității Electorale Permanente, precum și câte un reprezentant al fiecărui partid politic și al fiecărei organizații a cetățenilor aparținând minorităților naționale care au membri în Parlamentul European. Autoritatea Electorală Permanentă comunică președintelui Biroului Electoral Central, de îndată ce a fost ales, lista partidelor politice și a organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale care au membri în Parlamentul European”. În contrast, art. 2 alin. (2) lit. d) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 21/2024 prevede că „(2) Biroul Electoral Central este alcătuit din 21 de membri, după cum urmează: [...] d) membri propuși de partidele politice și organizațiile cetățenilor aparținând minorităților naționale cărora le-au fost repartizate mandate la alegerile pentru membrii din România în Parlamentul European din anul 2019”.

75. Din analiza acestor reglementări rezultă cu claritate că, pentru alegerile organizate la data de 9 iunie 2024, legiuitorul delegat nu a optat nici pentru soluția legislativă cuprinsă în Legea nr. 115/2015, nici pentru cea din Legea nr. 33/2007 în privința compunerii Biroului Electoral Central. Astfel, atât compunerea Biroului Electoral Central, cât și cea a birourilor de

circumscripție din țară se realizează după noile criterii stabilite de Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 21/2024, întrucât acestea sunt comune ambelor categorii de scrutinuri. Însă, acolo unde specificul situației a impus (birourile electorale din străinătate) — respectiv atunci când comisia electorală este specifică numai unui anumit tip de alegeri, și anume, în cazul dat, alegerilor pentru Parlamentul European —, Guvernul a menținut regula de compunere din Legea nr. 33/2007. **Opțiunea legiuitorului delegat pentru o soluție legislativă distinctă de cele prevăzute de actele normative cu caracter general care reglementează cele două categorii de alegeri a avut în vedere necesitatea creării unui cadru organizațional optim pentru desfășurarea activității Biroului Electoral Central în coordonatele desfășurării simultane a celor două categorii de alegeri.** În aceste condiții, atât timp cât Biroul Electoral Central și birourile de circumscripție sunt comune pentru cele două procese electiv, compunerea lor trebuie să se realizeze după criterii cât de cât omogene, chiar dacă ele diferă de reglementarea-cadru în domeniu. **Omogenitatea criteriului folosit pentru constituirea Biroului Electoral Central — în cazul de față, data constituirii Parlamentului/data repartizării mandatelor — constituie o garanție a înseși legitimității Biroului Electoral Central.** Desigur stabilirea criteriilor de compunere a Biroului Electoral Central este rezultatul unei opțiuni a legiuitorului, însă ele trebuie să fie omogene atunci când acesta decide organizarea unor alegeri comasate, cu stabilirea unor entități publice comune care gestionează procesul electiv.

76. Concluzionând, legiuitorul este liber să stabilească condițiile de compunere a Biroului Electoral Central în limitele prevederilor Constituției, însă, atunci când decide organizarea unor alegeri de natură diferită la aceeași dată, organismele etatice implicate în procesul electiv, care, prin excelență, sunt comune, trebuie să se constituie după criterii omogene, de natură să asigure coeziunea sa organizațională, precum și securitatea juridică în desfășurarea procesului electoral. În cauză, legiuitorul s-a orientat exact după aceste exigențe, a creat criterii unitare ca natură pentru compunerea Biroului Electoral Central, iar acolo unde situația specifică a vizat o anumită categorie de scrutin, a aplicat și a menținut regula generală cuprinsă în actul-cadru incident.

77. Prin urmare, chiar dacă actul normativ criticat a fost adoptat cu mai puțin de un an de la data alegerilor, chiar dacă modifică modul de compunere a Biroului Electoral Central, acesta nu produce insecuritate juridică pentru competitorii electorali. Dimpotrivă, decizia politică de desfășurare a celor două categorii de alegeri la aceeași dată a determinat necesitatea stabilirii unei set de reguli comune și omogene pentru buna desfășurare a alegerilor. Adoptarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 21/2024 chiar cu mai puțin de un an înainte de alegeri permite asigurarea securității juridice în contextul existenței unei situații extraordinare, care nu depinde de voința Guvernului, iar Guvernul este constrâns să reacționeze prompt pentru apărarea unui interes public pe calea ordonanței de urgență.

78. De asemenea, Curtea reține că, în jurisprudența sa, a fost acceptată posibilitatea modificării legii electorale cu mai puțin de un an înainte de data alegerilor în măsura în care a fost facilitat dreptul la vot (Decizia nr. 799 din 18 noiembrie 2015, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 862 din 19 noiembrie 2015, paragrafele 49 și 50). Mai mult, Comisia de la Veneția, în Raportul asupra calendarului și inventarului criteriilor politice de evaluare a alegerilor adoptat de Consiliul pentru alegeri democratice cu ocazia celei de-a 34-a Reuniuni (Veneția, 14 octombrie 2010), reține că „orice reformă care

vizează legislația electorală care urmează să se aplice unor alegeri trebuie să aibă loc suficient de devreme pentru a putea fi cu adevărat aplicabilă”. Cu toate acestea, în anumite situații, **„pot fi acceptate excepții de la regula de un an, de exemplu, dacă este necesar să fie remediate pe cale legislativă probleme neprevăzute**, sau pentru a rectifica legislația electorală, acolo unde aceasta ar aduce atingere drepturilor recunoscute la nivel internațional” (a se vedea, în acest sens, și Decizia nr. 334 din 26 iunie 2013, precitată, sau Decizia nr. 148 din 20 martie 2024, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 408 din 30 aprilie 2024, paragraful 50). Or, organizarea alegerilor pentru Parlamentul European și a celor locale la aceeași dată a determinat o serie de probleme neprevăzute — printre care și cea privind necesitatea asigurării unor criterii omogene de compunere a Biroului Electoral Central — care au trebuit să fie remediate în scurt timp pentru a se respecta data-limită de organizare a alegerilor pentru Parlamentul European. În aceste condiții, Curtea constată că **Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 21/2024 nu încalcă art. 1 alin. (5) și art. 2 alin. (1) din Constituție.**

79. Totodată, Curtea observă că argumentele reținute de instanța constituțională în Decizia nr. 51 din 25 ianuarie 2012 referitoare la neconstituționalitatea legii adoptate de Parlament nu se pot aplica *mutatis mutandis* cu privire la Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 21/2024, întrucât această decizie se referă la o altă situație decât cea a organizării simultane a alegerilor locale cu cele pentru Parlamentul European. **Jurisprudența Curții Constituționale nu absolutizează termenul de un an, lăsând posibilitatea flexibilizării sale în anumite circumstanțe, astfel că nu se poate reține nici încalcarea art. 147 alin. (4) din Constituție.**

(3.) Criticile de neconstituționalitate intrinsecă privind art. 2 alin. (2) lit. d), alin. (4) fraza a doua teza întâi și alin. (14) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 21/2024

80. Modul de compunere a Biroului Electoral Central ține de procesul electoral și trebuie văzut ca o garanție procedurală stabilită de stat pentru asigurarea desfășurării în bune condiții a procesului electiv. Ca atare, organizarea întregului proces electiv, ca obligație pozitivă a statului, presupune reglementarea în mod corespunzător a procedurii electorale, a infrastructurii electorale, precum și a constituirii, a funcționării și a atribuțiilor organismelor implicate. **Procedura de constituire a birourilor electorale și corolarul acestei proceduri (de desemnarea de drept a unor reprezentanți din partea competitorilor electorali) reprezintă o garanție a unui proces electoral liber, transparent și echitabil, nu un drept electoral în sensul art. 115 alin. (6) din Constituție**, așa cum a fost explicat în jurisprudența Curții Constituționale. Ca atare, compunerea unui birou electoral și procedura de constituire a acestuia trebuie analizate prin raportare la scopul urmărit de legiuitor într-o societate democratică, și anume asigurarea unor garanții suficiente pentru desfășurarea unui proces electoral liber, transparent și echitabil.

81. Criteriile în funcție de care se compune Biroul Electoral Central nu sunt parte integrantă a dreptului de a alege și de a fi ales, ci ele se subsumează cerinței expres prevăzute de Constituție referitoare la caracterul corect, liber, transparent și echitabil al alegerilor. Cu alte cuvinte, compunerea Biroului Electoral Central trebuie astfel realizată încât această comisie să aibă capacitatea de a asigura corectitudinea/legalitatea modului de desfășurare a procesului electiv, ca obligație ce derivă din art. 2 alin. (1), art. 121 alin. (1), art. 122 alin. (2) și art. 148 alin. (2) din Constituție. Ca urmare a comasării alegerilor, legiuitorul derivat a optat pentru organizarea unui singur Birou Electoral Central pentru a

coordona și a supraveghea procesul electoral pentru două tururi de scrutin distincte (alegerile locale și alegerile pentru Parlamentul European). Astfel, derogând atât de la Legea nr. 33/2007, cât și de la Legea nr. 115/2015, legiuitorul delegat a ales să reglementeze compunerea și procedura de constituire a Biroului Electoral Central de o manieră distinctă, specifică situației electorale generate de comasarea alegerilor locale cu cele pentru Parlamentul European, ceea ce se încadrează în marja de apreciere de care dispune, sub condiția ca această compunere și procedură de constituire a Biroului Electoral Central să nu afecteze caracterul liber, transparent și echitabil al procesului electoral. Curtea reține totodată că prevederile care reglementează compunerea Biroului Electoral Central stablesesc expres mai multe momente de alcătuire a acestuia, care se concretizează în etape distincte pe parcursul cărora Biroul Electoral Central este completat gradual conform criteriilor legale omogene stabilite la art. 2 alin. (2), (3) și (4). Prin urmare, sintagma „compunerea Biroului Electoral Central” cuprinde toate regulile procedurale administrative realizate în cele trei etape obligatorii derulate începând cu data desemnării celor 7 judecători ai Înaltei Curți de Casație și Justiție (în termen de 5 zile de la începerea perioadei electorale), urmate de alegerea președintelui Biroului Electoral Central și a locțiitorului acestuia. Astfel, **în prima etapă**, completarea Biroului Electoral Central se face cu președintele și vicepreședinții Autorității Electorale Permanente și cu reprezentanții prevăzuți la art. 2 alin. (2) lit. c), d) și e), respectiv cu reprezentanți ai partidelor politice parlamentare și ai organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale care au avut grup parlamentar propriu în cel puțin una dintre Camerele Parlamentului la data constituirii acestuia ca urmare a alegerilor pentru Senat și Camera Deputaților din anul 2020, în ordinea descrescătoare a numărului de mandate de parlamentar obținute. **În a doua etapă**, completarea Biroului Electoral Central se face cu câte un reprezentant al partidelor politice și organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale cărora le-au fost repartizate mandate la alegerile pentru membrii din România în Parlamentul European din anul 2019, altele decât cele cărora li s-a alocat reprezentant în prima etapă, în ordinea descrescătoare a numărului de mandate obținute, precum și cu un membru desemnat în baza propunerii grupului parlamentar al minorităților naționale din Camera Deputaților. În caz de egalitate a numărului de mandate, departajarea se face prin tragere la sorți. **În a treia etapă, dacă au rămas locuri libere și în limita numărului maxim de 21 de membri**, în termen de 48 de ore de la rămânerea definitivă a candidaturilor [art. 2 alin. (4) teza finală], **completarea Biroului Electoral Central** se face cu reprezentanți ai partidelor politice, ai alianțelor politice sau electorale, ai formațiunilor politice și ai organizațiilor cetățenilor aparținând minorităților naționale neparlamentare **care participă la alegeri**, în ordinea descrescătoare a numărului de candidaturi depuse în circumscripția respectivă, altele decât cele cărora li s-au alocat reprezentanți în primele două etape. Așadar, Curtea reține că Biroul Electoral Central pentru alegerile din 9 iunie 2024 se compune în toate etapele prevăzute de lege, iar modificările aduse de legiuitorul delegat întregii proceduri de compunere trebuie analizate ca un întreg, prin raportare la critici, luând în considerare toate etapele de compunere și completare, nu doar o etapă a procesului, pentru a observa dacă noua procedură de compunere a Biroului Electoral Central afectează, în sensul restrângerii, unele drepturi ale competitorilor electorali.

82. Or, din analiza compunerii Biroului Electoral Central și a procedurii de constituire a acestuia, așa cum sunt reglementate în art. 2 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 21/2024, rezultă că sunt respectate garanțiile pentru un proces electoral

liber, transparent și echitabil, fără a fi afectate drepturi electorale substanțiale sau procedurale ale alegătorilor sau ale candidaților. Totodată, reglementarea criticată nu afectează scopul constituirii Biroului Electoral Central, acela de a asigura desfășurarea procesului electoral în mod democratic, transparent și pluripartidic. Compunerea birourilor electorale este o chestiune care se încadrează în marja de apreciere a legiuitorului, fie primar, fie delegat, singura limită constituțională fiind determinată de respectarea caracterului echitabil al procesului electoral în cadrul unei societăți democratice, aspect care poate fi verificat în cadrul unui control de constituționalitate prin prisma principiului pluralismului politic și al garanțiilor legale suficiente pentru respectarea caracterelor votului cetățenilor.

83. În ceea ce privește interdicția prevăzută la art. 115 alin. (6) din Constituție de a adopta ordonanțe de urgență care să afecteze drepturile electorale, Curtea Constituțională a precizat în jurisprudența sa că drepturile electorale formează o categorie distinctă între drepturile și libertățile cetățenilor. Acestea se referă atât la drepturile electorale menționate de Constituție, cât și la drepturile electorale prevăzute în legislația infraconstituțională (de exemplu: dreptul alegătorilor de a face contestație cu privire la listele electorale; dreptul alegătorilor de a obține cartea de alegător; dreptul de contestare a candidaturilor; dreptul candidaților de a contesta operațiunile electorale; dreptul candidaților de a avea acces la mijloacele de informare în masă) (Decizia nr. 150 din 12 martie 2020, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 215 din 17 martie 2020, paragraful 60). În consecință, afectarea prin intermediul unei ordonanțe de urgență a oricăruia dintre drepturile prevăzute de legislația electorală în beneficiul alegătorilor/votanților și/sau, după caz, al candidaților atrage neconstituționalitatea acesteia (Decizia nr. 143 din 13 martie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 331 din 2 mai 2019, paragraful 68). Totodată, Curtea Constituțională a precizat că pe calea ordonanțelor de urgență se poate

intervenii asupra drepturilor electorale procedurale prevăzute în legislația infraconstituțională, în măsura în care nu se aduce atingere existenței dreptului, nu se „afectează” substanța dreptului ca atare (Decizia nr. 1.189 din 6 noiembrie 2008, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 787 din 25 noiembrie 2008).

84. Curtea reține însă că modul de compunere a Biroului Electoral Central potrivit prevederilor art. 2 alin. (2) lit. d), alin. (4) fraza a doua teza întâi și alin. (14) nu are o contingență directă cu drepturile electorale, nefiind parte nici a laturii substanțiale, nici a celei procedurale a acestora. Astfel, invocarea art. 53 din Constituție nu are incidență în cauză, neproducându-se nicio restrângere a exercițiului drepturilor electorale, și, în aceste condiții, textul criticat nu afectează drepturile fundamentale. Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 21/2024 nu a fost adoptată cu invocarea art. 53 din Constituție, nu restrânge exercițiul niciunui drept electoral fundamental și, ca atare, testul de proporționalitate prevăzut de art. 53 nu este aplicabil în cadrul controlului concret de constituționalitate declanșat prin invocarea prezentei excepții de neconstituționalitate. Curtea reține că autorul excepției și-a desemnat un reprezentant în Biroul Electoral Central în cadrul celei de-a treia etape de compunere a biroului, în funcție de ordinea descrescătoare a numărului de candidaturi depuse în circumscripția respectivă. Împrejurarea că un competitor electoral nu întrunește criteriile specifice primei etape de desemnare directă a membrilor, dar le îndeplinește pe cele corespunzătoare unei alte etape și acestea îi asigură inclusiv participarea cu un membru în compunerea Biroului Electoral Central nu este o critică reală de neconstituționalitate, ci o problemă de aplicare a legii care nu intră în competența instanței constituționale.

85. În consecință, Curtea reține că art. 2 alin. (2) lit. d), alin. (4) fraza a doua teza întâi și alin. (14) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 21/2024 nu încalcă art. 115 alin. (6) coroborat cu art. 53 din Constituție.

86. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi în privința pct. 1 din dispozitiv și cu majoritate de voturi în privința pct. 2 din acesta,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

1. Respinge, ca inadmisibilă, excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 1 alin. (1), ale art. 2 alin. (5)—(13), ale art. 3 și ale art. 33 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 21/2024 privind unele măsuri pentru organizarea și desfășurarea alegerilor pentru membrii din România în Parlamentul European din anul 2024 și a alegerilor pentru autoritățile administrației publice locale din anul 2024, excepție ridicată de Partidul Reformei în Proiectul European al României — REPER în Dosarul nr. 622/1/2024/a1 al Înaltei Curți de Casație și Justiție — Secția contencios administrativ și fiscal.

2. Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de același autor în același dosar al aceleiași instanțe judecătorești și constată că dispozițiile art. 2 alin. (2) lit. d), alin. (4) fraza a doua teza întâi și alin. (14) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 21/2024 privind unele măsuri pentru organizarea și desfășurarea alegerilor pentru membrii din România în Parlamentul European din anul 2024 și a alegerilor pentru autoritățile administrației publice locale din anul 2024, precum și ordonanța de urgență, în ansamblul său, sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Înaltei Curți de Casație și Justiție — Secția contencios administrativ și fiscal și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 14 mai 2024.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE

MARIAN ENACHE

Prim-magistrat-asistent,
Benke Károly

OPINIE SEPARATĂ

În dezacord parțial cu soluția pronunțată de Curtea Constituțională formulăm prezenta opinie separată, considerând că sesizarea cu privire la neconstituționalitatea art. 2 alin. (2) lit. d), alin. (4) și alin. (14) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 21/2024 privind unele măsuri pentru organizarea și desfășurarea alegerilor pentru membrii din România în Parlamentul European din anul 2024 și a alegerilor pentru autoritățile administrației publice locale din anul 2024 se impunea a fi admisă pentru următoarele motive:

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 21/2024 și în mod particular modalitatea în care art. 2 alin. (2) lit. d), alin. (4) și alin. (14) din acest act normativ reglementează compunerea Biroului Electoral Central și a birourilor electorale ale secțiilor de votare:

— **afectează (în sens negativ) drepturi electorale contrar prevederilor art. 115 alin. (6) din Constituție;**

— **încalcă exigențele constituționale referitoare la calitatea (predictibilitatea) legii, așa cum acestea au fost deduse de Curtea Constituțională din art. 1 alin. (5) din Constituție; și**

— **încalcă Codul bunelor practici în materie electorală al Comisiei de la Veneția, soft law căruia Curtea Constituțională i-a conferit valoare de reper în cadrul controlului de constituționalitate a legilor pe care ea îl realizează.**

1. În prezenta cauză Curtea Constituțională a fost investită cu soluționarea unei excepții de neconstituționalitate care a vizat anumite prevederi din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 21/2024 privind unele măsuri pentru organizarea și desfășurarea alegerilor pentru membrii din România în Parlamentul European din anul 2024 și a alegerilor pentru autoritățile administrației publice locale din anul 2024, precum și actul normativ în ansamblul său. Motivele invocate s-au referit atât la neconstituționalitatea extrinsecă a întregii ordonanțe de urgență a Guvernului, între altele și pentru că aceasta a fost adoptată fără respectarea prevederilor art. 115 alin. (4) din Constituție, cât și la neconstituționalitatea intrinsecă a anumitor prevederi.

2. În acord cu opinia majoritară apreciem că excepția de neconstituționalitate putea fi respinsă ca inadmisibilă în privința unora dintre prevederile criticate pe fond întrucât acestea fie nu aveau directă legătură, fie nu ar fi produs niciun impact asupra soluționării cauzei în cadrul căreia s-a ridicat respectiva excepție.

3. În schimb, în dezacord cu opinia majoritară considerăm că în privința art. 2 alin. (2) lit. d), alin. (4) și alin. (14) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 21/2024 excepția de neconstituționalitate este întemeiată și trebuia să fie admisă, iar respectivele prevederi trebuiau declarate neconstituționale întrucât încalcă art. 1 alin. (5) și art. 115 alin. (6) din Constituție, precum și Codul bunelor practici în materie electorală [CDL-AD (2002)023rev2-cor] adoptat de Comisia europeană pentru democrație prin drept (Comisia de la Veneția) în cadrul celei de-a 52 Reuniuni Plenare din 18—19 octombrie 2002. Așa cum am arătat în opinia concurentă la Decizia nr. 152/2020, norma de referință reprezentată de art. 115 alin. (6) din Constituție nu poate fi un criteriu pentru analiza extrinsecă a constituționalității ordonanțelor de urgență, ci exclusiv un criteriu intrinsec, fapt

care determină neconstituționalitatea parțială și nu integrală a ordonanței de urgență vizată de controlul de constituționalitate.

4. Astfel, conform art. 115 alin. (6) din Constituție, „Ordonanțele de urgență nu pot [...] **afecta [...] drepturile electorale [...]**”. Jurisprudența constantă a Curții Constituționale a stabilit că sensul termenului „nu pot afecta” din art. 115 din Constituție este acela de a stabili **exclusiv interdicția afectării în sens negativ** a unor drepturi, o „afectare pozitivă” fiind oricând posibilă (a se vedea deciziile nr. 1.248/2008 sau nr. 1.189/2008 ori considerentul 60 din Decizia nr. 150/2020). De asemenea, jurisprudența constantă a Curții Constituționale a stabilit că art. 115 alin. (6) din Constituție interzice afectarea „negativă” a tuturor drepturilor și libertăților fundamentale, precum și, specific și distinct, afectarea „negativă” a **drepturilor electorale**, adică a oricăror drepturi subiective prevăzute de legislația electorală și nu doar a drepturilor electorale fundamentale (a se vedea Decizia nr. 1.189/2008). De altfel, într-o variantă maximalistă Curtea Constituțională a afirmat inclusiv că „afectarea prin intermediul unei ordonanțe de urgență a oricăruia dintre drepturile prevăzute de legislația electorală în beneficiul alegătorilor/votanților și/sau, după caz, al candidaților atrage neconstituționalitatea acesteia” (paragraful 68 din Decizia nr. 143/2019). Altfel spus, nu doar dreptul la vot (art. 36) și dreptul de a fi ales (art. 37) ori dreptul de a alege și a fi ales în Parlamentul european (art. 38) nu pot fi afectate „negativ” prin ordonanțe de urgență, ci oricare din drepturile electorale stabilite de orice reglementări electorale infraconstituționale (și nu doar de legile electorale) în beneficiul oricăror subiecte de drept participante la procesul electoral. Prin urmare, sfera drepturilor electorale vizate de interdicția stabilită de art. 115 alin. (6) este mult mai largă decât cea a drepturilor electorale fundamentale și include, pe lângă drepturile electorale ale alegătorilor, pe cele ale candidaților, ale competitorilor electorali care participă la alegeri și propun candidați, ale persoanelor autorizate care au drept de acces în Registrul electoral, ale celor care susțin anumiți candidați prin înscrierea pe listele candidaților, ale furnizorilor de servicii în cadrul campaniilor electorale etc.

5. Concret, înainte de 8 martie 2024, dată la care a intrat în vigoare Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 21/2024, art. 24 alin. (1) din Legea nr. 33/2007 privind organizarea și desfășurarea alegerilor pentru Parlamentul European stabilea că Biroul Electoral Central (în continuare *BEC*) este alcătuit din 5 judecători, președintele și vice-președintele Autorității Electorale Permanente (în continuare *AEP*), precum și cel mult 10 reprezentanți ai competitorilor electorali „care participă la alegeri”. În detalierea acestor prevederi, alin. (4) al aceluiași articol stabilea că, după desemnarea prin tragere la sorți a celor 5 judecători ai Înaltei Curți de Casație și Justiție care fac parte obligatoriu din compunerea *BEC*, acesta se completează cu „câte un reprezentant al fiecărui partid politic [...] care are membri în Parlamentul European”. Aceeași prevedere obliga Autoritatea Electorală Permanentă (în continuare *AEP*) să comunice *BEC* „lista partidelor politice care [...] au membri în Parlamentul European”. Aceste exprimări aveau în vedere competitorii electorali care participă la alegeri în respectivul scrutin și au membri în Parlamentul European la data la care se constituie *BEC* pentru respectivul scrutin. Prin urmare, anterior intervenției Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 21/2024, legea electorală relevantă impunea o dublă condiționalitate

competitorilor electorali pentru a fi reprezentanți în BEC: în principal, să aibă un interes legitim în organizarea alegerilor, manifestat prin faptul că participă la acestea prin desemnarea de candidați, și, în secundar, să facă dovada unei minime aderențe electorale, manifestată prin faptul că la debutul procesului electoral respectiv au membri în Parlamentul European.

6. Or, art. 2 alin. (2) lit. d) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 21/2024 modifică aceste prevederi și le restrânge conținutul normativ doar la „partidele politice [...] cărora le-au fost repartizate mandate la alegerile pentru membrii din România în Parlamentul European din anul 2019”. Altfel spus, nu mai pot participa la compunerea BEC toți competitorii electorali care participă la scrutin (în 2024) și au reprezentanți în Parlamentul European la data constituirii acestui organism electoral (în 2024), ci doar o parte dintre aceștia, anume cei cărora le-au fost repartizate mandate de europarlamentar în 2019. *Per a contrario*, competitorii electorali care participă la alegerile din 2024, dar cărora nu le-au fost repartizate mandate în alegerile europarlamentare din 2019, deși au reprezentanți în Parlamentul European la începutul procesului electoral din 2024, nu pot participa la această etapă de completare a BEC cu reprezentanți proprii. Prin această **restrângere de conținut normativ sunt afectate „negativ” drepturi electorale ale competitorilor din 2024** care întrunesc ambele criterii prevăzute de Legea nr. 33/2007 anterior modificării introduse prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 21/2024, dar nu le mai întrunesc pe cele stabilite de Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 21/2024. Pot exista mai multe situații în care competitori electorali din 2024 ar putea avea reprezentanți în Parlamentul European fără a fi participat la scrutinul europarlamentar din 2019. Astfel de situații pot apărea ca urmare a dinamicii vieții politice, inerente oricărei democrații: reorganizarea internă și redenumirea unui partid politic cu consecința dispariției partidului așa cum era cunoscut la alegerile din 2019, dar cu păstrarea reprezentanților săi în Parlamentul European; fuziunea mai multor partide politice, care astfel dispar de pe scena politică așa cum erau cunoscute până atunci, dar dintre care doar unele ar fi avut repartizate mandate la alegerile din 2019, și pe care le transmit noii entități politice; separarea în mai multe și noi partide politice a unuia singur, care ar fi avut repartizate mandate la alegerile din 2019, dar a încetat să mai existe în 2024, migrația politică etc. În acest context merită menționat faptul că art. 33 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 21/2024 pare a favoriza și nu a interzice migrația politică a aleșilor de la nivel local.

7. *Mutatis mutandis*, același reper temporal (alegerile din 2019) a fost stabilit de art. 2 alin. (4) și alin. (14) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 21/2024 și pentru completarea cu reprezentanții partidelor politice a birourilor electorale ale secțiilor de votare (exceptat fiind biroul electoral pentru secțiile de votare din străinătate), cu aceeași consecință a **restrângerii (afectării „negative”) a drepturilor competitorilor electorali din 2024**.

8. Faptul că Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 21/2024 stabilește că din BEC ori din birourile electorale de secție pot face parte, dar numai cu titlu rezidual (adică doar în măsura în care până în acel moment nu a fost depășit numărul maxim de locuri alocate competitorilor electorali), și reprezentanți ai competitorilor electorali care justifică interesul legitim de a face parte din compunerea birourilor electorale prin simplul fapt că

participă la alegeri în 2024 nu schimbă cu nimic neconstituționalitatea prevederilor criticate, ci dimpotrivă. Tocmai acest criteriu, care este esențial pentru alcătuirea organismelor prin care se gestionează și monitorizează procesul electoral, se transformă dintr-unul principal și fundamental (în Legea nr. 33/2007) într-unul subsidiar și rezidual (în Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 21/2024). Astfel, reglementarea de principiu în materie de compunere a BEC este stabilită de art. 24 alin. (1) din Legea nr. 33/2007, care impune un singur criteriu, anume cel al interesului legitim al competitorilor de a face parte din BEC, manifestat prin participarea la alegeri. Abia în detalierea modalității concrete de completare a membrilor BEC cu reprezentanții competitorilor electorali apare și al doilea criteriu, respectiv deținerea și anterior a unor mandate de europarlamentar. Prin comparație, art. 2 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 21/2024 nu mai cuprinde nicio prevedere de principiu referitoare la interesul legitim al oricărui competitor electoral care participă la scrutin, ci ierarhizează în trei etape succesive și eliminatorii completarea membrilor BEC (și a membrilor birourilor secțiilor de votare), inversând și ordinea de prioritate: în *prima etapă*, BEC se completează cu reprezentanții competitorilor electorali care au deja grup parlamentar în Parlamentul României, în a *doua etapă* și numai dacă mai rămân locuri, BEC se completează cu reprezentanții competitorilor electorali care au câștigat mandate în alegerile europarlamentare din 2019 și abia în a *treia etapă*, cu totul rezidual, sunt admiși și reprezentanți ai competitorilor electorali care participă la alegeri, dar nu au nici grup parlamentar propriu și nici nu au avut europarlamentari în 2019. Această inversare totală a ordinii de prioritate a criteriilor care stau la baza alcătuirii BEC și a birourilor secțiilor de votare este paradigmatică pentru **afectarea „negativă” a drepturilor competitorilor electorali din 2024 și riscă să producă consecințe nedorite în planul competiției democratice**.

9. O astfel de afectare „negativă” a drepturilor electorale ale competitorilor electorali nu poate fi realizată pe calea unei ordonanțe de urgență a Guvernului fără a fi încălcate prevederile art. 115 alin. (6) din Constituție, motiv pentru care prevederile art. 2 alin. (2) lit. d), alin. (4) și alin. (14) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 21/2024 trebuiau declarate neconstituționale.

10. *Obiter dictum*, rolul organismelor electorale constituite în 2024 este acela de a organiza procesul electoral din 2024. Dacă AEP reprezintă organismul electoral permanent, care emite reglementări referitoare la toate tipurile de alegeri și coordonează la nivel central întreaga activitate electorală, indiferent de anul în care se organizează alegerile, pentru organizarea în concret a fiecărui scrutin în România se constituie organisme electorale temporare, care funcționează numai pe durata respectivului proces electoral și care își încetează existența la finalul acestuia. În considerarea acestui aspect birourile electorale se compun, de regulă, din reprezentanți ai competitorilor electorali care participă la respectivele alegeri. Desigur că interesul competitorilor care au beneficiat de susținere electorală la anteriorul/anterioarele scrutin/scrutinuri justifică participarea lor în compunerea birourilor electorale, dar nu cu riscul eliminării acestui drept pentru alți competitori electorali care participă la respectivul scrutin. Compunerea birourilor electorale prioritar în funcție de rezultatele obținute de competitori în alegerile imediat

anterioare, departe de a garanta egalitatea ca principiu fundamental al dreptului și egalitatea de șanse a tuturor competitorilor din respectivul scrutin, ca regulă esențială în orice alegeri democratice, riscă să afecteze echilibrul competițional în plan electoral. Or, conform unei jurisprudențe a Curții Constituționale stabilite încă din 1996 (a se vedea Decizia nr. 35/1996) și necontrazise până acum, „principiul egalității cetățenilor se aplică și persoanelor juridice în măsura în care, prin intermediul acestora, cetățenii își exercită un drept constituțional cum este asocierea în partide politice”.

11. De altfel, schimbarea modalității de desemnare a reprezentanților competitorilor electorali în cadrul birourilor electorale constituite pentru alegerile locale și europarlamentare din 2024 este neconstituțională nu doar pentru că a fost realizată pe calea ordonanței de urgență, ci și pentru că a intervenit **intempestiv, cu doar 3 luni înainte de data stabilită pentru alegerile europarlamentare**, contrar exigențelor constituționale referitoare la calitatea (predictibilitatea și stabilitatea) legii, așa cum au fost acestea deduse de Curtea Constituțională din art. 1 alin. (5) din Constituție.

12. Deși „textele constituționale nu stabilesc în mod expres exigențe privitoare la calitatea legislației”, Curtea Constituțională a României „a stabilit o serie de criterii ce trebuie respectate în activitatea de legiferare” (Decizia nr. 106/2014). Curtea a precizat că, în baza art. 1 alin. (5) din Constituție, respectarea legilor este obligatorie, dar nu se poate pretinde subiectelor de drept să respecte acte normative care nu ar fi „clare, precise și predictibile”, întrucât subiectele de drept nu și-ar putea adapta conduita la astfel de ipoteze normative (a se vedea deciziile nr. 903/2010 și nr. 1/2014).

13. Predictibilitatea este direct dependentă de stabilitatea legii, iar în materie electorală stabilitatea și predictibilitatea au importanță sporită. În Decizia nr. 150/2020 Curtea Constituțională a precizat că „stabilitatea acestor norme (în materie electorală — *precizarea noastră*) constituie o expresie a principiului securității juridice, instituit implicit de art. 1 alin. (5) din Constituție, principiu care exprimă în esență faptul că cetățenii trebuie protejați contra unui pericol care vine chiar din partea dreptului, contra unei insecurități pe care a creat-o dreptul sau pe care acesta riscă să o creeze, impunând ca legea să fie accesibilă și previzibilă”.

14. Or, Legea nr. 33/2007 a suferit modificări cel mai adesea cu puțin timp înainte de scrutinuri europarlamentare, unele schimbări vizând chiar compunerea birourilor electorale. Astfel, în varianta sa inițială Legea nr. 33/2007 nu reglementa compunerea birourilor electorale. Cu toate acestea, începând cu scrutinul europarlamentar din 2007, legea referitoare la alegerile europarlamentare a fost modificată, de regulă prin ordonanțe de urgență ale Guvernului și cu mai puțin de 1 an înainte de data alegerilor, după cum urmează:

— 2007 (alegeri europarlamentare): prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 1/2007 privind unele măsuri pentru organizarea și desfășurarea alegerilor pentru Parlamentul European s-a reglementat pentru prima dată modalitatea de compunere a birourilor electorale pentru acest tip de alegeri și s-a recurs la completarea BEC cu reprezentanți ai competitorilor electorali care aveau grup parlamentar propriu în ambele Camere ale Parlamentului României;

— 2009 (alegeri europarlamentare concomitent cu referendum consultativ): prin Ordonanța de urgență a

Guvernului nr. 11/2009 pentru modificarea și completarea Legii nr. 33/2007 privind organizarea și desfășurarea alegerilor pentru Parlamentul European s-a modificat, între altele, modalitatea de compunere a birourilor electorale pentru acest tip de alegeri și s-a recurs la completarea BEC cu reprezentanți ai competitorilor electorali în două etape: *prima*, care viza competitorii electorali care aveau membri în Parlamentul European și *a doua*, care viza competitorii electorali care participau la alegeri (în 2007), dar nu aveau membri în Parlamentul European;

— 2012: prin Legea nr. 187/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 286/2009 privind Codul penal s-a realizat codificarea celor mai multe infracțiuni în materie electorală;

— 2014 (alegeri europarlamentare): prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 4/2014 privind operaționalizarea Registrului electoral și pentru modificarea Legii nr. 33/2007, precum și pentru unele măsuri pentru buna organizare și desfășurare a alegerilor pentru Parlamentul European din anul 2014 s-au stabilit noi reguli cu privire la listele electorale și au fost sporite competențele AEP;

— 2019 (alegeri europarlamentare concomitent cu referendum consultativ): prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 29/2019 privind modificarea și completarea unor acte normative în materie electorală, precum și pentru unele măsuri pentru organizarea alegerilor pentru membrii din România în Parlamentul European și a referendumului național din 26 mai 2019 s-a stabilit că, în caz de comasare a unor tipuri de alegeri între ele sau cu referendumuri consultative, alegătorii votează în aceleași secții de votare, în același interval de timp, cu aceleași ștampile cu mențiunea „VOTAT”, pe buletine de vot separate, prezența la vot fiind însă consemnată pe liste electorale distincte pentru diferitele tipuri de scrutin;

— 2024 (alegeri europarlamentare concomitent cu alegeri locale): prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 21/2024 privind unele măsuri pentru organizarea și desfășurarea alegerilor pentru membrii din România în Parlamentul European din anul 2024 și a alegerilor pentru autoritățile administrației publice locale din anul 2024 s-a modificat, între altele, modalitatea de compunere a birourilor electorale pentru acest tip de alegeri și s-a recurs la completarea BEC cu reprezentanți ai competitorilor electorali în trei etape: *prima*, care vizează competitorii electorali care au avut grup parlamentar propriu în cel puțin una dintre Camerele Parlamentului ca urmare a alegerilor parlamentare din 2020, *a doua*, care vizează competitorii electorali care au membri în Parlamentul European la data alegerilor, *a treia*, care vizează competitorii electorali care participă la alegeri, dar nu au nici grup parlamentar propriu în Parlamentul României și nici membri în Parlamentul European. După aceleași reguli se compun și birourile electorale ale secțiilor de votare. Se observă că tocmai criteriul esențial, al participării competitorilor la alegeri, a devenit pur rezidual în alcătuirea birourilor electorale.

15. Modificarea succesivă și intempestivă (cu puțin timp înainte de data stabilită pentru scrutinul europarlamentar) a legislației electorale, de regulă prin acte temporare (de delegare legislativă) care au vizat situații particulare (de regulă, comasarea alegerilor europarlamentare cu alte tipuri de scrutinuri) și care nu au fost codificate în actul normativ de bază (Legea nr. 33/2007), generează impredictibilitate și contravine exigențelor constituționale referitoare la calitatea legii, așa cum au fost acestea deduse de Curtea Constituțională din art. 1 alin. (5) din

Constituție. Așa cum a precizat Curtea Constituțională în 2023, modificarea legislației frecvent sau cu mai puțin de un an înaintea alegerilor are un impact semnificativ asupra predictibilității cadrului normativ: „Așadar, un prim aspect al principiului securității juridice în materie electorală vizează frecvența modificărilor legislative, care determină impredictibilitatea cadrului normativ și confuzia alegătorilor cu privire la sistemul de scrutin aplicabil. Alternativ, este momentul în care intervin modificările legislative. Cu cât acesta este mai apropiat de data organizării alegerilor, cu atât este mai puternică prezumția că modificările respective au ca scop crearea unui beneficiu/avantaj pentru partidul politic care le-a adoptat, fiind dictate de interesele sale iminente, și pot avea ca rezultat manipularea electoratului.” (considerentul 23 din Decizia nr. 426/2023)

16. În plus, această modificare a regulilor electorale a intervenit **intempestiv, cu doar 3 luni înainte de data stabilită a alegerilor, și într-un domeniu (componența comisiilor electorale) în care Codul bunelor practici în materie electorală impune o stabilitate sporită a legislației.** Trebuie precizat că documentul adoptat de Comisia de la Veneția nu are forță juridică normativă, ci este un instrument de *soft law*, căruia însă Curtea Constituțională i-a stabilit valoare de reper în cadrul controlului de constituționalitate a legilor (cu titlu de exemplu a se vedea deciziile nr. 51/2012, nr. 682/2012, nr. 799/2015, nr. 334/2013, nr. 146/2019, nr. 150/2020, nr. 678/2020 și nr. 148/2024).

17. Astfel, Codul bunelor practici în materie electorală stabilește printre „*principiile patrimoniului electoral european*” și (pct. 2.3.) egalitatea șanselor, care „*trebuie să fie garantată în mod echitabil partidelor și candidaților*”, și subliniază necesitatea respectării anumitor garanții procedurale pentru deplina garantare a acestor principii fundamentale ale sistemului electoral european.

18. În plus, documentul explicativ al Codului bunelor practici în materie electorală precizează că toate aceste exigențe și garanții depind de respectarea anumitor condiții generale, printre care și faptul că „*legea electorală trebuie să se bucure de o anumită stabilitate, care ar proteja-o de manipulare de către partidele politice*”. Documentul explicativ detaliază în continuare:

„63. Stabilitatea dreptului este un element important al credibilității procesului electoral și este esențială pentru consolidarea democrației. Prin urmare, modificarea frecventă a normelor sau caracterul lor complex pot dezorienta alegătorul. Alegătorul poate conchide, în mod corect sau incorect, că dreptul electoral este doar un instrument cu care operează cei care sunt la putere și că votul alegătorului nu mai este elementul esențial care decide rezultatul scrutinului.

64. În practică, totuși, trebuie garantată nu atât stabilitatea principiilor fundamentale (este puțin probabilă contestarea lor în mod serios), cât stabilitatea unor reguli anume ale dreptului electoral, în special cele care reglementează sistemul electoral propriu-zis, componența comisiilor electorale și constituirea teritorială a circumscripțiilor. Aceste trei elemente sunt frecvent — corect sau incorect — considerate a fi factori decisivi la

determinarea rezultatelor scrutinului. De aceea, trebuie evitate nu doar manipulările în favoarea partidului la putere, ci înseși tentativele de manipulare.

65. Ar fi necesar a se evita nu atât modificarea sistemelor de scrutin — ele pot fi întotdeauna îmbunătățite —, ci modificarea lor frecventă sau cu puțin timp (cel puțin un an) înainte de alegeri. Chiar în absența unei intenții de manipulare, modificările vor fi dictate de interesele iminente ale partidului politic.

66. Una din modalitățile de evitare a manipulărilor ar fi definirea în Constituție sau în textul superior legii ordinare a elementelor cele mai sensibile (sistemul electoral propriu-zis, componența comisiilor electorale, circumscripțiile sau regulile de constituire a circumscripțiilor). O altă soluție, mai flexibilă, ar fi de a stipula în Constituție că, în cazul amendării legii electorale, vechiul sistem rămâne aplicabil viitoarelor alegeri — cel puțin, dacă acestea vor avea loc în anul care vine — și că sistemul nou nu va fi aplicat numai la scrutinurile ulterioare.”

19. Or, simpla enumerare a modificărilor aduse Legii nr. 33/2007 arată că aceasta nu a beneficiat de stabilitate și a fost modificată cu mai puțin de 1 an înaintea fiecărui scrutin european, deseori chiar în privința comisiilor electorale (în România, birouri electorale) cu privire la care Codul bunelor practici în materie electorală solicită stabilitate sporită. Prin urmare, **această instabilitate legislativă încalcă și Codul bunelor practici în materie electorală** al Comisiei de la Veneția.

20. Nu în ultimul rând, pentru claritatea și concizia sa, documentul explicativ al Codului bunelor practici în materie electorală merită a fi citat și cu privire la următoarele precizări, relevante pentru situația din speța de față:

„74. Componența unei comisii electorale centrale poate deveni subiectul de dezbatere și elementul politic cheie în elaborarea unei legi electorale. Respectarea următoarelor linii directoare ar trebui să faciliteze asigurarea imparțialității și competenței comisiei.

75. În linii generale, comisia ar trebui să cuprindă:

— un magistrat: în cazul în care un organ judiciar este responsabil de administrarea alegerilor, independența sa trebuie să fie asigurată prin intermediul unor proceduri transparente. Magistratii desemnați nu trebuie să depindă de candidații din alegeri;

— delegații partidelor deja reprezentate în Parlament sau care au obținut cel puțin un anumit procentaj de sufragii. Partidele politice trebuie să fie reprezentate în mod corespunzător și în comisia electorală centrală; egalitatea poate fi interpretată în mod strict sau proporțional, adică ținând cont sau nu de importanța electorală relativă a partidelor. În plus, delegații partidelor trebuie să fie competenți în materie electorală și nu trebuie să participe la campania electorală;”

În concluzie, pentru toate aceste motive, considerăm că excepția de neconstituționalitate a art. 2 alin. (2) lit. d), alin. (4) și alin. (14) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 21/2024 trebuia admisă și, pe fond, trebuia constatată neconstituționalitatea lor.

Judecător,
Elena-Simina Tănăsescu

Judecător,
Cristian Deliorga

ACTE ALE ORGANELOR DE SPECIALITATE ALE ADMINISTRAȚIEI PUBLICE CENTRALE

MINISTERUL SĂNĂTĂȚII
Nr. 4.350 din 26 august 2024

CASA NAȚIONALĂ DE ASIGURĂRI DE SĂNĂTATE
Nr. 1.278 din 14 august 2024

ORDIN

privind modificarea și completarea anexei nr. 22 la Normele metodologice de aplicare a Hotărârii Guvernului nr. 521/2023 pentru aprobarea pachetelor de servicii și a Contractului-cadru care reglementează condițiile acordării asistenței medicale, a medicamentelor și a dispozitivelor medicale în cadrul sistemului de asigurări sociale de sănătate, aprobate prin Ordinul ministrului sănătății și al președintelui Casei Naționale de Asigurări de Sănătate nr. 1.857/441/2023

Având în vedere Referatul de aprobare nr. 4.350R din 26.08.2024 al Ministerului Sănătății și nr. DG 5.845 din 19.08.2024 al Casei Naționale de Asigurări de Sănătate,

în temeiul prevederilor:

— art. 229 alin. (4) și ale art. 291 alin. (2) din titlul VIII „Asigurările sociale de sănătate” din Legea nr. 95/2006 privind reforma în domeniul sănătății, republicată, cu modificările și completările ulterioare;

— art. 7 alin. (4) din Hotărârea Guvernului nr. 144/2010 privind organizarea și funcționarea Ministerului Sănătății, cu modificările și completările ulterioare;

— Hotărârii Guvernului nr. 521/2023 pentru aprobarea pachetelor de servicii și a Contractului-cadru care reglementează condițiile acordării asistenței medicale, a medicamentelor și a dispozitivelor medicale, în cadrul sistemului de asigurări sociale de sănătate, cu modificările și completările ulterioare;

— art. 17 alin. (5) din Statutul Casei Naționale de Asigurări de Sănătate, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 972/2006, cu modificările și completările ulterioare,

ministrul sănătății și președintele Casei Naționale de Asigurări de Sănătate emit următorul ordin:

Art. I. — Anexa nr. 22 la Normele metodologice de aplicare a Hotărârii Guvernului nr. 521/2023 pentru aprobarea pachetelor de servicii și a Contractului-cadru care reglementează condițiile acordării asistenței medicale, a medicamentelor și a dispozitivelor medicale în cadrul sistemului de asigurări sociale de sănătate, aprobate prin Ordinul ministrului sănătății și al președintelui Casei Naționale de Asigurări de Sănătate nr. 1.857/441/2023, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 484 și 484 bis din 31 mai 2023, cu modificările și completările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. La capitolul I, în tabelul de la punctul B.4.1, la punctele 19—30¹², sintagma „Consultație de specialitate gastroenterologie/medicină internă” se modifică și se înlocuiește cu sintagma „Consultație de specialitate gastroenterologie/medicină internă/chirurgie generală”.

2. La capitolul I, în tabelul de la punctul B.4.1, punctul 85 se modifică și va avea următorul cuprins:

„85	Monitorizarea evoluției și răspunsului la tratamentul mielomului multiplu, amiloidozei tip lanț ușor, macroglobulinemiei Waldenstrom, bolii de depozitare a lanțurilor ușoare — Se decontează maximum 4 servicii/an/pacient.	Consultație de specialitate hematologie Electroforeza proteinelor serice Ig A Ig G Ig M Dozare Free Kappa din ser Dozare Free Lambda din ser Hemoleucogramă INR APTT LDH Creatinină serică, cu estimarea ratei de filtrare glomerulară Proteine totale serice Albumină serică TGO TGP Gamma-GT Fosfataza alcalină Beta 2 microglobulină Calciu seric total Proteinurie (24 de ore)	618”
-----	--	--	------

3. La capitolul I, în tabelul de la punctul B.4.1, după punctul 85 se introduce un nou punct, punctul 85¹, cu următorul cuprins:

„85 ¹ ”	Monitorizarea evoluției și răspunsului la tratamentul mielomului multiplu, amiloidozei tip lanț ușor, macroglobulinemiei Waldenstrom, bolii de depozitare a lanțurilor ușoare, cu puncție aspirativă de măduvă osoasă — Se decontează maximum un serviciu/an/pacient.	Consultație de specialitate hematologie Electroforeza proteinelor serice Ig A Ig G Ig M Dozare Free Kappa din ser Dozare Free Lambda din ser Puncție aspirativă de măduvă osoasă Hemoleucogramă INR APTT LDH Creatinină serică, cu estimarea ratei de filtrare glomerulară Proteine totale serice Albumină serică TGO TGP Gamma-GT Fosfataza alcalină Beta 2 microglobulină Calciu seric total Proteinurie (24 de ore) Citodiagnostic aspirat	887”
--------------------	---	---	------

4. La capitolul I, în tabelul de la punctul B.4.1, la punctele 111 și 138, sintagma „Consultație de specialitate chirurgie” se modifică și se înlocuiește cu sintagma „Consultație de specialitate chirurgie/obstetrică-ginecologie”.

5. La capitolul I, în tabelul de la punctul B.4.2, punctul 10 se modifică și va avea următorul cuprins:

Nr. crt.	Denumire serviciu medical	Servicii obligatorii	Tarif/serviciu
(...)			
„10.	Depistarea și diagnosticarea precoce a leziunilor displazice ale colului uterin cu examen citologic*7)	Consultații de specialitate: obstetrică-ginecologie Testare infecție HPV Recoltare material celular cervico-vaginal Examen citologic Babeș-Papanicolaou Consultație de specialitate: obstetrică-ginecologie pentru comunicarea rezultatului și consiliere privind conduita în funcție de rezultate	244 lei”
(...)			

6. La capitolul IV, în tabelul de la punctul 1, la punctele 26 și 53, sintagma „Consultație de specialitate chirurgie” se înlocuiește cu sintagma „Consultație de specialitate chirurgie generală/obstetrică-ginecologie”.

Art. II. — Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I, și se aplică începând cu data de 1 septembrie 2024.

Ministrul sănătății,
Alexandru Rafila

p. Președintele Casei Naționale de Asigurări de Sănătate,
Mihaela Ion

ABONAMENTE LA PUBLICAȚIILE OFICIALE PE SUPORT FIZIC

— Prețuri pentru anul 2024 —

Nr. crt.	Denumirea publicației	Valoare (TVA 5% inclus) — lei		
		12 luni	3 luni	1 lună
1.	Monitorul Oficial, Partea I	2.760	760	275
2.	Monitorul Oficial, Partea I, limba maghiară	3.280		300
3.	Monitorul Oficial, Partea a II-a	4.920		440
4.	Monitorul Oficial, Partea a III-a	940		100
5.	Monitorul Oficial, Partea a IV-a	3.760		340
6.	Monitorul Oficial, Partea a VI-a	3.500		320
7.	Monitorul Oficial, Partea a VII-a	1.200		110

NOTĂ:

Monitorul Oficial, Partea I bis, se multiplică și se achiziționează pe bază de comandă.

ABONAMENTE LA PRODUSELE ÎN FORMAT ELECTRONIC

— Prețuri pentru anul 2024 —

Produs	Abonamentul FLEXIBIL (Monitorul Oficial, Partea I + alte 3 părți ale Monitorului Oficial, la alegere)									
	Lunar					Anual*				
	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300
AutenticMO	65	160	400	960	2.110	650	1.630	4.080	9.790	21.540
ExpertMO	115	290	730	1.750	3.850	1.150	2.880	7.200	17.280	38.020

Produs	Abonamentul COMPLET (Monitorul Oficial, Partea I + toate celelalte părți ale Monitorului Oficial)									
	Lunar					Anual*				
	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300	Online/ Monopost	Rețea 5	Rețea 25	Rețea 100	Rețea 300
AutenticMO	75	190	480	1.150	2.530	750	1.880	4.700	11.280	24.820
ExpertMO	140	350	880	2.110	4.640	1.400	3.500	8.750	21.000	46.200

Colecția Monitorul Oficial în format electronic, oricare dintre părțile acestuia	140 lei/an
--	------------

Prețurile sunt exprimate în lei și conțin TVA.

Mai multe informații puteți găsi pe site-ul www.expert-monitor.ro, unde puteți aplica online comanda.

* Tarifele anuale se aplică pentru comenzile online efectuate până la 31 ianuarie 2024.

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI — CAMERA DEPUTAȚILOR

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; 012329
C.I.F. RO427282, IBAN: RO55RNCB0082006711100001 BCR
și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 DTCPMB (alocat numai persoanelor juridice bugetare)
Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, www.monitoruloficial.ro
Adresa Centrului pentru relații cu publicul este: șos. Panduri nr. 1, bloc P33, sectorul 5, București; 050651.
Tel. 021.401.00.73, 021.401.00.78, e-mail: concursurifp@ramo.ro, convocariaga@ramo.ro
Pentru publicări, încărcați actele pe site, la: <https://www.monitoruloficial.ro>, secțiunea Publicări.

5 948493 567127